

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Приймальної комісії
Харківського національного
університету імені В.Н. Каразіна

Віль БАКІРОВ

2020 р.

ПРОГРАМА

вступного фахового випробування для осіб, які вступають для навчання на
третьому (освітньо-науковому) рівні на здобуття ступеня
доктора філософії за спеціальністю 222 «Медицина»

Приймальна комісія
Протокол № 3 від 03.02.2020 р.

Харків – 2020

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму складено відповідно до освітньо-професійних програм підготовки магістрів та спеціалістів за спеціальністю 222 «Медицина».

Програмою передбачено проведення вступного випробування у формі співбесіди.

Критерії оцінювання вступного випробування

Оцінювання знань вступників до аспірантури за результатами фахового іспиту здійснюється членами комісії на основі отриманих відповідей на питання. Оцінювання відбувається за 100 бальною шкалою. Відповіді вступників оцінюються окремо за кожним питанням усіма членами комісії. Потім визначається середня оцінка за результатами усіх питань та виставлених оцінок усіма членами комісії. При виникненні дискусій, спорів щодо оцінки, вирішальне слово має голова екзаменаційної комісії.

100-80 балів	відповідь правильна, повна, довершена, обґрунтована, достовірна, точна, не викликає сумнівів у членів комісії.
79-60 балів	відповідь правильна, достовірна з незначними неточностями, не викликає сумнівів у членів комісії.
59-40 балів	відповідь у цілому правильна, проте із значною кількістю помилок, неповна, неточна, недовершена, незакінчена, необґрунтована, викликає уточнюючі запитання у членів комісії.
39-20 балів	Відповідь є фрагментарною, допущені значні похибки й неточності у логіці викладу матеріалу, власні висновки відсутні.
19-1 балів	відповідь є фрагментарною, неправильною, недостовірною; відсутня логіка викладу матеріалу та власні висновки.
0 балів	Відповідь відсутня

Голова предметної комісії,
доктор медичних наук, професор

проф. Ніколенко Є.Я.

Голова Вченої Ради медичного факультету

проф. Белозьоров І.В.

Учений секретар Вченої Ради факультету

доц. Шевченко О.О.

Відповідальний секретар
приймальної комісії

доц. Анощенко О.О.

ОСНОВНІ РОЗДІЛИ «ВНУТРІШНІ ХВОРОБИ»

1. Основні симптоми гастроентерологічної патології.
2. Методи дослідження в гастроентерології.
3. Гастроєзофагеальна рефлюксна хвороба. Критерії діагностики, диференціальна діагностика. Ускладнення. Диференційована терапія.
4. Хронічні гастрити. Визначення. Етіологія та патогенез. Роль Н.Руйолі у виникненні гастродуоденальної патології. Критерії діагнозу.
5. Сучасні підходи до лікування різних типів хронічного гастриту.
6. Необстежена та функціональна диспепсія.
7. Сучасні підходи до лікування функціональної диспепсії.
8. Виразкова хвороба та інші пептичні виразки шлунку та 12-палої кишки. Визначення.
9. Роль Н.Руйолі, кислото-пептичного фактору та медикаментів у виникненні пептичних виразок та їх рецидивів.
10. Ускладнення пептичних виразок (перфорація, пенетрація, кровотеча, порушення евакуатор-моторної функції).
11. Значення інструментальних та лабораторних методів діагностики пептичних виразок. Методи діагностики Нр-інфекції.
12. Сучасна тактика ведення хворого з виразкою.
13. Ерадикаційна терапія. Медикаментозна терапія Нр-негативних виразок. Показання до хірургічного лікування.
14. Захворювання тонкої кишки: целиакія та інші ентеропатії.
15. Синдроми мальабсорбції та мальдигестії.
16. Синдром подразненої кишки, визначення. Римські критерії діагностики. Лікування різних форм.
17. Неспецифічні коліти (неспецифічний виразковий коліт та хвороба Крона. Критерії діагностики. Лікування.
18. Жовчнокам'яна хвороба, хронічний холецистит та функціональні біліарні порушення. Визначення. Етіологія, патогенез. Роль інструментальних методів в діагностиці. Ускладнення. Диференційоване лікування залежно від клінічного варіанта та наявності ускладнень Показання до хірургічного лікування.
19. Хронічні гепатити. Визначення. Класифікація. Роль персистенції вірусу, медикаментозних агентів, порушень імунних порушень та алкоголю. Методи діагностики вірусної інфекції.
20. Аутоімунний гепатит, хронічні вірусні, медикаментозний гепатити.
21. Алкогольна хвороба печінки. Основні клініко-біохімічні синдроми. Особливості клінічного перебігу та діагностики окремих форм.
22. Цирози печінки. Визначення. Значення вірусної інфекції, нутритивних факторів, алкоголю, токсичних речовин та імунологічних порушень. Класифікація. Диференційний діагноз. Печінкова недостатність та інші ускладнення. Диференційована терапія. Невідкладна терапія ускладнень.
23. Хронічні панкреатити. Визначення. Класифікація. Особливості клінічного перебігу, діагностики та диференційної діагностики. Ускладнення. Диференційоване лікування.
24. Основні симптоми пульмонологічної патології та методи дослідження в пульмонології.
25. Хронічні обструктивні захворювання легень. Визначення. Класифікація. Клінічні прояви, зміни даних додаткових інструментальних методів дослідження залежно від стадії (ступеня тяжкості). Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування залежно від ступеня тяжкості. Питання імунопрофілактики.
26. Бронхіальна астма. Визначення. Класифікація. Клінічні прояви і зміни даних інструментальних методів дослідження в залежності від ступеня тяжкості. Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування залежно від ступеня тяжкості.
27. Невідкладна допомога при приступі бронхіальної астми.

28. Пневмонії. Визначення. Класифікація. Клінічні прояви і їх особливості при негоспітальній, нозокоміальній, аспіраційній пневмонії та пневмонії у осіб з тяжкими дефектами імунітету. Зміни інструментальних і лабораторних методів дослідження. Ускладнення (синдром поліорганних уражень, респіраторний дистрес-синдром та дихальна недостатність). Диференційоване лікування. Діагностика і лікування туберкульозу.
29. Плеврити та плевральний виліт. Визначення. Клінічні прояви, зміни інструментальних і лабораторних даних. Ускладнення. Показання до плевральної пункції та дренирування плевральної порожнини. Лікування.
30. Бронхоектатична хвороба, абсцес та гангрена легень. Визначення. Клініка, діагностика різних варіантів. Значення рентгенологічного та ендоскопічного дослідження. Ускладнення. Лікування. Показання до хірургічного лікування.
31. Дихальна недостатність. Класифікація. Причини виникнення. Особливості клінічного перебігу різних форм. Діагностика, роль дослідження функції зовнішнього дихання. Диференційний діагноз. Лікувальна тактика.
32. Анемії (залізодефіцитна, В₁₂-дефіцитна, фолієводефіцитна, гемолітична, гіпопластична, постгеморагічна). Етіологічні фактори та патогенез. Особливості клініки та лабораторної діагностики різних форм. Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування різних форм.
33. Гострі та хронічні лейкемії. Визначення. Сучасні погляди на етіологію та патогенез. Класифікація. Основні клініко-гематологічні синдроми. Критерії діагнозу. Ускладнення. Принципи лікування.
34. Лімфоми та мієломна хвороба. Визначення та класифікація.
35. Ходжкінські та неходжкінські лімфоми. Клінічні прояви та їх особливості при різних варіантах перебігу. Критерії діагнозу. Ускладнення. Принципи лікування.
36. Тромбоцитопенічна пурпура, клінічні прояви, принципи лікування.
37. Гемофілія. Визначення. Етіологія та патогенез, основні клінічні синдроми. Критерії діагнозу. Терапія різних гемофілій.
38. Атеросклероз. Визначення. Фактори ризику. Значення лабораторних, променевих та інших інструментальних методів дослідження. Ускладнення та їх профілактика. Показники ліпідограми. Принципи лікування.
39. Атеросклероз. Визначення. Фактори ризику. Особливості клінічних проявів залежно від переважної локалізації (аорта, коронарні, мезентеріальні та ниркові артерії, артерії нижніх кінцівок). Значення лабораторних, променевих та інших інструментальних методів дослідження.
40. Хронічна серцева недостатність. Визначення. Класифікація. Клінічні прояви. Діагностика. Тактика лікування.
41. Хронічна серцева недостатність. Визначення. Основні причини. Класифікація. Клінічні прояви та їх особливості залежно від варіанту (систоличний, діастолічний), стадії функціонального класу. Діагностика. Значення ехокардіографії.
42. Визначення та етіологія порушень провідності. Класифікація. Клініка та ЕКГ-діагностика атріовентрикулярних блокад та блокад ніжок пучка Гісса. Тактика при гострих та хронічних порушеннях провідності.
43. Електрофізіологічні механізми виникнення екстрасистолій. Клініка. ЕКГ-діагностика та диференціальна діагностика. Ускладнення. Медикаментозні та немедикаментозні методи лікування.
44. Електрофізіологічні механізми виникнення надшлуночкової та шлуночкової пароксизмальних тахікардій. Клініка. ЕКГ-діагностика та диференціальна діагностика. Ускладнення. Невідкладна терапія при пароксизмальних порушеннях ритму. Роль електраімпульсної терапії.
45. Електрофізіологічні механізми розвитку фібриляції шлуночків. Клініка. ЕКГ-діагностика та диференціальна діагностика. Ускладнення. Лікування. Роль електраімпульсної терапії.

46. Фібриляція та тріпотіння передсердь. Електрофізіологічні механізми виникнення. Класифікація. Клініка. ЕКГ-діагностика та диференціальна діагностика. Ускладнення. Методи лікування. Невідкладна терапія при пароксизмальній формі. Роль електроімпульсної терапії.
47. Синдром діабетичної стопи: класифікація діагностика, алгоритм лікування. Гіпоглікемічна кома, гіпоглікемічні стани. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
48. Кетоацидотичні стани з діабетичною (гіперкетонемічною) комою. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференційний діагноз, лікування.
49. Гіперосмолярна (неацидотична) діабетична кома.
50. Молочнокислий ацидоз і кома.
51. Прояви йодного дефіциту.
52. Визначення розмірів щитоподібної залози. Вікова динаміка об'єму залози.
53. Означення - «зоб». Поняття про простий нетоксичний та вузлові форми зоба.
54. Йодна профілактика: масова, групова, індивідуальна.
55. Етіологія, патогенез, клінічні прояви дифузного токсичного зоба, тиреотоксична та ендокринна офтальмопатія.
56. Медикаментозне, хірургічне лікування токсичного зоба, використання 131-йоду з лікувальною метою.
57. Гіпотиреоз, етіологія, патогенез та клінічні ознаки. Обґрунтування діагнозу.
58. Лікування гіпотиреозу.
59. Тиреоїдити, класифікація, етіологія, клінічний перебіг, діагностика, лікування. Патоморфологічна класифікація пухлин щитоподібної залози.
60. Сучасна схема лікування, реабілітації та диспансерного спостереження хворих на рак щитоподібної залози.
61. Гіперпаратиреоз. Клініка, клінічні форми. Показання до хірургічного лікування. Медикаментозна терапія.
62. Гіпопаратиреоз. Клініка. Діагностика. Диференційна діагностика. Лікування.
63. Хронічна недостатність надниркових залоз (хвороба Аддісона). Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, профілактика та лікування.
64. Гостра недостатність надниркових залоз. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, профілактика та лікування.
65. Синдром Іценка-Кушинга (кортикостерома, глюкостерома). Клініка, діагностика та диференціальна діагностика, лікування.
66. Андростерома, кортикостерома. Клініка, діагностика та диференціальна діагностика, лікування.
67. Первинний гіперальдостеронізм (синдром Кона). Клініка, діагностика та диференціальна діагностика, лікування.
68. Феохромцитома. Клініка, діагностика та диференціальна діагностика, лікування.
69. Акремегалія. Етіологія і патогенез. Клініка. Діагностика та диференційна діагностика. Лікування.
70. Хвороба Іценка-Кушинга. Етіологія і патогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика та диференційна діагностика. Лікування.
71. Синдром гіперпролактинемії. Класифікація. Етіологія і патогенез. Клініка. Діагностика, диференційна діагностика. Лікування.
72. Гіпопітуїтаризм. Етіологія і патогенез. Клініка. Діагностика і диференційна діагностика. Лікування.
73. Нецукровий діабет. Етіологія і патогенез. Клініка. Діагностика та диференційна діагностика. Лікування.
74. Гіпопітуїтаризм з переважною соматотропною недостатністю (гіпофізарний нанізм). Гіпофізарний гігантизм. Етіологія і патогенез. Клініка. Діагностика і диференційна діагностика. Лікування.
75. Ожиріння. Етіологія та патогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Лікування.
76. Синдром Шерешевського-Тернера.

77. Синдром гермафродитизму.
78. Крипторхізм.
79. Синдром моно- та анорхізму.
80. Синдром Клайнфельтера.
81. Порушення статевого розвитку у хлопчиків та дівчаток.
82. Клімакс у жінок та чоловіків.
83. Есенціальна артеріальна гіпертензія (гіпертонічна хвороба). Визначення. Класифікація. Клініка. Критерії встановлення стадії гіпертонічної хвороби та ступеня артеріальної гіпертензії. Методи діагностики. Критерії визначення ураження органів-мішеней.
84. Есенціальна артеріальна гіпертензія (гіпертонічна хвороба). Визначення. Класифікація. Диференціальний діагноз. Ускладнення гіпертонічної хвороби. Методи та критерії визначення.
85. Есенціальна артеріальна гіпертензія (гіпертонічна хвороба). Класифікація. Лікування. Групи препаратів, що застосовують для лікування.
86. Есенціальна артеріальна гіпертензія (гіпертонічна хвороба). Ускладнені та неускладнені гіпертонічні кризи. Визначення. Лікування.
87. Ендокринні артеріальні гіпертензії (синдром і хвороба Іценко- Кушинга). Особливості клінічної картини. Сучасні методи діагностики. Терапевтичне та хірургічне лікування.
88. Ендокринні артеріальні гіпертензії (феохромочитома, синдром Конна). Особливості клінічної картини. Сучасні методи діагностики. Терапевтичне та хірургічне лікування.
89. Ендокринні артеріальні гіпертензії (дифузний токсичний зоб). Особливості клінічної картини. Сучасні методи діагностики. Терапевтичне та хірургічне лікування.
90. Вторинні (симптоматичні) артеріальні гіпертензії. Визначення. Основні причини виникнення вторинних артеріальних гіпертензій. Методи діагностики. Гемодинамічні артеріальні гіпертензії. Особливості клініки та діагностики. Терапевтичне та хірургічне лікування.
91. Ниркові артеріальні гіпертензії (ренопаренхіматозні, реноваскулярні, ренопривні). Особливості клініки та методи діагностики. Терапевтичне та хірургічне лікування.
92. Гострий коронарний синдром. Визначення. Діагностика. Ведення хворих з гострими коронарними синдромами без стійкої елевації сегмента ST.
93. Гострий інфаркт міокарда. Визначення. Класифікація. Особливості клінічного перебігу. Діагностика гострого інфаркту міокарда (ЕКГ-критерії та лабораторні методи).
94. Поняття «гострий коронарний синдром». Визначення. Діагностика. Тактика лікування.
95. Ускладнення гострого інфаркту міокарда (кардіогенний шок). Причини розвитку. Діагностика. Лікувальна тактика.
96. Гострий інфаркт міокарда. Визначення. Лікувальна тактика в різні періоди гострого інфаркту міокарда. Профілактика ускладнень. Покази до ПКВ (перкутанного коронарного втручання).
97. Хронічні форми ішемічної хвороби серця (ІХС). Класифікація. Особливості клінічного перебігу і діагностика різних варіантів стабільної стенокардії. Тактика лікування.
98. Хронічні форми ІХС. Класифікація. Особливості клінічних проявів, критерії встановлення діагнозу. Диференційована терапія різних форм хронічної ІХС. Визначення прогнозу та працездатності.
99. Ускладнення гострого інфаркту міокарда (розрив міокарда, гостра аневризма серця, післяінфарктний синдром Дреслера). Діагностика. Лікувальна тактика.
100. Ускладнення гострого інфаркту міокарда (порушення ритму серця і провідності). Діагностика. Лікувальна тактика.
101. Хронічні форми ІХС. Клініка нападу стенокардії. Диференціальний діагноз кардіалгій. Лікування нападів стенокардії та профілактика приступів стенокардії.
102. Ускладнення гострого інфаркту міокарда (гостра лівошлуночкова недостатність, набряк легенів). Діагностика. Лікувальна тактика.
103. Етіологія і патогенез цукрового діабету.

104. Цукровий діабет тип 1: роль вірусної інфекції та автоімунних процесів, генетичної схильності.
105. Цукровий діабет тип 2: роль генетичної схильності, ожиріння, зовнішніх факторів. Класифікація порушень глікемії (ВООЗ, 1999 р.), клінічні форми цукрового діабету. Клініка цукрового діабету.
106. Основні клінічні симптоми цукрового діабету.
107. Характеристика уражень внутрішніх органів за цукрового діабету: серцево-судинної системи, гепатобіліарної системи, органів сечовиділення, діабетичні остеоартропатії. Критерії діагностики цукрового діабету та інших категорій гіперглікемії (ВООЗ, 1999 р.).
108. Основні методи лікування ЦД, дієтотерапія, дозоване фізичне навантаження, цукрознижувальна фармакотерапія, навчання хворого самоконтролю.
109. Пероральні цукрознижувальні препарати.
110. Інсулінотерапія.
111. Класифікація препаратів інсуліну, препарати короткої та тривалої дії, аналоги інсуліну ультракороткої та тривалої дії.
112. Розрахунок добової потреби в інсуліні.
113. Режим інсулінотерапії: традиційна та інтенсифікована інсулінотерапія.
114. Ускладнення інсулінотерапії: гіпоглікемічні стани, алергія до інсуліну, постін'єкційні ліподистрофії, інсулінорезистентність, хронічне передозування інсуліну (синдром Сомоджі), інсулінові набряки.
115. Діабетична нефропатія, стадії розвитку, діагноз, диференційний діагноз, лікування та профілактика.
116. Діабетична ретинопатія: стадії процесу, діагноз, профілактика та лікування.
117. Діабетична нейропатія, класифікація, діагностика та лікування.
118. Порушення провідності. Клініка та ЕКГ-діагностика атріовентрикулярних блокад. Напад Морганьї-Адамса-Стокса. Невідкладна допомога при нападах Морганьї-Адамса-Стокса. Показання та принципи електрокардіостимуляції (тимчасової, постійної).
119. Перикардити. Визначення. Етіологія та патогенез. Класифікація. Особливості клініки, перебігу і діагностики різних варіантів перикардитів. Методи верифікації діагнозу. Тампонада серця. Показання до пункції перикарду, діагностичне та лікувальне значення. Диференціальна терапія різних форм з урахуванням етіологічних факторів.
120. Кардіоміопатії. Визначення. Класифікація. Гіпертрофічна кардіоміопатія. Етіологія та патогенез. Клінічні прояви. Методи діагностики. Критерії встановлення діагнозу та диференціальний діагноз. Ускладнення. Особливості лікування.
121. Інфекційний ендокардит. Визначення. Ускладнення (серцева недостатність, емболії, абсцеси). Лікування. Режимми антибактеріальної терапії. Покази до хірургічного лікування.
122. Набуті комбіновані аортальні вади. Етіологія, механізми порушень гемодинаміки. Класифікація. Клінічні прояви. Ускладнення. Показання до хірургічного лікування.
123. Вроджені вади серця. Визначення. Дефект міжпередсердної і міжшлуночкової перегородок; синдром Ейзенменгера. Значення неінвазивних і інвазивних методів для діагностики і диференціальної діагностики. Ускладнення. Показання до хірургічного лікування.
124. Вроджені вади серця. Коарктація аорти. Методи діагностики і диференціальної діагностики. Ускладнення. Показання до хірургічного лікування.
125. Набуті комбіновані мітральні вади. Етіологія, механізми порушень гемодинаміки. Класифікація. Клінічні прояви. Ускладнення. Покази до хірургічного лікування.
126. Набуті вади трискупідального клапану. Етіологія. Механізми порушень гемодинаміки. Класифікація. Клінічні прояви. Методи діагностики. Диференціальний діагноз. Ускладнення. Покази до хірургічного лікування.
127. Вроджені вади серця. Відкритий артеріальний проток. Неінвазивні і інвазивні методи для діагностики і диференціальної діагностики. Ускладнення. Показання до хірургічного лікування.

128. Набуті вади мітрального клапану. Етіологія, механізми порушень гемодинаміки. Класифікація. Клінічні прояви. Методи діагностики. Диференціальний діагноз. Ускладнення. Покази до хірургічного лікування.
129. Інфекційний ендокардит. Визначення. Етіологія та патогенез. Діагностичні критерії. Лабораторні та ехокардіографічні дослідження в діагностиці. Диференціальний діагноз.
130. Міокардити. Визначення. Класифікація. Етіологія та патогенез. Клінічні прояви, зміни ЕКГ, ЕхоКГ та інших методів дослідження. Критерії діагнозу та диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування.
131. Кардіоміопатії. Визначення. Класифікація. Дилатаційна кардіоміопатія. Етіологія та патогенез. Клінічні прояви. Методи діагностики. Критерії встановлення діагнозу та диференціальний діагноз. Ускладнення. Методи лікування.
132. Набуті вади аортального клапану. Етіологія. Механізми порушень гемодинаміки. Класифікація. Клінічні прояви. Методи діагностики. Диференціальний діагноз. Ускладнення. Покази до хірургічного лікування.
133. Визначення хронічного легеневого серця. Етіологія, патогенез. Класифікація. Клінічні прояви, згідно даних інструментальних методів дослідження. Принципи диференційованого лікування.
134. Тромбоемболія легеневої артерії. Визначення та класифікація. Фактори ризику. Клінічний перебіг різних форм. Критерії діагнозу, диференційний діагноз. Діагностичне значення змін даних інструментальних методів дослідження. Лікувальна тактика. Показання до хірургічного лікування.
135. Нейроциркуляторна дистонія. Визначення. Особливості клінічних синдромів. Критерії діагнозу. Диференційна терапія.
136. Первинна та вторинна профілактика серцево-судинних захворювань. Основні фактори ризику захворювань системи кровообігу. Фактори ризику, що модифікуються та не модифікуються. Оцінка загального серцево-судинного ризику (за таблицею SCORE). Основні шляхи профілактики серцево-судинних захворювань.
137. Основні симптоми ревматологічної патології та методи дослідження в ревматології.
138. Гостра ревматична лихоманка. Визначення. Класифікація. Клінічна картина (кардит, поліартрит, хорея, ураження шкіри). Значення лабораторних та інструментальних методів дослідження. Критерії діагностики. Ускладнення. Лікування з урахуванням ступеня активності.
139. Хронічна ревматична хвороба серця. Визначення. Класифікація. Значення лабораторних та інструментальних методів дослідження. Критерії діагностики.
140. Ревматоїдний артрит. Визначення. Класифікація. Критерії встановлення діагнозу. Клінічна картина з урахуванням активності патологічного процесу, стадії захворювання, системних проявів. Базисна терапія.
141. Системна склеродермія. Визначення класифікація. Клінічна картина залежно від ураження органів та систем. Діагностичні критерії. Диференційний діагноз. Ускладнення. Принципи лікування
142. Системний червоний вовчак. Визначення. Класифікація. Клінічні прояви залежно від ураження органів та систем, активності хвороби. Діагностичні критерії. Диференціальний діагноз.
143. Гостра ревматична лихоманка та хронічна ревматична хвороба серця. Визначення. Класифікація. Клінічна картина. Методи дослідження. Критерії встановлення діагнозу.
144. Остеоартроз. Визначення. Етіологія та патогенез. Класифікація. Діагностика. Диференційний діагноз. Лікувальна тактика. Принципи медикаментозного лікування.
145. Геморагічні васкуліти (пурпура Шенляйп-Геноха). Визначення. Клінічні прояви. Критерії діагностики. Диференційний діагноз. Лікування.
146. Вузликівий поліартеріїт. Визначення. Клінічні прояви, критерії діагностики. Диференціальний діагноз.
147. Остеоартроз. Визначення. Етіологія, патогенез. Класифікація. Клінічна картина в залежності від переважної локалізації уражень. Діагностика. Диференціальний діагноз.

148. Реактивні артрити. Визначення. Етіологія, патогенез. Класифікація. Клінічні прояви реактивних артритів різної етіології. Лікування, роль антибактеріальної терапії.
149. Ревматоїдний артрит. Визначення. Критерії встановлення діагнозу. Клініка. Ускладнення. Стратегія лікування.
150. Реактивні артрити. Синдром Рейтера. Значення лабораторних і інструментальних методів діагностики. Критерії діагностики. Диференціальний діагноз. Лікування, роль антибактеріальної терапії.
151. Остеоартроз. Визначення. Етіологія та патогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Медикаментозне та немедикаментозне лікування. Методи профілактики.
152. Анкілозуючий спондилоартрит (хвороба Бехтерева). Визначення. Класифікація, клінічна картина. Критерії діагностики. Диференційний діагноз.
153. Системний червоний вовчак. Визначення. Класифікація. Клінічні прояви залежно від ураження органів та систем, активності хвороби. Лікування.
154. Системна склеродермія. Визначення класифікація. Клінічна картина залежно від ураження органів та систем. Діагностичні критерії. Диференційний діагноз. Ускладнення.
155. Анкілозуючий спондилоартрит (хвороба Бехтерева). Визначення. Клінічна картина. Критерії встановлення діагнозу. Прогноз.
156. Дерматоміозит. Визначення класифікація. Клінічна картина. Діагностичні критерії. Диференційний діагноз. Ускладнення. Принципи лікування.
157. Подагра. Визначення. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Критерії встановлення діагнозу.
158. Вузликівий поліартеріїт. Визначення. Клінічні прояви. Діагностика. Лікування.
159. Гостра ревматична лихоманка. Визначення. Значення лабораторних та інструментальних методів дослідження. Критерії діагностики. Лікування. Види профілактики.
160. Хронічна ревматична хвороба серця. Визначення. Класифікація. Ускладнення. Лікування з урахуванням ступеня активності.
161. Ревматоїдний артрит. Критерії встановлення діагнозу. Клінічна картина. Базисна терапія та інші види лікування.
162. Системний червоний вовчак. Визначення. Діагностичні критерії. Диференціальний діагноз. Ускладнення.
163. Геморагічні васкуліти (гіперсенситивний васкуліт). Визначення. Клінічні прояви та критерії діагностики. Диференційний діагноз. Лікування.
164. Подагра. Визначення. Етіологія. Класифікація. Особливості суглобового синдрому та ураження внутрішніх органів. Лікування.
165. Подагра. Визначення. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Діагностика. Критерії встановлення діагнозу. Сучасні підходи до лікування.
166. Гломерулонефрити. Визначення. Класифікація. Патогенез основних клінічних синдромів. Клінічні прояви та діагностика окремих форм. Диференціальний діагноз гострого та хронічного гломерулонефритів.
167. Тубуло-інтерстиціальний нефрит. Етіологія. Патогенез. Клініка. Діагностика та диференціальний діагноз. Лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.
168. Гостра ниркова недостатність. Визначення. Етіологічні фактори. Патогенез. Клініка. Діагностика. Диференціальний діагноз. Лікування.
169. Пієлонефрити. Визначення. Класифікація. Клініка. Інструментальні та лабораторні методи діагностики. Диференціальний діагноз. Ускладнення пієлонефриту. Лікування та профілактика.
170. Нефротичний синдром. Визначення. Етіологія. Патогенез. Клініка. Діагностика. Диференціальний діагноз нефротичного та нефритичного синдромів. Лікування.
171. Амілоїдоз. Визначення. Класифікація. Етіологія. Патогенез. Клініка амілоїдозу нирок. Критерії та методи діагностики. Диференціальний діагноз. Ускладнення. Лікування. Профілактика.

172. Гострий гломерулонефрит. Визначення. Клініка. Діагностика. Ускладнення (еклампсія, гостра ниркова недостатність, набряк легенів, гіпертензивний криз і ін.). Лікування ускладнень.
173. Пієлонефрити. Визначення. Види пієлонефриту. Клінічна картина. Методи діагностики. Диференціальний діагноз з гломерулонефритом. Лікування та профілактика.
174. Пієлонефрити. Визначення. Первинний та вторинний пієлонефрит. Клінічні прояви. Методи діагностики. Диференціальний діагноз. Лікування.
175. Хронічний гломерулонефрит. Визначення. Класифікація. Клінічні синдроми. Диференціальний діагноз. Лікування з урахуванням морфологічного варіанту та клінічного перебігу.
176. Нефротичний синдром. Визначення, етіологія, патогенез. Клінічні прояви. Діагностика та диференціальний діагноз. Ускладнення. Лікування.
177. Хронічна ниркова недостатність. Визначення. Етіологія. Патогенез уражень органів та систем. Класифікація. Клінічна картина та зміни лабораторних показників залежно від стадії. Ускладнення. Лікування на різних стадіях. Нирковозамісна терапія: гемодіаліз, трансплантація нирок.
178. Гострий гломерулонефрит. Визначення. Класифікація. Етіологія. Патогенез основних клінічних синдромів. Клінічні прояви та діагностика. Лікування.
179. Хронічна ниркова недостатність. Визначення. Етіологія. Патогенез. Поняття «хронічна хвороба нирок». Класифікація. Клінічна картина та зміни лабораторних показників залежно від стадії. Диференціальний діагноз. Ускладнення. Лікування. Нирковозамісна терапія: гемодіаліз, трансплантація нирок.
180. Нефротичний синдром. Визначення. Етіологія. Патогенез. Клінічні прояви. Критерії діагностики. Лікування.
181. Діагностика та лікування людей похилого віку. Особливості обміну речовин у похилому віці. Особливості дії ліків на організм похилої людини. Тактика лікування у похилому віці.
182. Ожиріння. Класифікація. Діагностика. Визначення індексу маси тіла. Поняття «морбідного ожиріння». Сучасні підходи до дієтичного та медикаментозного лікування. Покази до хірургічного лікування.
183. Ожиріння та його наслідки. Класифікація. Діагностика. Основні медичні наслідки ожиріння - метаболічний синдром, цукровий діабет, серцево-судинні та гастроентерологічні захворювання. Методи лікування ожиріння.
184. Діагностика та лікування людей похилого віку. Частота коморбідної патології у людей похилого віку. Особливості діагностики та лікування у похилому віці.
185. Організація терапевтичної допомоги у воєнний час. Радіаційні ураження.
186. Організація терапевтичної допомоги при надзвичайних ситуаціях мирного часу. Радіаційні ураження.
187. Гостра променева хвороба. Визначення. Форми гострої променевої хвороби. Діагностика. Диференціальна діагностика. Підходи до лікування на етапах медичної евакуації.
188. Гостра променева хвороба. Етіологія. Клініка кістково-мозкової форми ГПХ. Діагностика. Сучасні можливості лікування.
189. Гостра променева хвороба. Етіологія. Періоди кістково-мозкової форми ГПХ. Діагностика. Ускладнення. Підходи до лікування на етапах медичної евакуації.
190. Гостра променева хвороба. Диференціально-діагностичні ознаки кістково-мозкової форми ГПХ. Ускладнення. Підходи до лікування.
191. Етапне лікування хворих з гострою променевою хворобою.
192. Захворювання внутрішніх органів гіри бойовій хірургічній травмі. Загальні синдроми вогнепальної рани. Діагностика. Підходи до лікування на етапах медичної евакуації.
193. Захворювання внутрішніх органів при бойовій хірургічній травмі. Особливості клінічного перебігу, діагностики та лікування захворювань органів дихання та кровообігу у поранених. Підходи до лікування на етапах медичної евакуації.

194. Захворювання внутрішніх органів при бойовій хірургічній травмі. Особливості клінічного перебігу, діагностики та лікування захворювань органів травлення та нирок у поранених. Підходи до лікування на етапах медичної евакуації.
195. Захворювання внутрішніх органів при бойовій хірургічній травмі. Діагностика. Лікування. Принципи профілактики захворювань внутрішніх органів у поранених.
196. Визначення синдрому тривалого здавлювання (СТЗ). Патогенез. Клінічна характеристика періодів перебігу СТЗ. Основні принципи лікування на етапах медичної евакуації.
197. Захворювання внутрішніх органів при травмах в умовах катастроф та аварій мирного часу. Методи діагностики. Диференціальна діагностика. Підходи до лікування на етапах медичної евакуації.
198. Захворювання внутрішніх органів при травмах в умовах катастроф та аварій мирного часу. Синдром тривалого здавлювання (СТЗ). Патогенез. Клінічна характеристика періодів перебігу СТЗ. Надання невідкладної допомоги при СТЗ. Сучасні підходи до лікування.
199. Невідкладні стани. Клініка ураження отруйними речовинами нервово- паралітичної дії. Методи детоксикації організму. Надання терапевтичної допомоги при загрозливих життю станах на етапах медичної евакуації.
200. Клініка ураження отруйними речовинами загально-отруйної дії. Загальні принципи надання невідкладної терапевтичної допомоги при гострих отруєннях та загрозливих життю станах на етапах медичної евакуації.
201. Невідкладні стани. Клініка ураження отруйними речовинами задушливої дії. Надання терапевтичної допомоги при загрозливих життю станах на етапах медичної евакуації.
202. Невідкладні стани. Клініка ураження отруйними речовинами шкірноаривної дії. Надання терапевтичної допомоги при загрозливих життю станах на етапах медичної евакуації.
203. Поняття сильнодіючої отруйної речовини (СДОР). Періоди у рятуванні хворих під впливом СДОР при аваріях мирного часу. Невідкладна допомога при отруєнні аміаком.
204. Захворювання, що викликані дією на організм термічних факторів. Етіологічні фактори виникнення теплових ударів та опіків. Діагностика. Стратегія лікування на етапах медичної евакуації.
205. Захворювання, що викликані дією на організм термічних факторів (тепла). Способи визначення площі та глибини термічного ураження. Патогенез та клінічні прояви опікової хвороби. Діагностика. Лікування.
206. Захворювання, що викликані дією на організм термічних факторів (тепла). Патогенез та клінічні ознаки опікового шоку. Принципи лікування.
207. Захворювання, що викликані дією на організм термічних факторів (холоду). Класифікація відморожень. Клінічна картина проявів відморожень. Діагностика. Принципи лікування гіпотермії та відморожень.
208. Ураження отруйними речовинами у мирний та воєнний час. Загальна характеристика бойових отруйних речовин. Класифікація отруйних речовин за характером вражаючої дії. Невідкладна терапевтична допомога при гострих отруєннях на етапах медичної евакуації.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Амосова Е. Н. Клиническая кардиология. В 2-х т. / Амосова Е. Н. - К : «Здоров'я», 2002. - 992 с.
2. Базисная и клиническая фармакология: Пер. с англ. : В 2 т. / Под ред. Б. Г. Катцунга. - СПб. : Диалект, 2008. - 1432 с.
3. Внутрішня медицина: підручник: у 3-х т. — Т. 1 / За ред. К.М. Амосової.
4. К.: Медицина, 2008. — 1056 с.
5. Внутрішня медицина: підручник у 3-х т. — Т. 2 / За ред. К.М. Амосової. — К.: Медицина, 2009. — 1088 с.
6. Ганджа І.М., Коваленко В.М. (ред.) Внутрішні хвороби. Київ: Здоров'я, 2002. — 988 с.
7. Денисюк В.І. Доказова внутрішня медицина: підручник / В.І.Денисюк, О.В.Денисюк. - Вінниця: Державна картографічна фабрика, 2011. - 926 с.

8. Катцунг Б. Г. Базисная и клиническая фармакология / Б. Г. Катцунг. - Т. 1, 2. Пер. с англ. Изд. 2-е, перер. и доп. - М., СПб. : Бином, Диалект, 2007 - 648 с.
9. Внутренняя медицина. Учебник для студ. Мед. Вузов iii-iv уровней аккредитации: в 3 т. / отв. Ред. Е. Н. Амосова. - К. : Медицина, 2008.
10. Гематология: новейший справочник / Под общ. ред. К. М. Абдулкадырова.
11. М. : Эксмо; СПб. : Сова, 2004. - 928 с.
12. Ермолов С. Ю. Основы клинической гематологии : Справочное пособие / [С. Ю. Ермолов, Ф. В. Курдыбайло, В. Г. Радченко]; под ред. В. Г. Радченко. - СПб. : Диалект, 2003. - 304 с.
13. Клиническая фармакология по Гудману и Гилману / Под ред. А. Г. Гилмана.
14. В 4 кн. - М. : Практика, 2006. - 1850 с.
15. Клінічна фармакологія : Підручник / За ред. О. Я. Бабака, О. М. Біловола. - 2-ге вид., перероб. і доп. - К. : Знання, 2010. - 776 с.
16. Левченко В.А., Сердюк Н.М., Вакалюк І.П. та ін. Внутрішні хвороби. Підручник. — Львів: Світ, 1995. — 440 с.
17. Передерій В.Г. Основи внутрішньої медицини: підручник: у 3-х т. — Т. 1 / В.Г.Передерій, С.М.Ткач. - Вінниця: Нова книга, 2009. - 636 с. 5.
18. Передерій В.Г. Основи внутрішньої медицини: підручник: у 3-х т. — Т. 2 / В.Г.Передерій, М.Ткач. - Вінниця: Нова книга, 2009. - 781 с.
19. Передерій В.Г. Основи внутрішньої медицини: підручник: у 3-х т. — Т. 3 / В.Г.Передерій, С.М.Ткач. - Вінниця: Нова книга, 2010. - 998 с.
20. Руководство по кардиологии / Под ред. В. Н. Коваленко. - К. : Морион, 2008. - 1424 с.
21. Середюк Н.М. Внутрішня медицина: підручник / Н.М.Середюк; за ред. Є.М.Нейка. - К.: Медицина, 2009.- 1102 с.
22. Терапевтическая гастроэнтерология : Руководство для практических врачей / [В. Н. Хворостинка, Н. И. Яблучанский, С. Н. Панчук, Л. М. Пасиешвили]; Под ред. В. М. Хворостинки, Н. И. Яблучанского. — Х. : Основа, 1999. — 368 с.
23. Терапевтическая фармакология : практическое пособие для студентов и врачей /Под общей редакцией н. И. Яблучанского и в. Н. Савченко. - Х. : ХНУ имени В. Н. Каразина, 2013. - 483 с.
24. Факультетська терапія/ В К. Серкова з співавт.- Вінниця : Нова книга, 2005. - 624 с.

ХІРУРГІЯ

1. Анатомо-функціональні відомості про сліпу кишку та хробакоподібний відросток.
2. Методи обстеження хворих з гострим апендицитом.
3. Клініка гострого апендициту.
4. Етіологія та патогенез гострого апендициту.
5. Диференціальний діагноз гострого апендициту.
6. Особливості перебігу гострого апендициту у дітей.
7. Особливості перебігу гострого апендициту у вагітних.
8. Особливості перебігу гострого апендициту у хворих старечого та похилого віку.
9. Ускладнення гострого апендициту.
10. Апендикулярний інфільтрат (клініка, діагностика, лікувальна тактика).
11. Апендикулярний абсцес правої здухвинної западини (клініка, діагностика, лікувальна тактика).
12. Пілефлебіт (клініка, діагностика, лікувальна тактика).
13. Піддіафрагмальний абсцес (клініка, діагностика, лікувальна тактика).
14. Техніка типової апендектомії.
15. Лапароскопічна апендектомія.
16. Особливості оперативної техніки в залежності від форми гострого апендициту та розміщення хробакоподібного відростка.
17. Вид доступу та об'єм оперативного втручання при різних ускладненнях гострого апендициту.
18. Ускладнення при виконанні апендектомії.

19. Ускладнення апендектомії в ранньому та пізньому післяопераційному періоді.
20. Ведення післяопераційного періоду .
21. Анатомо-функціональні відомості про жовчний міхур та поза печінкові жовчні протоки.
22. Етіологія та патогенез гострого холециститу.
23. Класифікація гострого холециститу.
24. Методи обстеження хворих з гострим холециститом.
25. Типова клінічна картина гострого холециститу, її особливості у осіб юного та старечого віку.
26. Диференційна діагностика гострого холециститу.
27. Діагностична програма.
28. Лікувальна програма.
29. Ускладнення гострого холециститу.
30. Особливості клінічної картини гострого холециститу при наявності супутньої патології.
31. Клінічна картина ускладнень гострого холециститу та їх диференційна діагностика.
32. Показання до екстрених операцій.
33. Показання до термінових операцій (24-48 годин)
34. Характер оперативних втручань при гострому холециститі.
35. Характер оперативних втручань при ускладненнях гострого холециститу.
36. Показання до мініінвазивних оперативних втручань (ендоскопічних, лапароскопічних, під контролем КТ та ультразвуку).
37. Інтраопераційні ускладнення та їх лікування.
38. Післяопераційні ускладнення та їх профілактика та лікування.
39. Передопераційна підготовка хворих.
40. Післяопераційне ведення пацієнтів.
41. Анатомо-функціональні відомості про підшлункову залозу.
42. Етіологія та патогенез гострого панкреатиту.
43. Класифікація гострого панкреатиту.
44. Методи обстеження хворих на гострий панкреатит.
45. Типова клінічна картина гострого панкреатиту.
46. Диференційна діагностика гострого панкреатиту.
47. Діагностична програма.
48. Лікувальна тактика.
49. Ускладнення гострого панкреатиту.
50. Особливості клінічної картини гострого панкреатиту при наявній супутній патології.
51. Клінічна картина ускладнень гострого панкреатиту та їх диференційна діагностика.
52. Показання до оперативних втручань.
53. Характер оперативних втручань при гострому панкреатиті.
54. Характер оперативних втручань при ускладненнях гострого панкреатиту.
55. Показання до мініінвазивних оперативних втручань (ендоскопічних, лапароскопічних, під контролем УЗД).
56. Інтраопераційні ускладнення та їх лікування.
57. Післяопераційні ускладнення їх профілактика та лікування.
58. Передопераційна підготовка хворих.
59. Ведення пацієнтів у післяопераційному періоді.
60. Анатомо-функціональні відомості про шлунок та дванадцятипалу кишку.
61. Методи обстеження хворих з перфоративною виразкою.
62. Класифікація перфоративної виразки.
63. Етіологія та патогенез перфоративної виразки.
64. Клініка типової перфоративної виразки.
65. Диференціальна діагностика перфоративної виразки.

66. Особливості перебігу атипової перфоративної виразки.
67. Особливості перебігу прикритої перфоративної виразки.
68. Особливості перебігу перфоративної виразки у чепцеву сумку.
69. Особливості перебігу перфоративної виразки в заочеревний простір
70. Вибір обсягу оперативного втручання при перфоративній виразці.
71. Техніка зшивання перфоративної виразки.
72. Техніка виконання пілородуоденопластики.
73. Вибір способу виконання ваготомії та пілородуоденопластики.
74. Показання та техніка виконання селективної ваготомії та антрумектомії.
75. Показання та техніка виконання селективної проксимальної ваготомії та пілородуоденопластики.
76. Показання та техніка виконання резекції шлунку при перфоративній виразці.
77. Лапароскопічні технології в хірургічному лікуванні перфоративної виразки.
78. Ускладнення у ранньому післяопераційному періоді при виконанні оперативних втручань з приводу перфоративної виразки.
79. Особливості ведення хворих з перфоративною виразкою у ранньому та пізньому післяопераційному періоді.
80. Ускладнення у пізньому післяопераційному періоді при виконанні оперативних втручань з приводу перфоративної виразки.
81. Етіологія та патогенез виразкової кровотечі.
82. Методи обстеження хворих з виразковою кровотечею.
83. Класифікація виразкових кровотеч.
84. Клініка виразкової кровотечі.
85. Диференціальна діагностика виразкової кровотечі.
86. Особливості перебігу виразкової кровотечі в залежності від ступеня її активності.
87. Особливості клінічного перебігу активної кровотечі.
88. Особливості клінічного перебігу виразкової кровотечі що припинилася
89. Техніка зшивання перфоративної виразки.
90. Вибір способу зупинки кровотечі в залежності від ступеня її активності.
91. Показання до консервативного лікування виразкової кровотечі
92. Терапія виразкової кровотечі
93. Методи ендоскопічного гемостазу та показання до їх застосування
94. Методи оперативних втручань при виразковій кровотечі
95. Вибір методу оперативного втручання в залежності від стану хворого, інтенсивності кровотечі, ступеня крововтрати, локалізації виразки
96. Особливості техніки оперативних втручань при виразковій кровотечі
97. Ускладнення у ранньому післяопераційному періоді при виконанні оперативних втручань з приводу виразкової кровотечі.
98. Лікування ускладнень у ранньому післяопераційному періоді при виконанні оперативних втручань з приводу виразкової кровотечі
99. Особливості ведення хворих з виразковою кровотечею у ранньому та пізньому післяопераційному періоді.
100. Ускладнення у пізньому післяопераційному періоді при виконанні оперативних втручань з приводу перфоративної виразки.
101. Лікування ускладнень у пізньому післяопераційному періоді при виконанні оперативних втручань з приводу перфоративної виразки.
102. Анатомо-фізіологічні відомості про кишечник.
103. Визначення поняття непрохідності кишечника.
105. Сучасні питання патогенезу непрохідності кишечника.
106. Класифікація непрохідності кишечника.
107. Причини динамічної непрохідності кишечника.
108. Клініка динамічної непрохідності кишечника.

109. Лікування динамічної (функціональної) непрохідності кишечника.
110. Види механічної непрохідності кишечника.
111. Клініка обтураційної непрохідності кишечника.
112. Особливості клініки странгуляційної непрохідності кишечника.
113. Особливості клініки завороту окремих органів травного тракту.
114. Особливості клініки інвагінації.
115. Види інвагінацій.
116. Особливості лікувальної тактики в залежності від часу початку захворювання.
117. Злукова хвороба.
118. Етіологія злукової хвороби.
119. Сучасні аспекти патогенезу злукової хвороби.
120. Типова клінічна картина злукової хвороби.
121. Диференційна діагностика непрохідності кишечника.
122. Диференційна діагностика окремих видів непрохідності кишечника.
123. Сучасні методи діагностики гострої непрохідності кишечника.
124. Рентгенологічні ознаки гострої непрохідності кишечника.
125. УЗ-ознаки гострої непрохідності кишечника.
126. Сучасна лікувальна програма непрохідності кишечника.
127. Передопераційна підготовка пацієнтів з гострою непрохідністю кишечника.
128. Вибір характеру оперативного втручання при різних видах та рівнях непрохідності кишечника.
129. Післяопераційна лікувальна програма.
130. Профілактика та прогноз у хворих з гострою непрохідністю кишечника.
131. Анатомо-функціональні відомості про парістальну та очеревину.
132. Етіологія та патогенез гострого перитоніту.
133. Класифікація гострого перитоніту.
134. Методи обстеження хворих на гострий перитоніт.
135. Клінічна картина місцевого гострого перитоніту.
136. Клінічна картина поширеного перитоніту.
137. Диференційна діагностика гострого перитоніту.
138. Діагностична програма у хворого на гострий перитоніт.
139. Лікувальна тактика у хворого на гострий місцевий перитоніт.
140. Лікувальна тактика у хворого на гострий поширений перитоніт.
141. Ускладнення гострого перитоніту.
142. Особливості клінічної картини гострого перитоніту при наявній супутній патології.
143. Лікувальна тактика при гострому перитоніті
144. Особливості передопераційної підготовки при гострому перитоніті
145. Методи оперативних втручань при перитоніті в залежності від поширення запального процесу у черевній порожнині
146. Показання до мініінвазивних методів лікування хворих на гострий перитоніт.
147. Етапи оперативного втручання при гострому поширеному перитоніті.
148. Післяопераційні ускладнення при гострому перитоніті їх діагностика профілактика та лікування.
149. Ведення пацієнтів у післяопераційному періоді.
150. Визначення поняття грижі. Причини виникнення
152. Загальна симптоматика гриж.
153. Значення форми і розмірів грижі для перебігу захворювання.
154. Класифікація зовнішніх гриж черевної стінки.
155. Ускладнення гриж.
156. Грижі білої лінії живота. Клініка, класифікація, діагностика, диференційна діагностика, лікування.

157. Пупкові грижі. Клініка, класифікація, діагностика, диференційна діагностика, лікування.
158. Косі пахові грижі. Клініка, класифікація, діагностика, диференційна діагностика, лікування.
159. Прямі пахові грижі. Клініка, класифікація, діагностика, диференційна діагностика, лікування.
160. Післяопераційні грижі. Клініка, класифікація, діагностика, диференційна діагностика, лікування.
161. Стегнові грижі. Клініка, класифікація, діагностика, диференційна
162. Защемлені грижі. Типова клініка. Клінічні види защемлених гриж. Діагностика, диференційна діагностика.
163. Хірургічна тактика при защемленій грижі.
164. Особливості оперативного втручання при защемленій грижі.
165. Ознаки життєздатності та нежиттєздатності кишки.
166. Запалення грижі. Клініка. Диференційна діагностика. Хірургічна тактика.
167. Пошкодження (травма) грижі. Клініка. Хірургічна тактика.
168. Кишкова непрохідність в грижі. Хірургічна тактика.
169. Невправима грижа. Клініка, діагностика, диференційна діагностика. Лікування.
170. Сучасні принципи і методи оперативного лікування гриж.
171. Профілактика гриж. Клініка. Діагностика.
172. Внутрішні грижі. Клініка. Класифікація. Діагностика отвору діафрагми.
173. Грижі стравохідного Диференційна діагностика.
174. Які причини розвитку грижі стравохідного отвору діафрагми?
175. Який механізм розвитку грижі стравохідного отвору діафрагми?
176. Які існують види гриж стравохідного отвору діафрагми?
177. Які скарги хворих спостерігаються при грижі стравохідного отвору діафрагми?
178. Які об'єктивні прояви грижі стравохідного отвору діафрагми?
179. Які ускладнення можуть виникати при грижі стравохідного отвору діафрагми?
180. Назвіть діагностичну програму при стравохідного отвору діафрагми?
181. З якими за Дайте сучасне визначення виразкової хвороби шлунку та дванадцятипалої кишки?
182. Які існують фактори агресії у розвитку виразкової хвороби?
183. Що відноситься до факторів захисту слизової оболонки шлунку?
184. Які анатомічні зони має шлунок?
185. За рахунок яких артерій кровопостачається шлунок?
186. Який вплив на шлунок має блукаючий нерв?
187. Який вплив на шлунок має симпатична інервація?
188. Які ускладнення виразкової хвороби шлунку та дванадцятипалої кишки?
189. Які особливості больового синдрому при шлунковій локалізації виразки?
190. Які особливості больового синдрому при дуоденальній локалізації виразки?
191. Які об'єктивні клінічні ознаки виявляють при виразковій хворобі шлунку та дванадцятипалої кишки?
192. У чому суть діагностичної програми при виразковій хворобі шлунку та дванадцятипалої кишки?
193. З якими захворюваннями слід проводити диференційну діагностику виразкової хвороби шлунку та дванадцятипалої кишки?
194. Які скарги спостерігаються у хворих при наявності перешкоди на рівні вихідного відділу шлунку?
195. Які скарги спостерігаються у хворих при наявності перешкоди на рівні дистального відділу дванадцятипалої кишки?
196. Дайте визначення пілородуоденального стенозу?
197. Які причини розвитку пілородуоденального стенозу?

198. Яка класифікація пілородуоденального стенозу?
199. Які скарги спостерігаються при субкомпенсованому стенозі?
200. Які скарги спостерігаються при компенсованому стенозі?
201. Які скарги спостерігаються при декомпенсованому стенозі?
202. Які об'єктивні клінічні ознаки субкомпенсованого і некомпенсованого пілородуоденального стенозу?
203. Рентгенологічні ознаки ступеня пілородуоденального стенозу?
204. Які принципи лікування пілородуоденального стенозу?
205. Які існують показання до хірургічного лікування виразкової хвороби шлунку та дванадцятипалої кишки?
206. Яким методам операцій слід надавати увагу при локалізації виразки у дванадцятипалій кишці?
207. Яким методам операцій слід надавати увагу при локалізації виразки у шлунку?
208. Дайте визначення пептичній виразці анастомозу?
209. Які причини виникнення пептичної виразки анастомозу?
210. Які скарги хворих при пептичній виразці анастомозу?
211. Які об'єктивні клінічні ознаки можна виявити при пептичній виразці анастомозу?
212. Яка суть діагностичної програми при пептичній виразці анастомозу?
213. З якими захворюваннями слід діагностувати пептичну виразку анастомозу?
214. Яке медикаментозне лікування застосовується при пептичній виразці анастомозу?
215. Який обсяг хірургічного втручання при пептичній виразці анастомозу?
216. Дайте визначення синдрому Маллорі-Вейса?
217. Які скарги у хворих із синдромом Маллорі-Вейса?
218. Які об'єктивні прояви синдрому Маллорі-Вейса?
219. Які методи дослідження використовуються для уточнення діагнозу синдрому Маллорі-Вейса?
220. З якими захворюваннями слід проводити диференційну діагностику синдрому Маллорі-Вейса?
221. Що включає у себе лікувальна тактика при синдромі Маллорі-Вейса?
222. Які показання до хірургічного лікування синдрому Маллорі-Вейса?
223. З якими захворюваннями слід проводити диференційну діагностику при грижі стравохідного отвору діафрагми?
224. У чому полягає консервативне лікування грижі стравохідного отвору діафрагми?
225. Які показання до хірургічного лікування грижі стравохідного отвору діафрагми?
226. У чому суть оперативних втручань при стравохідного отвору діафрагми?
227. Тимчасова непрацездатність і реабілітація хворих при грижі стравохідного отвору діафрагми.
228. Профілактика та прогноз у хворих з грижами.
229. Діагностична програма при пораненні серця. Тріада симптомів поранення серця.
230. Тріада Бека, яка характерна для тампонади серця.
231. Чому слід об'єднувати в єдиний процес клініко-діагностичну лікувально-хірургічну програму при пораненні серця?
232. Хірургічна тактика при пораненні серця.
233. Як швидко і де слід виконувати рентгендослідження, УЗД грудної порожнини, ЕКГ, клінічні та біологічні аналізи крові і сечі, визначення групи крові, резус-фактора, гематокриту, ЦВТ, ОЦК у потерпілого з пораненням серця?
234. Механізм виникнення клапанного Пневмотораксу.
235. Клінічна картина клапанного пневмотораксу.
236. Лікувальна тактика при клапанному пневмотораксі.
237. Найбільш часті джерела кровотечі в грудну порожнину.
238. Діагностична програма при гемотораксі.
239. Клінічна картина малого, середнього та великого гемотораксу.

240. Основні принципи лікувальної програми при травматичному гемотораксі.
241. Клінічна картина поранення легень.
242. Консервативне та оперативне лікування поранення легень.
243. Клініко-діагностична програма гострого апендициту.
244. Диференціальна діагностика гострого апендициту з захворюванням нирок, придатків матки, ентероколітом, харчовою токсикоінфекцією, плевропневмонією.
245. Хірургічна тактика при гострому апендициті.
246. Клініко-діагностична програма защемлених гриж.
247. Диференціальна діагностика защемлених пахових гриж з орхітом, орхоепідідімітом, гострою водяною сім'яного канатика та оболонки яєчка.
248. Диференціальна діагностика защемлених стегнових гриж з запаленням стегнових лімфатичних вузлів, натічним абсцесом, різко виявленим вузловим розширенням вен у зоні стегового трикутника.
249. Хірургічна тактика при защемленій грижі.
250. Фази клінічного перебігу перфоративної виразки шлунку та дванадцятипалої кишки.
251. Клінічно-діагностична програма перфоративної виразки шлунку та дванадцятипалої кишки.
252. Диференціальний діагноз дванадцятипалої кишки з гострим перфоративної виразки шлунку та холециститом, панкреатитом, гострою кишковою непрохідністю.
253. Хірургічна тактика при перфоративній виразці шлунку та дванадцятипалої кишки.
254. Клініко-діагностична програма при механічній гострій кишковій непрохідності.
255. Диференціальна діагностика гострої кишкової тромбоемболією судин брижі, харчовою токсикоінфекцією.
256. Хірургічна тактика при гострій кишковій непрохідності.
257. Клініко-діагностична програма при гострому холециститі.
258. Ускладнення гострого холециститу.
259. Хірургічна тактика при гострому холециститі.
260. Клініко-діагностична програма при гострому панкреатиті.
261. Хірургічна тактика при гострому панкреатиті.
262. Клініко-діагностична програма при гострому порушенні мезентеріального кровообігу.
263. Хірургічна тактика при гострому порушенні мезентеріального кровообігу.
264. Клініко-діагностична програма при гострій непрохідності товстої кишки.
265. Хірургічна тактика при гострій непрохідності товстої кишки.
266. Загальні принципи діагностики при гострих шлунково-кишкових кровотечах.
267. Загальні принципи інфузійно-трансфузійної терапії гострих шлунково кишкових кровотеч.
268. Хірургічна тактика при гострих шлунково-кишкових кровотечах.
269. Клінічно-діагностична програма позаматкової вагітності.
270. Хірургічна тактика при позаматковій вагітності.
271. Клініко-діагностична програма пошкодження печінки, позапечінкових жовчних шляхів, жовчного міхура.
272. Хірургічна тактика при пошкодженні печінки.
273. Клініко-діагностична програма пошкодження селезінки.
274. Хірургічна тактика при пошкодженні селезінки.
275. Клініко-діагностична програма пошкодження підшлункової залози.
276. Хірургічна тактика при пошкодженні підшлункової залози.
277. Клініко-діагностична програма пошкодження шлунку, дванадцятипалої кишки.
278. Хірургічна тактика при пошкодженні шлунку, дванадцятипалої кишки.
279. Клініко-діагностична програма пошкодження тонкої та товстої кишків.
280. Хірургічна тактика при пошкодженні тонкої та товстої кишків.

281. Клініко-діагностична програма геморагічного шоку.
282. Клінічна картина геморагічного шоку в залежності від стадії.
283. Лікування геморагічного шоку.
284. Клінічна картина токсико-інфекційного шоку.
285. Лікування токсико-інфекційного шоку.
286. Клінічна картина гострої дихальної недостатності.
287. Лікування дихальної недостатності.
288. Клінічні прояви та методи діагностики тромбоемболії гілок легеневої артерії.
289. Лікування різних форм тромбоемболії легеневої артерії.
290. Клініко-діагностична програма синдрому дуги аорти.
291. Лікування синдрому дуги аорти.
292. Клініко-діагностична програма синдрому Рейно.
293. Лікуванні синдрому Рейно.
294. Клініко-діагностична програма мультифокального атеросклерозу.
295. Лікування атеросклерозу артерій головного мозку, вінцевих, ниркових, брижових артерій та артерій нижніх кінцівок.
296. Клініка, діагностика аневризм черевної частини аорти.
297. Лікування аневризм черевної частини аорти.
298. Клініко-діагностична програма флегмони шиї, пахвинної ділянки, субпекторальної флегмони.
299. Лікування гнійних запальних захворювань клітковинних просторів.
300. Обстеження хворих при захворюваннях кисті.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Я.С.Березницький, М.П.Захараш, В.Г.Мішалов, Хірургія, Том I 2006 , Підручник 49,14 Д.А.
2. В.О.Шидловський Я.С.Березницький, М.П.Захараш, В.Г.Мішалов Хірургія, Том II 2007, Підручник, 628 с.
3. Лекції з госпітальної хірургії в 3 томах. За редакцією професора В.Г. Мішалова. “Асканія”, Київ, 2008.
4. М.Д.Кучер. „Хірургія”, Підручник М.П. || Захараш, О.І.Пойда, К.:Медицина, 2006.-656с. Підручник/За ред. проф.П.Г.Кондратенка.
5. Хірургічні хвороби: Х.:Факт, 2006.-816с.
6. Шпитальна хірургія / За ред. Л.Я.Ковальчука, Ю.П.Спіженка, В.Ф.Саєнка та ін.-Тернопіль: Укрмедкнига, 1999.-560с.
7. Клінічна хірургія / За ред. Л.Я.Ковальчука, В.Ф.Саєнка, Г.В.Книшова.Тернопіль: Укрмедкнига, Том I 2000.-536 с.
8. Клінічна хірургія / За ред. Л.Я.Ковальчука, В.Ф.Саєнка, Г.В.Книшова.Тернопіль: Укрмедкнига, Том II 2000.-536 с.
9. Хірургія дитячого віку / За ред. проф. В.І.Сушко.-К.Здоров'я.-2002.-704 с.

ПАТОЛОГІЧНА АНАТОМІЯ

1. Морфогенез та патоморфологія інфаркта.
2. Внесок вітчизняних вчених в розвиток світової патоморфології.
3. Визначення, загальна морфологічна характеристика первинної і вторинної імунної недостатності.
4. Морфологічні особливості злоякісних пухлин.
5. Класифікація, морфологічна характеристика коагулопатій.
6. Патологічна анатомія, вісцеральні прояви, ускладнення, причини смерті при системній склеродермії.
7. Морфологічна характеристика, ускладнення хвороби Альцгеймера.
8. Морфологічна характеристика та ускладнення бронхіальної астми.

9. Морфологічна характеристика, ускладнення акромегалії.
10. Морфологічна характеристика, ускладнення, наслідки запальних захворювань молочних залоз.
11. Класифікація, морфологічна характеристика та прогноз трофобластичної хвороби.
12. Патологічна анатомія, наслідки, причини смерті від хвороб, що пов'язані зі впливом електромагнітних хвиль радіочастот.
13. Патологічна анатомія аспергільоза.
14. Морфологічна характеристика трихінельоза.
15. Морфологічна характеристика цистицеркоза.
16. Морфологічна характеристика, ускладнення, наслідки, причини смерті при висипному тифі.
17. Гіпотиреоїдизм. Кретинізм. Мікседема. Морфологічна характеристика.
18. Патологічна анатомія, наслідки, причини смерті при ушкодженнях, що пов'язані зі змінами атмосферного тиску.
19. Ускладнення виразкової хвороби.
20. Загальна характеристика системних хвороб сполучної тканини: порушення імунного гомеостазу і системна прогресуюча дезорганізація сполучної тканини при ревматичних хворобах.
21. Пухлини підшлункової залози, морфологічна характеристика.
22. Патологічна анатомія набутих (вторинних) кардіоміопатій.
23. Види, морфологічна характеристика гранульоматозного запалення.
24. Морфологічна характеристика та ускладнення хронічного бронхіту.
25. Патоморфологія, наслідки плазморагії.
26. Види, морфологічна характеристика специфічного запалення.
27. Принципи класифікації амілоїдозу.
28. Грануляційна тканина: морфологічна характеристика.
29. Тератоми та тератобластоми - морфологічні прояви.
30. Визначення, класифікація, загальна морфологічна характеристика лейкозів.
31. Склероз.
32. Морфологічні особливості пухлин з епітелію без специфічної локалізації: доброякісних (папіллома, аденома) та злоякісних (рак).
33. Морфологічні особливості первинного та вторинного гіперпаратиреоза.
34. Морфологічна характеристика хронічної обструктивної емфіземи.
35. Морфологічна характеристика найважливіших типів цирозу.
36. Морфологічна характеристика, ускладнення постреанімаційної енцефалопатії.
37. Сучасна клініко-морфологічна класифікація хвороб нирок.
38. Загальна характеристика, класифікація, фонові захворювання і фактори ризику цереброваскулярної хвороби.
39. Мультинодулярний зуб. Морфологічна характеристика, ускладнення, наслідки.
40. Морфологічна характеристика, ускладнення, наслідки, причини смерті при респіраторних вірусних інфекціях.
41. Морфологічна характеристика, причини смерті при міотонії.
42. Морфологічна характеристика, ускладнення, наслідки, причини смерті при гематогенному туберкульозі з переважним ураженням легенів.
43. Морфологічна характеристика, наслідки неінфекційних фетопатій: діабетичної та алкогольної фетопатії.
44. Патологічна анатомія кандидоза.
45. Номенклатура пухлин з епітелію.
46. Морфогенез та морфологія патологічного накопичення ендогенних і екзогенних пігментів.
47. Сучасні теорії канцерогенезу.
48. Морфогенез та патоморфологія ішемії.
49. Види, стадії перебігу, морфологічна характеристика хронічного лейкоза.
50. Морфогенез регенераторного процесу.
51. Хвороби стравоходу: морфологічна характеристика.

52. Визначення, класифікація вторинної (симптоматичної) гіпертензії.
53. Морфологічна характеристика цукрового діабету.
54. Морфологічна характеристика, ускладнення хвороб периферійної нервової системи.
55. Морфологічна характеристика, ускладнення інфекційних захворювань мозку (вірусний, кліщовий енцефаліт).
56. Морфологічна характеристика, причини смерті при м'язовій дистрофії Дюшена.
57. Сучасний патоморфоз туберкульозу.
58. Морфологічна характеристика, ускладнення, наслідки, причини смерті при поліомієліті.
59. Морфологічна характеристика, ускладнення, наслідки, причини смерті при коклюші.
60. Види росту пухлин.
61. Клітинна та внутрішньоклітинна форми регенерації.
62. Патологічна анатомія як наука, галузь практичної медицини і учбовий предмет.
63. Морфогенез, патоморфологія, наслідки стазу.
64. Номенклатура та морфологічні особливості пухлин периферійної нервової системи.
65. Загальна характеристика, класифікація, морфологічні прояви та прогноз неходжкінських лімфом.
66. Патоморфологія виразкової хвороби.
67. Післяінфекційний гломерулонефрит: морфологічна характеристика, наслідки.
68. Морфологічна характеристика, ускладнення, наслідки, причини смерті при сальмонельозі.
69. Класифікація, морфологічна характеристика ОРН-гестозів.
70. Патологічна анатомія актиномікоза.
71. Морфологічна характеристика, ускладнення, наслідки, причини смерті при гематогенному туберкульозі з переважним ураженням внутрішніх органів та кісткової системи.
72. Морфогенез мікроскопічних змін при атеросклерозі.
73. Види регенерації: фізіологічна, репаративна, патологічна.
74. Морфологічні особливості доброякісних пухлин.
75. Пошкодження і загибель клітин та тканин. Некроз і апоптоз - морфологічні прояви.
76. Морфологічна характеристика різних видів гіперчутливості.
77. Морфологічна характеристика та ускладнення гострої інтерстиційної пневмонії.
78. Визначення атеросклероза, фактори ризику, сучасні теорії.
79. Рак шлунка. Макроскопічні і гістологічні форми. Особливості метастазування.
80. Класифікація, морфологічна діагностика, ускладнення і наслідки ектопічної вагітності.
81. Морфологічні прояви передракових процесів та пухлин ендометрія та
82. Міометрія.
83. Морфологічна характеристика, наслідки, причини смерті при інфекційному мононуклеозі.
84. Патологічна анатомія дерматомикозів.
85. Сибірка: клініко-морфологічні форми, причини смерті.
86. Морфологічна характеристика, ускладнення хвороби Педжета.
87. Морфологічна характеристика опісторхоза.
88. Морфологічні прояви мембранозної нефропатії.
89. Морфологічна характеристика, ускладнення, наслідки, причини смерті при йерсиніозі.
90. Холера: клініко-морфологічні форми, ускладнення, причини смерті.
91. Зміст, задачі, об'єкти та методи патоморфологічних досліджень.
92. Морфологія та наслідки порушень при різних видах гіперемій.
93. Визначення, види, морфологічна характеристика гіперплазії.
94. Клініко-морфологічні форми атеросклерозу, органи ураження при атеросклерозі.
95. Номенклатура пухлин, що походять із меланінутворюючої тканини. Невуси, їх різновиди.
96. Морфологічна характеристика, ускладнення спонтанного субарахноїдального крововиливу.
97. Морфогенез макроскопічних змін при атеросклерозі.
98. Морфологічна характеристика, ускладнення фіброзної дисплазії.
99. Патоморфологія жовчно-кам'яної хвороби.

100. Патологічна анатомія, наслідки, причини смерті при ушкодженнях, що пов'язані зі впливом промислового шуму.
101. Морфологічна характеристика, наслідки запальних захворювань,
102. передракових процесів шийки матки.
103. Морфологічна характеристика шистосомоза.
104. Морфологічна характеристика, ускладнення, наслідки, причини смерті при дифтерії.
105. Морфологічна характеристика балантідиаза.
106. Визначення, класифікація, морфологічна характеристика тромбоцитопеній та тромбоцитопатій.
107. Смерть: визначення, ознаки і термін розвитку.
108. Пухлини дитячого віку, що розвиваються по типу пухлин дорослих - морфологічні прояви.
109. Системний амілоїдоз (первинний, вторинний): морфологічна характеристика.
110. Визначення, фактори ризику, зв'язок ішемічної хвороби серця з атеросклерозом і гіпертензією.
111. Морфологічні особливості злоякісних пухлин з тканин, що походять з мезенхіми.
112. Морфогенез, морфологічна характеристика селективного некрозу нейронів (ішемічна енцефалопатія).
113. Морфологічна характеристика, прогноз затримки внутрішньоутробного розвитку плоду.
114. Морфологічна характеристика, прогноз гострого та хронічного пієлонефриту.
115. Рак печінки, морфологічна характеристика.
116. Морфологічна характеристика, ускладнення бокового аміотрофічного склероза.
117. Морфологічна характеристика ехінококоза.
118. Морфологічна характеристика, ускладнення, наслідки, причини смерті при корі.
119. Чума: клініко-морфологічні форми, ускладнення, причини смерті.
120. Морфологічна характеристика, ускладнення спонтанного внутрішньочерепного крововиливу.
121. Постреанімаційний період: визначення, патологоанатомічні особливості пошкодження життєво-важливих органів і відновлення їх функцій.
122. Пухлини із камбіальних ембріональних тканин - морфологічні прояви.
123. Морфогенез та гістогенез пухлин.
124. Морфологічні зміни в судинах, серці, зміни в органах при гіпертонічній хворобі.
125. Види загоювання ран.
126. Визначення, класифікація і загальна морфологічна характеристика аутоімунних хвороб.
127. Морфогенез, патоморфологія, наслідки тромбозу, ДВЗ-синдрому.
128. Сучасна класифікація пневмоній.
129. Синдром Уотерхауза-Фридеріксена: морфологічні прояви.
130. Патологічна анатомія ендокардита Леффлера.
131. Визначення, види, морфологічна характеристика атрофії.
132. Клініко-анатомічні форми сепсису: септицемія, септикопіємія, септичний (інфекційний) ендокардит.
133. Загальна характеристика інфекційного процесу: вхідні ворота інфекції, первинний інфекційний комплекс, поширення і дисемінація, шляхи передачі збудників інфекційних хвороб.
134. Морфологічна характеристика, ускладнення та причини смерті при хворобі Іценко-Кушинга.
135. Патологічна анатомія, наслідки, причини смерті від ушкоджень, що викликані електричним струмом.
136. Морфологічна характеристика амебіаза.
137. Структурні механізми та клініко-патологоанатомічна характеристика основних періодів танатогенезу.
138. Гістологічні варіанти раку.
139. Морфогенез, патоморфологія, наслідки шока.

140. Патогістологічні типи, морфологічна характеристика хвороби Ходжкина, причини смерті.
141. Морфологічна характеристика, ускладнення гострого та хронічного панкреатита.
142. Рівні дослідження структурних основ хвороб.
143. Морфологічна характеристика, ускладнення, наслідки, причини смерті при епідемічному паротиті.
144. Морфологічна характеристика, ускладнення, наслідки, причини смерті при малярії.
145. Морфологічна характеристика внутрішньоутробних інфекцій плоду.
146. Пухлини кишки.
147. Морфологічна характеристика гемолітичної хвороби немовлят.
148. Патоморфологія хвороби Крона.
149. Хронічна ниркова недостатність. Нефросклероз. Патологічна анатомія.
150. Патоморфологія системних васкулітів: неспецифічного аортоартеріїта, вузликового периартеріїта, гранульоматоза Вегенера, облітеруючого тромбангіїта.
151. Морфологічна характеристика фіброзно-кістозних змін молочних залоз.
152. Тканинні реакції при туберкульозі.
153. Шляхи метастазування саркоми.
154. Морфогенез та морфологія внутрішньоклітинного та позаклітинного накопичення білків, вуглеводів та ліпідів.
155. Основні етапи розвитку патоморфології.
156. Локалізований і ендокринний амліоїдоз: морфологічна характеристика.
157. Метастазування: види, закономірності, механізми.
158. Ускладнення цукрового діабету: морфологічна характеристика діабетичної макро- та мікроангіопатії.
159. Морфологічна характеристика, ускладнення, причини смерті при хронічній ішемічній хворобі серця.
160. Ускладнення апендицита.
161. Патоморфологія набутого сифіліса.
162. Класифікація та морфологія уроджених вад розвитку.
163. Морфологічна характеристика, ускладнення, наслідки, причини смерті при скарлатині.
164. Визначення а класифікація хронічних неспецифічних захворювань органів дихання.
165. Патологічна анатомія дерматоміозиту. Ускладнення, причини смерті.
166. Морфологічна характеристика, ускладнення остеомієліту.
167. Туляремія: клініко-морфологічні форми, причини смерті.
168. Морфологічна характеристика, ускладнення пневмопатій.
169. Морфологічна характеристика, прогноз тубулоінтерстиційного нефриту.
170. Класифікація, морфогенез, морфологічна характеристика ревматизма.
171. Патоморфологія уродженого сифіліса.
172. Морфологічні прояви фокального сегментарного склероза.
173. Морфогенез, патоморфологія, ускладнення та причини смерті при системному червоному вовчаку.
174. Морфологічна характеристика запальних захворювань яєчок.
175. Патоморфологія гострого та хронічного холецистита.
176. Дизонтогенетичні пухлини: гамаротомі та гамартобластоми - морфологічні прояви.
177. Морфологічна характеристика, наслідки геморагічного інсульту.
178. Визначення пухлинного росту.
179. Визначення, види, морфологічна характеристика метаплазії.
180. Визначення ексудативного запалення. Види, морфологічна характеристика, клінічне значення ексудативного запалення.
181. Морфологічна характеристика, ускладнення, наслідки, причини смерті при вторинному туберкульозі.
182. Морфологічна характеристика порушеного і недостатнього харчування.

183. Види, стадії перебігу, морфологічна характеристика гострого лейкоза.
184. Морфологічна характеристика, прогноз некротичного нефрозу.
185. Особливості пухлинного росту у дітей у порівнянні з дорослими.
186. Морфогенез та морфологічна характеристика нефролітазу, наслідки .
187. Морфологічна характеристика, ускладнення, наслідки, причини смерті при бактеріальній дизентерії.
188. Морфогенез та морфологія порушень мінерального обміну.
189. Клініко-морфологічні форми апендицита.
190. Патанатомія дизадаптації організму.
191. Морфологія суглобових проявів (стадії прогресування ревматоїдного поліартриту), ускладнення і наслідки ревматоїдного артритита.
192. Патоморфологія, наслідки порушень лімфообігу.
193. Патологічна анатомія хронічного перебігу первинного туберкульозу.
194. Пологова травма: класифікація та морфологія.
195. Морфологічна характеристика, ускладнення, причини смерті при СНДі.
196. Морфологічні особливості меланоми, її морфологічні форми. Значення передпухлинних змін.
197. Морфологічні прояви запальних захворювань ендометрія та міометрія.
198. Патологічна анатомія, наслідки, причини смерті від температурних впливів.
199. Морфологічна характеристика, ускладнення розсіяного склероза.
200. Амійоз старіння: морфологічна характеристика.
201. Патологічна анатомія набутих вад серця.
202. Поняття про ультраструктурну патологію клітини.
203. Морфологічна характеристика хронічного гепатита, ступінь активності та хронізації.
204. Морфологія порушень іонно-осмотичного і водного балансу.
205. Ендокардит, міокардит, перикардит і панкардит: класифікація, морфологічна характеристика, ускладнення.
206. Визначення, морфологічна характеристика, прогноз токсичної дистрофії печінки.
207. Морфологічні зміни кісток при гіперпаратіреозній дистрофії.
208. Морфо-функціональні особливості гіпертрофії міокарду.
209. Морфогенез, форми, морфологічна характеристика гострого гепатита.
210. Патоморфологія, види, наслідки емболії.
211. Визначення дисплазії, її види, роль дисплазії у канцерогенезі.
212. Гіпертонічна хвороба: визначення, фактори ризику.
213. Морфологічна характеристика хронічних дифузійних інтерстиційних хвороб легень.
214. Визначення та морфогенез видів кровотечі, крововиливу.
215. Морфологічна характеристика, ускладнення, наслідки доброякісної нодулярної гіперплазії передміхурової залози.
216. Патологічна анатомія, наслідки, причини смерті від хвороб, що пов'язані зі
217. впливом іонізуючих випромінювань.
218. Морфологія прогресування первинного туберкульозу.
219. Хронічний гломерулонефрит: морфологічна характеристика, наслідки.
220. Визначення, класифікація та морфологічна характеристика анемії.
221. Патоморфологія неспецифічного виразкового коліта.
222. Морфологічні прояви, вплив на плід і організм жінки, наслідки інфекційних процесів в плаценті.
223. Морфологічна характеристика нецукрового діабету.
224. Інфаркт (ішемічний інсульт) головного мозку: морфологічна характеристика.
225. Морфологічна характеристика, наслідки асфіксії.
226. Морфологія гострого, рецидивуючого та повторного інфаркту міокарда.
227. Загальна характеристика та номенклатура пухлин з тканин, що походять з мезенхіми.

228. Морфологічна характеристика раку легень.
229. Визначення проліферативного запалення. Морфологічні особливості, наслідки проліферативного запалення.
230. Визначення, види, морфологічна характеристика гіпертрофії.
231. Номенклатура пухлин нервової тканини.
232. Морфологічна характеристика та ускладнення гострої осередкової пневмонії.
233. Класифікація, морфологічні прояви ідіопатичного нефротичного синдрому.
234. Морфологічна характеристика, ускладнення прионових уражень ЦНС.
235. Хвороба Грейвса (дифузний токсичний зоб, Базедова хвороба): морфологічні особливості щитовидної залози, вісцеральні прояви.
236. Патологічна анатомія первинного туберкульозного комплексу.
237. Морфологічна характеристика хронічного гастрита.
238. Наслідки, ускладнення, причини смерті при інфаркті міокарда.
239. Первинна хронічна недостатність коркової речовини наднирників (хвороба Адисона): морфологічні прояви.
240. Особливості пухлинної клітини.
241. Морфологія хвороби Бехтерева.
242. Морфологічна характеристика гострих бронхітів.
243. Фазний характер перебігу процесів компенсації в патологічних умовах.
244. Особливості метастазування раку.
245. Морфологічна характеристика та ускладнення лобарної пневмонії.
246. Передпухлинні (передракові) стани і зміни, морфологія.
247. Морфологічна характеристика, ускладнення, наслідки, причини смерті при черевному тифі.
248. Морфологічна характеристика та ускладнення бронхоектатичної хвороби.
249. Морфологічна характеристика геморагічної хвороби немовлят.
250. Варіанти місцевих і загальних реакцій при інфекціях.
251. Швидкопрогресуючий: морфологічна характеристика, наслідки.
252. Номенклатура та морфологічні особливості пухлин вегетативної нервової системи.
253. Системні неметастатичні впливи.
254. Морфогенез та морфологічна характеристика пневмоконіозів.
255. Морфологічна характеристика гострих деструктивних процесів легень.
256. Морфологічні особливості пухлин центральної нервової системи.
257. Морфологічна характеристика ідіопатичного легеневого фіброзу.
258. Визначення, патоморфологія тиреоїдита Хашимото.
259. Особливості метастазування пухлин центральної нервової системи.
260. Морфологічна характеристика, прогноз жирового гепатоза.
261. Морфологічні прояви порушень кровообігу в плаценті.
262. Морфологічні особливості доброякісних пухлин з тканин, що походять з мезенхіми.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Струков А.І., Серов В.В. Патологічна анатомія / Пер. з російської мови 4- го вид., стереотипне вид. - Х.: Факт, 1999.
2. Патологічна анатомія (загал ьнопатологічні процеси) /В.М Благо даров, ПЛ. Червяк, К.О. Галахін, Л.О. Стеченко, В.А Діброва, МБ. Хомінська, М.А Конончук (за ред. В.М Благо дарова та ПЛ. Червяка). -К.: Генеза, 1997.
3. Автандилов Г.Г. Основы патологоанатомической практики. Руководство. М: РМАПО, 1994.
4. Лекции по общей патологической анатомии (общий курс). /Под ред. В.В. Серова, М.А Пальцева - М: Медицина, 1996.
5. Лекции по патологической анатомии болезней (частный курс) /Под ред. В.В. Серова, М.А Пальцева - М: Медицина, 1996.
6. Серов В.В., Ярыгин Н.Е., Пауков В.С. Патологическая анатомия. Атлас. -М: Медицина, 1986.

7. Серов В.В, Дрозд Т.Н, Варшавский В.А, Татевосянц Г.О. Руководство к практическим занятиям по патологической анатомии. - М: Медицина, 1987.
8. Цинзерлинг А.В, Цинзерлинг В.А. Патологическая анатомия. - СПб, СОТИС, 1996.
9. Kemp, W., Burns, D., Brown, T. The big picture pathology. McGraw-Hill, 2008. Kumar, V., Abbas, A., Fausto, N., Aster, J. Robbins and Cotran Pathologic Basis of Disease (8th ed). W.B. Saunders Co., 2009.
10. Kumar, V., Abbas, A., Fausto, N., Mitchell, R. Robbins Basic pathology (8th ed). W.B. Saunders Co., 2007.
11. Reid R., Roberts K, MacDuff E. Pathology Illustrated (7th ed). Churchill Livingstone, Elsevier, 2010.
12. Underwood, J.C.E. General and Systematic Pathology (5th ed). Elsevier Health Sciences, 2009.
13. Young, B., Stewart, W., O'Dowd, G. Wheater's Basic Histopathology (5th ed). Churchill Livingstone, Elsevier, 2011.

АНЕСТЕЗИОЛОГІЯ ТА ІНТЕНСИВНА ТЕРАПІЯ

1. Визначення видів термінального стану, їх характеристика.
2. Основні прийоми інтенсивної терапії та реанімації.
3. Критерії ефективності реанімаційних заходів. Помилки та неефективність реанімаційних заходів, запобігання їм.
4. Основні прийоми інтенсивної терапії та реанімації. Раптова зупинка серця. Синдром Моргань—Едемса—Стокса, невідкладна допомога.
5. Постреанімаційна хвороба, стадії, клінічна картина, лікування.
6. Електрична дефібриляція серця.
7. Підготовка хворих до наркозу.
8. Анестезіологічне забезпечення операцій.
9. Робота анестезіологічної бригади в операційній.
10. Компоненти та етапи загальної анестезії.
11. Місцева анестезія, показання та протипоказання до проведення місцевої анестезії.
12. Характеристика медикаментів для проведення місцевої анестезії.
13. Електромедикаментозна та акупунктурна анестезія.
14. Еклампсія — клінічна картина, допомога.
15. Анатомо-функціональні особливості серцево-судинної системи.
16. Гіпертонічний криз — клінічна картина, невідкладна медична допомога. Особливості проведення інтенсивної терапії при гіпертонічному та гіпотонічному кризах.
17. Клініка гострого інфаркту міокарда.
18. Атипові форми інфаркту міокарда.
19. Ускладнення при інфаркті міокарда.
20. Лікування при аритмії, тахікардії та брадикардії.
21. Гостра дихальна недостатність (ГДН) і її причини.
22. Пневмоторакс, його види, реанімаційна допомога.
23. Допомога при ларинго- і бронхоспазмі, несправжньому та дифтерійному крупі.
24. Реанімаційна допомога при бронхіальній астмі.
25. Реанімаційна допомога при набряку легень.
26. Класифікація та характеристика кровозамінних препаратів.
27. Гемосорбція, показання, техніка.
28. Гемодіаліз, показання, техніка.
29. Форсований діурез, показання, техніка.
30. Особливості проведення інтенсивної терапії при перитоніті.
31. Особливості проведення інтенсивної терапії при гострій кишковій непрохідності.
32. Особливості проведення інтенсивної терапії при гострому панкреатиті.
33. Особливості проведення інтенсивної терапії при гестозах вагітних.
34. Механізм дії перелитої крові.
35. Аналіз крові, клінічна норма і патологія.
36. Препарати крові.

37. Кровозамінники.
38. Реакції та ускладнення після переливання крові.
39. Гемотрансфузійний шок.
40. Цитратна інтоксикація.
41. Тромбогеморагічний синдром.
42. Шок, визначення, види. Гіповолемічний шок, клінічна картина, невідкладна медична допомога.
43. Травматичний шок, клінічна картина, невідкладна медична допомога.
44. Анафілактичний шок, клінічна картина, невідкладна медична допомога.
45. Токсикоінфекційний шок, клінічна картина, діагностика.
46. Кардіогенний шок, клінічна картина, діагностика, допомога.
47. Опіковий шок, клінічна картина, діагностика, допомога. Втрата плазми, білка, калію при опіковому шоку.
48. Холодовий шок, клінічна картина, діагностика, допомога.
49. Геморагічний шок, клінічна картина, діагностика, допомога.
50. Визначення коми, ступені коматозних станів. Види коми.
51. Діабетична кома (гіперглікемічна, кетоацидотична), клінічна картина, діагностика, допомога.
52. Гіпоглікемічна кома, клінічна картина, невідкладна медична допомога.
53. Уремична кома, клінічна картина, діагностика, допомога.
54. Печінкова кома, клінічна картина, невідкладна медична допомога.
55. Гіпертермічний синдром, клінічна картина, невідкладна медична допомога.
56. Електротравма, реанімаційна допомога.
57. Анатомо-функціональні особливості дитячого організму.
58. Особливості проведення реанімаційних заходів у дитячому віці.
59. Особливості проведення інтенсивної терапії при гіпертермічному синдромі.
60. Особливості перебігу та лікування отруень у дітей. Показання та протипоказання до екстракорпоральних методів детоксикації.
61. Особливості проведення інтенсивної терапії при судомному синдромі.
62. Особливості проведення інтенсивної терапії при гострому стенозуючому ларингіті.
63. Фізіологія дихання. Класифікація гіпоксії, клінічна картина, лікування.
64. Оксигенотерапія: методи, показання. Токсична дія кисню.
65. Синдром тривалого здавлювання. Патогенез, клінічна картина, діагностика, особливості реанімаційної допомоги. Лікування, транспортування хворого.
66. Діагностика та інтенсивна терапія гострої ниркової недостатності.
67. Діагностика та інтенсивна терапія гострої печінкової недостатності.
68. Гіперосмолярна кома. Клінічна картина, діагностика, лікування.
69. Особливості перебігу та лікування отруень у людей літнього та старечого віку.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Березов Т.Т., Коровкин В.Ф. Биологическая химия. – Москва: Медицина. – 1990. – 528с.
2. Бреслав И.С. Как управляется дыхание человека. — Л.: Наука. — 1985. — 158 с.
3. Бурлаков Р.И., Гальперин Ю.Ш., Юревич В.М. Искусственная вентиляция легких. Принципы, методы, аппаратура. — М.: Медицина. — 1986. — 238 с.
4. Джонсон П. Периферическое кровообращение. — М.: Медицина, 1982.
5. Жалко-Титаренко В.Ф. Водно-электролитный обмен и кислотно-основное состояние в норме и патологии. Киев: «Здоровья». 1989. 197 с.
6. Зайковский Ю.Я., Ивченко В.Н. Респираторный дистресс-синдром у взрослых. — К.: Здоров'я. — 184 с.
7. Зильбер А.П. Дыхательная недостаточность. — М.: Медицина. — 1989. — 507 с.
8. Зильбер А.П. Кровопотеря и гемотрансфузия. — Петрозаводск, 1999.

9. Зильбер А.П. Физика для анестезиолога
10. Зильбер А.П. Этюды критической медицины в 7 томах. Петрозаводск.: Изд-во Петрозаводского университета. 1995.
11. Зильбер А.П. Клиническая физиология в анестезиологии и реаниматологии. — М.: Медицина, 1984.
12. Интенсивная терапия. // Пер. с англ. Marino P.L. The ICU book. П/р Мартынова А.И. — М.: Гэотар Медицина, 1998.
13. Кассиль В.Л. Искусственная вентиляция легких в интенсивной терапии. — М.: Медицина. — 1987. — 250 с.
14. Лужников Е.А. Клиническая токсикология. М.: Медицина, 1999.
15. Михаил Морган
16. Михельсон В.А. Детская анестезиология и реаниматология. М., «Медицина», 1985.
17. Невідкладна медична допомога. З/р Ф.С. Глумчера. — К.: Медицина, 2006.
18. Неговский В.А. Очерки по реаниматологии. — М.: Медицина, 1986.
19. Неговский В.А., Гурвич А.М., Золотокрылина Е.С. Постреанимационная болезнь. — М.: Медицина, 1987.
20. Пашук А.Ю. Регионарное обезболивание. М., «Медицина», 1987.
21. Рашмер Р. Динамика сердечно-сосудистой системы. Пер. с англ. М.А. Безсоновой и Т.Е. Кузнецовой. П/р Г.И. Косицкого. М.: Медицина. 1981.
22. Руководство по анестезиологии. П/р А.А. Бунятына. М., «Медицина», 1997.
23. Рябов Г.А. Гипоксия критических состояний. М.: Медицина. 1988. 288 с.
24. Сафар П., Бичер Н.Дж. Сердечно-лёгочная и церебральная реанимация. // Пер. с англ. — М.: Медицина, 1997.
25. Словарь-справочник по физиологии и патофизиологии дыхания. // Пред. В.А. Березовского. — К.: Наукова думка. — 1984. — 255 с.
26. Соловьев Г.М., Радзивил Г.Г. Микроциркуляция. — М.: Медицина, 1972.
27. Суворов А.В. Справочник по клинической токсикологии. Изд-во Нижегородской государственной медицинской академии, 1996.
28. Трудности при интубации трахеи. // Пред. И.П. Латто, М. Роузена (пер. с англ.). — М.: Медицина. — 1989. — 303 с.
29. Уэст Дж. Физиология дыхания. Основы (пер. с англ.). — М.: Мир. — 1988. — 196 с.
30. Фесенко В.С. Блокады нервів. Харків, ТО «Ексклюзив», 2002.
31. Физиология кровообращения: Регуляция кровообращения. — Л.: Наука, 1986.
32. Folkow B, Neil E. Circulation. London et al.: Univ. Press, 1971. [Имеется перевод: Фолков Б, Нил Е. Кровообращение.].
33. Хижняк А.А., Фесенко У.А., Фесенко В.С. Епідуральна анестезія. Харків, МТК-книга. 2003.
34. Хижняк А.А., Фесенко У.А., Фесенко В.С. Спинальна анестезія. Харків, «Крокус», 2005.
35. Чернух А.М., Александров П.Н., Алексеев О.В. Микроциркуляция. — М.: Медицина, 1975.
36. Шустер Х.П., Шенборн Х., Лауэр Х. Шок. // Пер. с нем. — М.: Медицина, 1981.
37. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення
1. <https://www.youtube.com/channel/UCq0WH1pBqwMgRwx1N2FN1Cg>
2. <https://www.youtube.com/channel/UCF9IOB2TEhg3QIBupFtBDxg>
3. <https://www.youtube.com/channel/UCqf69ZzuEHEodRqn7C88K5w>
4. <https://www.youtube.com/channel/UCjG-bUhM813LndEDNOJNCsw>
5. https://www.youtube.com/channel/UCNI0qOoipkhsUtaQ4_2NUhQ

ІМУНОЛОГІЯ ТА АЛЕРГОЛОГІЯ

1. Предмет і завдання клінічної імунології. Історія розвитку. Сучасні проблеми.
2. Оцінка імунної системи людини. Підходи до оцінки імунного статусу. Патогенетичний принцип оцінки функції імунної системи. Аналітичний принцип оцінки окремих імунних підсистем. Імунний статус дорослого.
3. Вікові особливості імунної системи дитини. Імунний статус дитини. Механізми та фактори імунної реакції дітей різного віку.
4. Імунодефіцитні захворювання. Основне поняття. Первинні імунодефіцити. Класифікація. Комбіновані імунодефіцити.
5. Недостатність гуморального імунітету. Механізми розвитку.
6. Недостатність клітинного імунітету. Механізми розвитку.
7. Природжені дефекти фагоцитарної системи. Недостатність системи комплементу. Механізми розвитку.
8. Клініка синдромів імунологічної недостатності. Діагностика імунодефіцитів, лікування. Імунодефіцити та спадковість.
9. Придбані імунодефіцити. Класифікація, механізми розвитку. Діагностика, клініка, лікування. Синдром придбаного імунодефіциту, викликаного ВІЛ. Діагностика СНІДу. Боротьба із СНІДом.
10. Аутоімунні захворювання. Класифікація, механізми розвитку. Аутоімунні реакції та захворювання.
11. Аутоантигени. Механізми ауто імунізації. Клініка, діагностика та лікування аутоімунних захворювань.
12. Моделювання аутоімунних розладів в експерименті. Хвороби імунних комплексів, та їх моделювання.
13. Проліферативні захворювання імунної системи. Класифікація.
14. Лімфогранулематоз (хвороба Ходжкіна). Поєднання з іншими захворюваннями імунної системи.
15. Неходжкінські лімфоми. Клінічні форми. Етіологія, патогенез, терапія.
16. Лімфопроліферативні захворювання, обумовлені вірусом Епштейна-Барр (лімфома Беркіта, інфекційний мононуклеоз, хронічні інфекції, обумовлені вірусом Епштейна-Барр). Патогенез, клініка, діагностика, лікування.
17. Саркоїдоз (хвороба Бека). Етіологія, патогенез, клініка, лікування.
18. Захворювання, обумовлені проліферацією плазматичних клітин (доброякісні моноклональні гаммапатії, плазмоцитома, макроглобулінемія, плазмоклітинна проліферація з синтезом дефектних імуноглобулінів, поліклональна гіпергаммаглобулінемія). Етіологія, патогенез, діагностика, принципи лікування.
19. Імунологічна недостатність внаслідок лімфопроліферативних захворювань. Лікування.
20. Амілоїдоз. Властивості амілоїдозу. Етіологія та патогенез. Класифікація, клініка, діагностика, терапія.
21. Кріопатії. Кріоглобулінемія, форми. Етіологія, патогенез, діагностика, терапія.
22. Екологічна імунологія. Особливості імунологічної реактивності людей, що проживають у різних клімато-географічних умовах. Сезонні та добові коливання імунологічної реактивності.
23. Імунологічна реактивність та харчування. Мікробне оточення та імунітет людини. Вплив антропогенних факторів зовнішнього середовища на імунітет.
24. Основи імунотерапії. Класифікація імунних препаратів. Принципи прийому імуотропних засобів. Моноклональні антитіла в клінічній практиці.
25. Алергологічна служба. Алергологічний кабінет та алергологічне відділення, їх функції, завдання.
26. Механізми розвитку алергій. Алергени. Типи алергічних реакцій.
27. Принципи діагностики алергічних захворювань. Алергологічний анамнез. Клінічно-лабораторні та інструментальні методи обстеження хворих. Специфічне алергологічне обстеження, шкірні тести, провокаційні тести, дослідження *in vitro*.

28. Принципи лікування алергічних захворювань. Елімінація алергена. Фармакотерапія. Алергенспецифічна імунотерапія.
29. Профілактика алергічних захворювань.
30. Атопічні захворювання. Атопічний дерматит, кропивниця, набряк Квінке. Етіологія, патогенез, діагностика, клініка, терапія.
31. Поліноз. Етіопатогенез. Клініка, діагностика, лікування, профілактика.
32. Алергічний риніт. Етіопатогенез. Клініка, діагностика, лікування, профілактика. Диференційна діагностика алергічного, нетопічного і вазомоторного риніту.
33. Алергічний бронхіт. Бронхіальна астма. Екзогенний алергійний альвеоліт. Етіопатогенез. Клініка, діагностика, лікування, профілактика.
34. Анафілактичний шок. Етіопатогенез. Клініка, морфологія, терапія, профілактика.
35. Лікарська хвороба. Етіологія, патогенез. Ліки як алергени. Клінічні прояви лікарської алергії. Псевдоалергічні реакції. Диференціальна діагностика з істинними алергічними реакціями. Діагностика лікарської хвороби. Терапія, реабілітація, профілактика.
36. Сироваткова хвороба. Етіологія, патогенез. Клініка і терапія сироваткової хвороби. Профілактика сироваткових реакцій.
37. Післявакцинальні алергічні ускладнення. Клініка, діагностика, лікування, профілактика.
38. Харчова алергія. Етіопатогенез. Параалергічні та інші види не імунологічної алергії до харчових продуктів. Діагностика і терапія харчової алергії. Профілактика.
39. Інсектна алергія. Етіопатогенез. Класифікація алергічних реакцій на контакт з комахами. Алергічна реакція, що розвивається у результаті укусу комах. Етіопатогенез. Клініка, діагностика, терапія, профілактика. Алергічні реакції на укуси комах. Етіопатогенез. Клініка, діагностика, терапія, профілактика. Сенсибілізація при інгаляції або при прямому контакті з комахами. Етіопатогенез, клініка, лікування, профілактика.
40. Латексна алергія. Клініка, діагностика, лікування, профілактика.
41. Контактний алергічний дерматит. Клініка, діагностика, лікування, профілактика.
42. Фармакологічні засоби, лікування алергічних захворювань.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Г.Н. Дранник, А.С. Прилуцкий. Клиническая иммунология и аллергология, 2009.-620 с.
2. Н.Н. Попов, В.Ф.Лавров, Э.Н. Солошенко Клиническая иммунология и аллергология: Учебное пособие / М.: «РЕИНФОР», 2004.- 624 с.
3. М.М. Попов, Е.Н.Солошенко, В.Г.Чернуський Алергічні хвороби керівництво для практичних лікарів ХНУ ім. Каразіна В.Н., 2011. - 291 с.
4. Л.В. Ковальчук, Л.В. Ганковская, Л.Я. Мешкова Клиническая иммунология и аллергология с основами общей иммунологии : учебник - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2009. - 659 с.
5. Аллергология и иммунология. Национальное руководство / Под редакцией Р.М. Хаитова, Н.Н. Ильиной. - М.: ГЭОТАР- Медиа, 2009. - 659 с.
6. Иммунология и аллергология. Цветной атлас / Под редакцией А.А.Воробьева, А.С. Быкова, А.В.Караулова. - М.: Практическая медицина, 2006.-287 с.
7. В.Е. Казмирчук, Л.В. Ковальчук, Д.В. Мальцев клиническая иммунология и аллергология. - Киев.: Феникс, 2009 - 522 с.
8. Р.М.Хаитов Иммунология: Учебник - 2-е издание. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2011.-528 с.
9. Р.М. Хаитов, А.А. Ярилин, Б.В. Пинегин Иммунология, Атлас. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2011. - 624 с.
- 10.Иммунология. Практикум / Под ред. Л.В. Ковальчука, Г.А. Игнатъевой, Л.В. Ганковской. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2010 - 176 с.
- 11.И.В. Кондратенко, А.А, Болотов Первичные иммунодефицита. - М.: Медпрактика - М.: , 2005 - 230 с.
- 12.Лечение аллергических болезней у детей / Под ред.. И.И. Балаболкина. - М.: МИА, 2008.-348 с.

13. А.А. Михайленко, В.И. Коненков, Г.А. Базанов, В.И. Покровский. Руководство по клинической иммунологии, аллергологии, иммуногенетике и иммунофармакологии (для врачей общей практики), том 1. - М., 2005. - 511 с.
14. Р.М. Хайтов, Г.А. Игнатъева, И.Г. Сидорович Иммунология. Норма и патология. - М.: Медицина, 2010. - 750 с.
15. А.Д. Царегородцев, В.А. Таболин Руководство по фармакотерапии в педиатрии и детской хирургии. Фармакотерапия аллергических заболеваний и первичных иммунодефицитов у детей / Под ред. А.Н.Пампуры. - М.: Медпрактика, 2006. - 277 с.
16. Э.Чапель, М.Хейни, С.Мисбах, Н.Сновден. Основы клинической иммунологии. - 5-е изд. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2008. - 416 с.
17. А.А. Ярилин Иммунология. -М.: ГЭОТАР - Медиа, 2010. - 748 с.

НЕРВОВІ ХВОРОБИ

1. Що відомо про патогенез бічного аміотрофічного склерозу?
2. Як діагностувати бічний аміотрофічний склероз?
3. Як лікувати хворих з бічним аміотрофічним склерозом?
4. Що таке паркінсонізм?
5. Як класифікується паркінсонізм?
6. Які причини розвитку хвороби Паркінсона?
7. Як клінічно проявляється хвороба Паркінсона?
8. Як клінічно протікають пізні стадії хвороби Паркінсона?
9. Які немоторні симптоми зустрічаються у хворих з хворобою Паркінсона?
10. Як діагностувати хворобу Паркінсона?
11. Які захворювання відносяться до вторинного паркінсонізму?
12. Як лікувати пацієнтів з хворобою Паркінсона?
13. Яким пацієнтам показано хірургічне лікування з хворобою Паркінсона?
14. Що таке біль?
15. Як класифікується біль за тривалістю?
16. Чому виникає хронічний біль?
17. Які існують типи хронічного болю?
18. Що таке ноцицептивний біль?
19. Що таке нейропатичний біль?
20. Що таке дисфункціональний біль?
21. Що таке змішаний біль?
22. Як лікувати хронічний біль?
23. Що таке нейропатичний біль?
24. При яких захворюваннях виникає у ногах біль?
25. Чому виникає у ногах біль?
26. Як можна визначити нейропатичний характер больового синдрому?
27. Як діагностувати нейропатичний біль?
28. Які шкали використовуються для визначення ступенів вираженості нейропатичного больового синдрому?
29. Як лікувати пацієнтів з нейропатичним болем?
30. Що таке дорсопатія?
31. Як поділяється дорсопатія?
32. Яка клінічна картина дорсопатії?
33. Як діагностувати дорсопатію?
34. Як лікувати біль у спині?
35. Яка поширеність головного болю?
36. Чому виникає головний біль?
37. Як класифікується головний біль відповідно до Міжнародної класифікації?
38. Що таке головний біль напруги?

39. Які діагностичні критерії головного болю напруги?
40. Яка диференційна діагностика головного болю напруги?
41. Яка мета лікування хворих з головним болем напруги?
42. Що таке кластерний головний біль?
43. Як клінічно проявляється кластерний головний біль?
44. Які чинники провокують кластерний головний біль?
45. Як діагностувати кластерний головний біль?
46. Як лікувати кластерний головний біль?
47. Що таке мігрень?
48. Який патогенез мігрені?
49. Які типи мігрені бувають?
50. Яка клінічна картина мігрені?
51. На підставі яких критеріїв ставиться діагноз «Мігренозний статус»?
52. Коли можна поставити діагноз «Персистююча аура без інсульту»?
53. Коли можна поставити діагноз «Мігренозний інсульт»?
54. Як лікувати мігрень?
55. Як необхідно зняти напад мігрені?
56. Як лікувати мігренозний статус?
57. Яка профілактика нападів мігрені?
58. Що таке цервікогенний головний біль?
59. Як лікувати цервікогенний головний біль?
60. Що таке запаморочення?
61. Як класифікується запаморочення?
62. Як діагностується запаморочення?
63. Як лікувати запаморочення?
64. Що таке периферичні вестибулярні запаморочення?
65. Що таке доброякісне позиційне запаморочення?
66. Чому виникає доброякісне позиційне запаморочення?
67. Як клінічно проявляється доброякісне позиційне запаморочення?
68. Як лікувати доброякісне позиційне запаморочення?
69. Що таке вестибулярний нейроніт (гостра одностороння часткова вестибулопатія)?
70. Як клінічно проявляється вестибулярний нейроніт?
71. Як лікувати вестибулярний нейроніт?
72. Що таке хвороба Мен'єра?
73. Як клінічно проявляється хвороба Мен'єра?
74. Як діагностується хвороба Мен'єра?
75. Як лікувати пацієнтів з хворобою Мен'єра?
76. Що таке базиллярна вестибулярна мігрень?
77. Як діагностується базиллярна вестибулярна мігрень?
78. Як лікувати хворих з базиллярною вестибулярною мігренню?
79. Що таке психогенне запаморочення?
80. Як клінічно проявляється психогенне запаморочення?
81. Як лікувати пацієнтів з психогенним запамороченням?
82. Що таке деменція?
83. Як часто зустрічається деменція?
84. Які причини деменції?
85. Чи можна говорити сьогодні про чисто судинні деменції?
86. Які існують класифікації деменції?
87. Які дослідження необхідно провести, щоб поставити діагноз «деменція»?
88. Хто ставить діагноз «деменція»?
89. Які основні принципи лікування пацієнтів з деменцією?
90. Які лікарські препарати призначають при деменції?

91. Які лікарські препарати призначають при хворобі Альцгеймера?
92. Які принципи профілактики деменції?
93. Що таке судинна деменція?
94. Що таке невропатія лицьового нерва?
95. Що таке невралгія трійчастого нерва?
96. До якої групи захворювань відноситься міастенія?
97. Як протікає міастенічний криз?
98. Які існують діагностичні критерії міастенії?
99. З якими захворюваннями необхідно диференціювати міастенію?
100. Як необхідно лікувати хворих з міастенією?
101. Що входить в поняття «міопатія»?
102. Як класифікуються міопатія?
103. Які основні клінічні прояви міопатії?
104. Що таке прогресуючий над'ядерний параліч?
105. До якої групи захворювань відноситься хвороба дифузних тілець Леві?
106. Що таке дистонія?
107. Як часто зустрічається дистонія?
108. Які існують класифікації дистонії?
109. Що таке фокальна дистонія?
110. Які симптоми характерні для блефароспазму?
111. Як діагностувати алкогольну полінейропатію?
112. Які основні принципи лікування алкогольної полінейропатії?
113. Що таке діабетична нейропатія?
114. Як лікувати пацієнтів з діабетичною нейропатією?
115. Що таке синдром Гісна-Барре?
116. Що таке розсіяний склероз?
117. Яка етіологія розсіяного склерозу?
118. Які виділяють варіанти перебігу розсіяного склерозу?
119. На підставі яких критеріїв ставиться діагноз розсіяний склероз?
120. Як поставити діагноз «Клінічно ізольований синдром»?
121. Які типові ознаки клінічно ізольованого синдрому?
122. Яка мета лікування хворих на розсіяний склероз?
123. Що таке синдром неспокійних ніг?
124. Що таке свідомість?
125. Яка існує класифікація непритомності?
126. Що таке сириномієлія?
127. Як лікують хворих сириномієлією?
128. Що таке інсульт?
129. Які бувають види інсульту?
130. Як поділяють чинники ризику ішемічного інсульту?
131. Що призводить до розвитку ішемічного інсульту?
132. Які існують підтипи ішемічного інсульту?
133. Які характерні особливості атеротромботичного інсульту?
134. Що характерно для кардіоеMBOLічного інсульту?
135. Яка форма аритмії найбільш часто призводить до розвитку МІ?
136. У чому небезпека ФП?
137. Чим характеризується лакунарний інсульт?
138. Що таке криптогенний інсульт?
139. Які виділяють періоди ішемічного інсульту?
140. Які існують етапи в організації допомоги хворим з ішемічним інсультом?
141. Яка мета догоспітального етапу?
142. Які шкали використовують для діагностики інсульту на догоспітальному етапі?

143. Що таке шкала NIHSS?
144. З якими основними захворюваннями необхідно диференціювати ішемічний інсульт?
145. Які діагностичні заходи проводяться в інсультному відділенні?
146. Що включає лікування ішемічного інсульту?
147. Яка терапія відноситься до специфічної терапії інсульту?
148. Коли вперше була застосована тромболітична терапія в лікуванні у хворих на ішемічний інсульт?
149. Які існують показання до проведення тромболітичної терапії у хворих на ішемічний інсульт?
150. Які існують протипоказання до проведення тромболітичної терапії?
151. Які тромболітики і як їх використовують при проведенні тромболізу у хворих з МІ?
152. Коли показано внутрішньоартеріальне введення тромболітики?
153. Яка ефективність тромболітичної терапії у хворих з інсультом?
154. Які ускладнення виникають при проведенні тромболітичної терапії?
155. Як часто зустрічається симптоматична інтракраніальна геморагія при проведенні тромболізу?
156. Які фактори сприяють розвитку спонтанних інтракраніальних крововиливів?
157. Як попередити розвиток спонтанних інтракраніальних крововиливів?
158. Які ще існують методи для проведення реканалізації пошкоджених судин, крім тромболізу?
159. Які показання для проведення механічної тромбектомії?
160. Яка роль нейропротективних препаратів в лікуванні хворих на ішемічний інсульт?
161. На що спрямована базисна терапія інсульту?
162. Які ускладнення виникають у хворих з інсультами?
163. Які основні принципи лікування та профілактики набряку мозку?
164. Коли, де і як довго проводиться реабілітація хворих з інсультом?
165. Хто проводить реабілітацію хворим з мозковим інсультом?
166. Коли необхідно починати вторинну профілактику?
167. Які НВАК і в яких дозах призначають пацієнтам з фібриляцією передсердь?
168. Як часто зустрічаються крововиливи в мозок?
169. Які особливості клінічної картини субарахноїдальних крововиливів?
170. Що таке транзиторна ішемічна атака згідно з сучасними уявленнями?
171. Чому небезпечна транзиторна ішемічна атака?
172. Яка тактика ведення хворих з транзиторними ішемічними атаками?
173. Що означає термін «дисциркуляторна енцефалопатія»?
174. Що таке епілепсія?
175. Що таке епілептичний синдром?
176. Які існують класифікації епілепсії?

ПСИХІАТРІЯ

1. Загальна характеристика органічних, включаючи симптоматичні, психічних розладів.
2. Неврози, етіологія, патогенез, розподіл за клінічною картиною і перебігами. Гострі невротичні реакції, неврози.
3. Невідкладна допомога при епілептичному статусі.
4. Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання алкоголю.
5. Шизофренія. Преморбідні прояви. Основні клінічні симптоми. Клінічні форми та типи перебігу.
6. Принципи терапії пацієнтів із афективними розладами.
7. Афективні розлади. Клінічні прояви, типи перебігу. Афективні розлади. Клінічні прояви, типи перебігу.
8. Епілепсія, основні симптоми. Клінічна характеристика пароксизму. Класифікація епілепсії.

9. Лікування хворих на шизофренію.
10. Олігофренія та затримка розвитку. Етіологія, патогенез, клінічні прояви. Діагностика та диференційна діагностика.
11. Гіперкінетичні розлади у дітей та підлітків. Етіологія. Патогенез. Клінічні прояви.
12. Загальні принципи лікування психічних захворювань і розладів. Невідкладні стани в психіатрії.
13. Посттравматичний стресовий розлад. Клініка, діагностика, принципи лікування.
14. Епілептичні психози.
15. Психопатії та патологічний розвиток особистості. Етіологія та патогенез. Клінічні форми психопатії. Діагностика та диференційна діагностика. Лікувально-корекційні та соціально-реабілітаційні заходи. Питання експертизи.
16. Ранній дитячий аутизм. Етіологія та епідеміологія. Клінічні прояви. Діагностика. Лікування. Профілактика. Питання експертизи та реабілітації.
17. Гострі та затяжні реактивні психози.
18. Психічні порушення при інфекційних порушеннях та черепно-мозкових травмах.
19. Психічні та поведінкові розлади в наслідок вживання наркотичних речовин.
20. Визначення поняття психогенії. Етіологія та патогенез психогеній, роль спадковості, набутих факторів, особливостей особистості.
21. Соматоформні розлади. Клінічні особливості, профілактика та лікування.
22. Розлади соціальної поведінки. Клініка, перебіг, профілактика. Принципи медико-педагогічної корекції, соціальної реабілітації.
23. Питання експертизи та реабілітації хворих з психічними та поведінковими розладами.
24. Психіатрія катастроф та стихійних лих.
25. Патологія формування особистості. Олігофренія та затримка розвитку. Психопатія. Патохарактерологічний розвиток особистості.
26. Маскована депресія.
27. Психічні порушення у хворих при соматичних, ендокринних та судинних захворюваннях.
28. Медичні та соціальні проблеми вживання психоактивних речовин.
29. Емоційний стрес і психічна травма. Загальна характеристика психогенних розладів та їх класифікація. Загальна характеристика невротичних розладів.
30. Поведінкові розлади, що починаються у дитячому та підлітковому віці. Клініка, діагностика, профілактика та лікування.
31. Циклотимія. Клінічні особливості, діагностика, лікування.
32. Алкогольні психози. Лікування та надання невідкладної допомоги.
33. Психотерапія. Класифікація. Біхевіоральна психотерапія та покази до її застосування.
34. Іесоціалізований розлад поведінки.
35. Гіпноз. Види гіпнозу. Покази до застосування.
36. Соматоформні психічні розлади. Клініка, діагностика та особливості терапії.
37. Психічні та поведінкові розлади в дитячому та підлітковому віці. Класифікація, критерії діагностики.
38. Порушення психосексуального розвитку у підлітків. Класифікація. Клінічні особливості. Профілактика та загальні принципи лікування.
39. Післяродові психози. Клінічні особливості. Питання профілактики, діагностики та лікування.
40. Перманентні психічні розлади при епілепсії.
41. Рекурентний депресивний розлад. Клініка, діагностика, лікування.
42. Нервова анорексія. Клінічні особливості, диференційна діагностика. Лікування.
43. Розлади адаптації. Діагностичні критерії. Питання профілактики та лікування.
44. Тривожно-фобічні розлади. Класифікація, діагностика та принципи лікування.
45. Клінічні особливості психічних та поведінкових розладів внаслідок вживання седативних та снодійних речовин.

46. Коморбідні психічні розлади в психіатрії та наркології.
47. Судинна деменція. Класифікація. Клінічні прояви. Лікування.
48. Гострі та транзиторні психічні розлади. Класифікація, діагностика, клінічні особливості. Принципи лікування.
49. Розлади особистості та поведінки у дорослих.
50. Змішані розлади поведінки та емоцій. Клінічні та психологічні діагностичні критерії. Загальні принципи лікування.
51. Параклінічні методи дослідження в психіатрії та покази до їх проведення.
52. Тикозні розлади. Класифікація. Клінічні та психологічні діагностичні критерії. Принципи лікування.
53. Розлади статевої ідентифікації. Клінічні діагностичні критерії. Профілактика та лікування.
54. Неврастенія. Етіологія, діагностика, клініка. Принципи лікування та психотерапія.
55. Обсесивно-компульсивний розлад. Клінічні діагностичні критерії. Принципи лікування. Психотерапія.
56. Біполярні афективні розлади.
57. Деменція при хворобі Альцгеймера. Етіологія, клінічні особливості та лікування.
58. Пароксизмальні психічні розлади. Класифікація, діагностичні критерії, клінічні особливості та лікування.
59. Генералізований тривожний розлад.
60. Розлади сну неорганічної природи. Класифікація. Діагностичні критерії. Лікування.
61. Шизоафективні розлади.
62. Соціалізований розлад поведінки.
63. Соціальна фобія. Етіологія, діагностика та клінічні особливості. Принципи лікування.
64. Розлади особистості та поведінки внаслідок хвороби, ушкодження та дисфункції головного мозку. Класифікація, діагностичні критерії, клініка та лікування.
65. Рекурентний депресивний розлад. Клініка, діагностика та лікування.
66. Шизотипічний розлад. Клініка, діагностика та лікування.
67. Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання тютюну.
68. Розлади сексуальної переваги. Етіологія. Діагностика. Профілактика та лікування.
69. Дисоціативні (конверсійні) розлади. Діагностичні критерії та диференційний діагноз.
70. Соматоформна вегетативна дисфункція. Діагностичні критерії та диференційний діагноз. Принципи лікування.
71. Розумова відсталість. Класифікація. Клініка. Особливості лікування та реабілітації.
72. Хронічний соматоформний больовий розлад. Клінічні особливості. Диференційна діагностика. Лікування.
73. Деменція при хворобі Піка. Етіологія. Клініка. Диференційна діагностика. Лікування.
74. Психічні порушення у старечому віці. Класифікація. Диференційна діагностика. Лікування.
75. Розлади звичок та потягів. Клінічні особливості. Диференційна діагностика. Лікування.

Перелік рекомендованої навчально-методичної літератури

1. Абдрахманов Р.Р. Программа «Избирательная профилактика по употреблению ПАВ для детей из асоциальных семей» [Текст]: методические рекомендации / Министерство образования России; Р.Р. Абдрахманов, Т.В. Виценовская, Е.А. Савина. - М., 2005. - 128 с.
2. Абрамов В.А. Стандарты многоосевой диагностики в психиатрии [Текст] / В.А. Абрамов. - Донецк: «Донеччина», 2004. - 272 с.
3. Алкогольная и наркотическая зависимость у подростков [Текст] / Под ред. проф. И.К. Сосина, проф. И.А. Бабюка. - Донецк - Харьков: Донеччина, 2004. - 192 с.
4. Алкогольная и наркотическая зависимость у подростков. Пути преодоления [Текст] / Пер. с англ. Д. Иванова; под ред. Э. Вагнера, Х. Уолдрона. - М.: Академия, 2006. - 476 с.

5. Антидепрессанты в терапии патологического влечения к психоактивным веществам [Текст] / Под общ. ред. Н.Н. Иванца. - М.: Политек-Ф, 2000. - 80 с.
6. Арана Д. Фармакотерапия психических расстройств [Текст] / Д. Арана, Д. Розенбаум / Пер. англ. И.Н. Зайцева. - М.: Бином, 2004. - 415 с.
7. Бабаян Э.А. Наркология [Текст] / Э.А. Бабаян. - М.: Медицина, 1987. - 335 с. Барденштейн Л.М. Алкоголизм, наркомании, токсикомании [Текст]: учебное пособие / Л.М. Барденштейн [и др.]. - М.: ГЭОТАР-Медиа, 2007. - 64 с.
8. Барденштейн Л.М. Коморбидные формы психических заболеваний [Текст] / Л.М. Барденштейн, Б.Н. Пивень. - М.: РИФ «Стройматериалы», 2008. - 120 с.
9. Беккио Ж. Новый гипноз: Практическое руководство [Текст] / Ж. Беккио, Ш. Жюслен / Пер. с франц. М.Р. Гинзбурга. - М.: Независимая фирма «Класс», 1988. - 160 с.
10. Бендлер Р. Пора что-то менять [Текст] / Р. Бендлер / Пер. с англ. Д. Палец. М.: Изд-во «София», 2006. - 304 с.
11. Березин С.В. Предупреждение подростковой и юношеской наркомании [Текст] / С.В. Березин, К.С. Лисецкий, И.Б. Орешникова. - М.: Изд-во Института психотерапии, 2000. - 256 с.
12. Берковиц Л. Агрессия: причины, последствия и контроль [Текст] / Л. Берковиц / Пер. с англ. Д. Иванова. - СПб.: Прайм-Еврознак, Нева; М.: Олма-Пресс, 2001. - 512 с.
13. Битенский В.С. Наркомании у подростков [Текст] / В.С. Битенский, Б.Г. Херсонский, В.С. Дворяк, В.А. Глушков. - Киев: Здоровье, 1989. - 216 с.
14. Благоев Л.Н. Опиоидная зависимость: клинико-психопатологический аспект. - Москва, 2005. - 316 с.
15. Бориневич В.В. Наркомании. // М.Госуд.НИИ Психиатрии МЗ РФ 1963. - 275 с.
16. Бохан Н.А. Коморбидность в наркологии [Текст] / Н.А. Бохан, В.Я. Семке. Томск: Изд-во ТГУ, 2001. - 232 с.
17. Брызгунов И.П. Гипнотерапия детей и подростков [Текст] / И.П. Брызгунов. - М.: Изд-во Института психотерапии, 2005. - 192 с.
18. Буянов М.П. Основы психотерапии детей и подростков: Практ. руководство [Текст] / М.И. Буянов. - К. Вища школа, 1990. - 191 с.
19. Воробьева Т.М. Нейробиология патологических влечений: алкоголизма, токсико - и наркоманий [Текст] / Т.М. Воробьева, П.В. Волошин, С.Н. Гарбузова [и др.]. - Харьков: Основа, 1994. - 176 с.
20. Воронков Б.В. Детская и подростковая психиатрия [Текст] / Б.В. Воронков. - СПб.: Наука и Техника, 2009. - 240 с.
21. Гавенко В.Л. Психиатрия и наркология: учебник [Текст] / В. Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреенко [и др.]. / Под ред. В.Л. Гавенко, В.С. Битенского. - К.: Медицина, 2009. - 488 с.
22. Гавенко В.Л. Наркология: учебное пособие [Текст] / В.Л. Гавенко, Г.О. Самардакова, А.М. Кожина [та ин.]. - Ростов-на-Дону: Феникс, 2003. - 288 с.
23. Ганишина Н.С. Неблагополучная семья и девиантное поведение несовершеннолетних: Учебн. пособие [Текст] / Н.С. Ганишина, А.И. Ушатиков. - М.: Изд-во Московского психолого-социального института; Воронеж: Изд-во НПО «МОДЭК», 2006. - 288 с.
24. Гиндикин В.Я. Юношеские психопатии и алкоголизм [Текст] / В.Я. Гиндикин, В.А. Гурьева. - М.: Медицина, 1980. - 272 с.
25. Гофман А.Г. Клиническая наркология [Текст] / А.Г. Гофман. - М.: «Миклош», 2003. - 215 с.
26. Гофман А.Г. Наркомании, токсикомании и их лечение: методические рекомендации [Текст] / А.Г. Гофман, В.В. Бориневич, И.Ф. Рамхен. - М., 1979 - 48 с.
27. Гублер Е.В. Вычислительные методы анализа и распознавания патологических процессов [Текст] / Е.В. Гублер. - М.: Медицина, 1978. - 294 с.
28. Гурьева В.А. Клиническая и судебная подростковая психиатрия [Текст] / В.А. Гурьева, Т.Б. Дмитриева, Е.В. Макушкин [и др.]. / Под ред. В.А. Гурьевой. - М.: ООО «Медицинское информационное агентство», 2007. - 488 с.
29. Джеймс Т. Гипноз: Эффективные методики внушения [Текст] / Т. Джеймс / Пер. с англ. Т. Новиковой. - М.: Эксмо, 2006. - 240 с.

30. Егоров А.Ю. Возрастная наркология [Текст] / А.Ю. Егоров. - СПб.: Дидактика Плюс, М.: Институт общегуманитарных исследований, 2002. - 272 с.
31. Егоров А.Ю. Расстройства поведения у подростков: клиничко- психологические аспекты [Текст] / А.Ю. Егоров, С.А. Игумнов. - СПб.: Речь, 2005.-436 с.
32. Завьялов В.Ю. Психологические аспекты формирования алкогольной зависимости [Текст] / В.Ю. Завьялов. - Новосибирск: Наука, 1998. - 196 с.
33. Захаров А.И. Происхождение детских неврозов и психотерапия [Текст] / А.И. Захаров. - М.: Изд-во ЭКСМО-пресс, 2000. - 448 с.
34. Змановская Е.В. Девиантология: (Психология отклоняющегося поведения): Уч. пособие для студ. высш. учеб. заведений. - 2-е изд., испр. [Текст] / Е.В. Змановская. - М.: Издательский центр «Академия», 2004. - 288 с.
35. Иванец Н.Н. Лекции по наркологии. - 2-е изд., перераб. и рас. - М.: «Нолидж», 2000. - 435 с.
36. Иванец Н.Н. Лечение алкоголизма, наркоманий и токсикоманий (в таблицах) [Текст] / Н.Н. Иванец. - 4-е изд., перераб. и доп. - М.: Анахарсис, 2002.-60 с.
37. Иванец Н.Н. Лечение алкоголизма, наркоманий, токсикоманий [Текст]: [для практических врачей психиатров-наркологов] / Н.В. Стрелец, И.Д. Даренский, С.И. Уткин. - М.: «Анахарсис», 2002. - 60 с.
38. Ильин Е.П. Работа и личность. Трудоголизм, перфекционизм, лень [Текст] / Е.П. Ильин. - СПб.: Питер, 2011. - 224 с.
39. Иовчук Н. М. Детская социальная психиатрия для непсихиатров [Текст] / Н.М. Иовчук, А.А. Северный, Н.Б. Морозова. - СПб.: Питер, 2008. -416 с.
40. Каплан Г.И. Клиническая психиатрия: в 2-х т. [Текст] / Г.И. Каплан, Б.Дж. Сэдок/ Пер. с англ. -М.: Медицина, 1994. - Т. 1. - 295 с.
41. Карл Г.В. Гипнотерапия. Практическое руководство [Текст] / Г.В. Карл, Дж. Бойз / Пер. с англ. Р. Балыбердина, М. Гневко, Г. Шишко. - М.: Изд-во ЭКСМО-Пресс; СПб.: Сова. 2002. - 352 с.
42. Карманное руководство к МКБ-10. Классификация психических и поведенческих расстройств (с глоссарием и исследовательскими диагностическими критериями) / Сост. Дж. Купер; Под ред. Дж. Э. Купера / Пер. с англ. Д. Полтавца. - К.: Сфера, 2001. - 416 с.
43. Кожина А.М. Детская психиатрия: ученик [Текст] / А.М. Кожина, В.Д. Мишиев, В.И. Коростий [и др.]. / Под ред. проф. А.М. Кожинной, проф. В.Д. Мишиева. - К.: ВСИ «Медицина», 2012. - 416 с.
44. Комер Р. Основы патопсихологии [Текст] / Р. Комер: Пер. с англ. - М.: прайм-Еврознак, 2005. - 598 с.
45. Концепція державної політики України щодо наркотиків та алкоголю [Текст]. - Київ, 2006. - 50 с.
46. Короленко Ц.П. Психиатрия и психоанализ [Текст] / Ц.П. Короленко, Н.Н. Дмитриева. - Новосибирск: НГПУ, 2000. - 667 с.
47. Кошкина Е.А. Эпидемиологические исследования в наркологии [Текст]: [лекции по наркологии] / Е.А. Кошкина. - М.: «Нолидж», 2000. - 41 с.
48. «Критерії діагностики та принципи лікування розладів психіки і поведінки у дітей та підлітків» [Текст] / Під ред. проф. П.В. Волошина, проф. В.М. Пономаренка, проф. В.С. Підкоритова [та ін.]: Клінічний посібник. - Харків: Фоліо, 2001.-271 с.
49. Кудрявцев, Н.А. Криминальная агрессия (экспертная типология и судебно-психологическая оценка) [Текст] / Н.А. Кудрявцев, Н.А. Ратинова. - М.: Изд-во Моск. ун-та, 2000. - 192 с.
50. Лапач С.Н. Статистические методы в медико-биологических исследованиях с использованием Excel [Текст] / С.Н. Лапач, А.В. Чубенко, П.Н. Бабич - К.: Моріон, 2000. - 320 с.
51. Лаут Г.В. Коррекция поведения детей и подростков : Практическое руководство. П. Отклонения и нарушения [Текст] / Г.В. Лаут, У.Б. Брак, Ф. Линдеркамп / Пер. с нем. В.Т. Алтухова; научн. ред. рус. текста

52. Б. Холмогорова. - М.: Издательский центр «Академия», 2005. - 352 с. Леонова А.Б. Психологические технологии управления состоянием человека [Текст] / А.Б. Леонова, А.С. Кузнецова. - М.: Смысл. 2009. - 3 И с.
53. Личко А.Е. Психопатии и акцентуации характера у подростков. Патохарактерологический диагностический опросник для подростков (ПДО) [Текст] / А.Е. Личко. - СПб.: Речь, 2009. - 256 с.
54. Личко, А.Е. Подростковая наркология [Текст] / А.Е. Личко, С. Битенский. - Л.: Медицина, 1991.-301 с.
55. Макушкин Е.В. Агрессивное криминальное поведение у детей и подростков с нарушенным развитием [Текст] / Е.В. Макушкин. - М.: ООО «Медицинское информационное агенство», 2009. - 240 с.
56. Малин Д.И., Плазмаферез в психиатрии и наркологии: Руководство для врачей. М. 1997. - 114 с.
57. Международная классификация болезней (10-й пересмотр). Классификация психических и поведенческих расстройств. Клиническое описание и указания по диагностике [Текст] / Под ред. Ю.Л. Нуллера, С.Ю. Циркина. - Киев, «Факт», 1999. - 259 с.
58. Менделевич В.Д. Клиническая и медицинская психология: Учебное пособие. - 5-е изд-е. [Текст] / В.Д. Менделевич. - М.: «МЕДпресс-информ», 2005.-432 с.
59. Менделевич В.Д. Наркозависимость и коморбидные расстройства поведения (психологические и психопатологические аспекты).- М.: МЕДпрессинформ, 2003. - 328 с.
60. Методика диагностики уровня школьной тревожности Б. Филлипса [Текст] / Практическая психодиагностика. Методики и тесты. Учебное пособие / Под ред. Райгородского Д.Я. - Самара: Издательский Дом «БАХРАХ-М», 2001.-672 с.
61. Мехтиханова, Н.Н. Психология зависимого поведения: учеб. пособ. - 2-е изд. [Текст] / Н.Н. Мехтиханова. - М.: Флшта; МПСИ, 2008. - 160 с.
62. Минко, А.И. Наркология [Текст] / А.И. Минко, И.В. Линский. - 2-е изд., испр. и допол. - М.: Изд-во Эксмо, 2004. - 736 с.
63. Минко, А.И. Наркология в вопросах и ответах [Текст] / А.И. Минко, И.В. Линский. - Ростов на Дону : Феникс; Харьков : Торсинг, 2003. - 480 с.
64. Михайлов Б.В. Психотерапия: Учебник для врачей-интернов высших медицинских учебных заведений III-IV уровней аккредитации [Текст] / Б.В. Михайлов, С.И. Табачников, И.С. Витенко [и др.]. - Х.: Око, 2002. - 768 с.
65. Монтогомери С.А. Социальная фобия [Текст] / С.А. Монтогомери: Пер. с англ. - К.: ООО ММК. - 2002. - 87 с.
66. Напрєєнко О.К. Наркологія [Текст] / О.К. Напрєєнко, Л.В. Животовська, Н.Ю. Петрина, Л.В. Рахман // Психічні та поведінкові розлади, спричинені зловживанням психоактивними речовинами: Довідкове видання. — К.: Здоров'я, 2011. — 208 с.
67. Напрєєнко О.К. Психогенні психічні розлади [Текст] / О.К. Напрєєнко, Б.В. Михайлов | Психіатрія і наркологія: підручник / за ред. проф. О.К. Напрєєнка. — К.: ВСВ «Медицина», 2011. — С.319–343.
68. Напрєєнко, О.К. Психіатрія [Текст] / О.К.Напрєєнко. – К., Здоров'я, 2001. – 584 с.
69. Наркология: национальное руководство [Текст] / Под ред. Н.Н. Иванца, И.П. Анохиной, М.А. Винниковой. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2008. – 720 с.
70. Наркотическая аддикция: социальные, медицинские и психологические аспекты. Коллективная монография [Текст] / Под ред. Г. Колы, С.Ф. Сироткина. – Ижевск-Люксембург: НИИЦ «ERGO», 2005. – 396 с.
71. Погосов А.В. Актуальные проблемы наркологии (курс лекций) [Текст] / А.В. Погосов. — Курск: Изд-во КГМУ, 1999. – 92 с.
72. Погосов А.В. Проблемы наркологии (лекционный курс) [Текст] / А.В. Погосов. — Курск: КГМУ, 2005. – 216 с.
73. Подростковая медицина [Текст]: руководство. – 2-е изд. / Под ред. Л.И. Левиной, А. М. Куликова. – СПб.: Питер, 2006. – 544 с.

74. Пособие по практической психиатрии клиники Модели [Текст] / Под ред. Д. Голдберга / Пер. с англ. Д. Полтавца. — К.: Сфера, 2000. — 360 с.
75. Психиатрия и психотерапия: Справочник [Текст] // Герд Лаукс, ХансЮрген Мёлле: Пер. с нем., под ред. акад. РАМН П.И. Сидорова. — М.: МЕДпресс-информ, 2010. — 512 с.
76. Психология девиантного поведения [Текст] / Под. ред. Ю.А. Клейберг. — М.: Сфера, 2001. — 160 с.
77. Пятницкая И.Н. Наркомании: руководство для врачей. — М.: Медицина, 1994. — 544 с.
78. Пятницкая И.Н. Подростковая наркология [Текст] / И.Н. Пятницкая, Н.Г. Найденова. — М.: ООО «Медицинское информационное агентство», 2008. — 256
79. Пятницкая И.Н. Наркология: руководство для врачей [Текст] / И.Н. Пятницкая. — М.: Медицина, 1994. — 540 с.
80. Расстройства поведения детского и подросткового возраста [Текст] / Пер с англ.; Под общ. ред. В. Штенгелова. — К.: Сфера, 2006. — 540 с.
81. Роджерс К. Клиент-центрированная психотерапия. Теория, современная практика и применение [Текст] / К. Роджерс: Пер. с англ. Т. Рожковой и др. — М.: Апрель Пресс: ЭКСМО-пресс, 2002. — 506 с.
82. Родцевич О.Г. Тревога и депрессия в детско-подростковой соматической практике (алгоритмы диагностики и лечения) [Текст] / О.Г. Родцевич, А.Ф. Гулякевич, О.М. Радюк // Учебно- методическое пособие. — Минск.: БелМАПО, 2006. — 43 с.
83. Руководство по наркологии / Под ред. Н.Н. Иванца. М., Медпрактика-М, 2002. Т. 1, 444 с. Т. 2, 504 с.
84. Семке В.Я. Транскультуральная наркология и психотерапия [Текст] / Семке В. Я. — Томск: Изд-во ТГУ, 2001. — 232 с.
85. Семенович А.В. Введение в нейропсихологию детского возраста: Учебное пособие. — 2-е изд., испр. и доп. [Текст] / А.В. Семенович. — М.: Генезис, 2008. — 319 с.
86. Сиволап Ю.П. Злоупотребление опиоидами и опиоидная зависимость [Текст] / Ю.П. Сиволап, В.А. Савченко. — М.: Медицина, 2005. — 301с.
87. Сиволап Ю.П. Фармакотерапия в наркологии [Текст] / Ю.П. Сиволап, В.А. Савченко. — М.: Медицина, 2000. — 318 с.
88. Сосин, И.К. Наркология (Монография) [Текст] / И.К. Сосин, Ю.Ф. Чуев. — Харьков: Коллегиум, 2005. — 800 с.
89. Софронов А.Г. Опиатная наркомания. Учебное пособие. СПб.: Изд-во ВМедА. — 1998. — 78 с.
90. Тихомиров, С.М. Внешние признаки потребления ПАВ [Текст] / С.М. Тихомиров. — СПб.: Питер, 2002. — 237 с.
91. Фрейд З. Психоанализ и детские неврозы [Текст] / З. Фрейд. — СПб.: Алетейя, 1997. — 295 с.
92. Фурманова И.А. Психология депривированного ребенка [Текст]: пособие для психологов и педагогов / И.А. Фурманова, Н.В. Фурманова. — М.: Гуманитар. Изд- центр ВЛАДОС, 2004. — 319 с.
93. Цветков А.В. Героиновая наркомания: нарушения самосознания и познавательных процессов: учебное пособие [Текст] / А.В. Цветков, Н.Я. Чернобаева, Е.А. Куш. — М.: НОУ ВПО Московский психологосоциальный институт, 2008. — 96 с.
94. Чепурных, Е.Е. Оценка наркоситуации в среде детей, подростков и молодежи [Текст] / Е.Е. Чепурных // Наркология. — 2004. — № 3. — 23 с.
95. Чуприков, А.П. Клиническая наркология [Текст] / А.П. Чуприков, А.А. Педак. — Киев, 2006. — 360 с.
96. Чуркин А.А. Краткое руководство по использованию МКБ-10 в психиатрии и наркологии [Текст] / А.А. Чуркин, А.Н. Мартюшов. — М.: Изд-во «Триада-Х», 2000. — 232 с.
97. Шабанов П.Д., Штакельберг О.Ю. Наркомании: патопсихология, клиника, реабилитация / Под ред. А.Я. Гриненко. Серия «Мир медицины» - СПб.: Изд-во «Лань», 2000. — 368с.
98. Шустов Д.И. Руководство по клиническому транзактному анализу [Текст] / Д.И. Шустов. — М.: «Когито-Центр», 2009. — 367 с.

99. Эйдмиллер Э.Г. Семейный диагноз и семейная психотерапия: Учеб. пособие для врачей и психологов [Текст] / Э.Г. Эйдмиллер. — СПб.: Речь, 2003. — 332 с.
100. Эллис А. Практика рационально-эмоциональной поведенческой терапии: [Текст] / А. Эллис, У. Драйден / Пер. с англ. К. Иванова. — СПб.: Речь, 2002. — 352 с.
101. American Psychiatric Association. Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, 4th edition, revised [Text]. - Washington DC: American Psychiatric Association, 1994. — 678 p.
102. Amerigen Van M.V. Social disability in anxiety disorders [Text] / M.V. Van Amerigen, C. Mancini, D.L. Streiner // Neuropsychopharmacol. — 1994. — Vol. 10. - 615 p.
103. Baron R.A. Human aggression (2-nd ed) [Text] /R.A. Baron, D.R. Richardson. - New York : Plenum Press, 1994. — 546 p.
104. Benjamin L.V. Interpersonal diagnosis and treatment of personality disorders [Text] /L.V. Benjamin. — New York: Guilford Press, 1993. — 368 p.
105. Brown J. The motivation of behavior [Text] / J. Brown. — New York: McGrawHill, 1950. — 144 p.
106. Davey G. Phobias [Text]/G. Davey. — London, John Wiley, 1997. — 402 p.
107. Elman D. Hypnotherapy [Text] / D. Elman. - Glendale, CA, Westwood Publishing. — 1964. — 345 p.
108. Henderson L. Encyclopedia of Mental Health [Text] / L. Henderson, P.G. Zimbardo. — San Diego, CA: Academic Press, 1998. — 751p.
109. Holmes D.A. The Essence of Abnormal Psychology [Text] / D.A. Holmes. - London; New York: Prentice Hall Europe, 2004. — 302 p.
110. Marks I.M. Fears, Phobias and Rituals: Panic, Anxiety and Their Disorders [Text] /I.M. Marks. — New York: Oxford University Press, 1987. — 389 p.
111. Suinn R. Anxiety management training (AMT): A behavior the therapy [Text] / R. Suinn. — New York, Plenum, 1990. — 400 p.

ТРАВМАТОЛОГІЯ ТА ОРТОПЕДІЯ

1. Організація травматологічної і ортопедичної допомоги в Україні.
2. Визначення поняття лікарсько-трудової експертизи. Порядок і правила медико-соціальної експертизи. Документація.
3. Експертиза працездатності практичним лікарем, ЛКК, МСЕК.
4. Визначення проценту втрати працездатності. Порядок і правила оформлення довідки на легку працю, документів на мототранспорт, коляску.
5. Визначення I, II, III груп інвалідності.
6. Визначення поняття „реабілітація хворих”. Реабілітація хворих з травмами і захворюваннями опорно-рухової системи.
7. Медична, соціальна, побутова та професійна реабілітація. Організація і структура реабілітаційних центрів.
8. Визначення понять лікарська етика і деонтологія. Професійний авторитет лікаря і довір'я пацієнта. Професійна таємниця. Лікарська помилка. Ятрогенії. Особливості взаємовідношення лікаря і хворого в умовах науково-технічного прогресу.
9. Деонтологія в травматології і ортопедії. Деонтологічні аспекти науково-дослідницької роботи лікаря. Формування етики і деонтології в роки студентства та інтернатури.
10. Загальні зміни в організмі при травмі.
11. Регенерація кісткової тканини. Стадії регенерації. Регенерація у різні вікові періоди.
12. Схема обстеження ортопедичних та травматологічних хворих. Особливості збору анамнезу, генетичний анамнез.
13. Особливості огляду хворого: вигляд, деформації, розпізнавальні лінії (Шумахера, Розера-Нелатона), Трикутники Гютера, Бріана. Особливості пальпації: ущільнення, тригерні точки, лімфовузли, флюктуація, балотування. Аускультативне визначення аневризми, крепітації ребер; перкуторне - пневмо-гемотораксу, газової гангрені.

14. Визначення амплітуди рухів в суглобах (активні, пасивні, норма, патологія). Види контрактур (розгинальні, згинальні, привідні, змішані, інші), їх причини. Визначення м'язової сили (динамометрія, сила м'язів в балах).
15. Визначення довжини та обводу кінцівок. Вкорочення: функціональне, абсолютне, відносне, проєкційне, сумарне. Зміна ходи, кульгавість, види.
16. Деформації хребта. Постава, її порушення. Сколіоз (функціональний, структурний). Кіфоз.
17. Абсолютні та відносні клінічні ознаки переломів та вивихів. Рентгенологічні ознаки переломів та вивихів, інтерпретація. Укладки для суглобів, хребта.
18. Спеціальні методи дослідження (ангіографія, фістулографія, томографія, ЯМР, радіоізотопні дослідження, реовазографія).
19. Артроскопія. Показання, техніка артроскопічних операцій.
20. Лабораторні методи обстеження: ревмопроби, коагулограма, електроліти, бактеріологічні, цитологічні обстеження, проба Манту, обстеження при мієломній хворобі. Інтерпретація.
21. Хірургічні методи обстеження. Біопсія, види, показання. Пункція суглобів.
22. Принципи лікування переломів. Фіксаційний, екстензійний, МОС, позавогнищевий остеосинтез. Показання, протипоказання, засоби, техніка.
23. Методи знеболення при виконанні ортопедо-травматологічних операцій та в післяопераційному періоді.
24. Транспортна іммобілізація при травмах стегна, тазу, хребта. Види, засоби, техніка іммобілізації, можливі ускладнення.
25. Принципи надання першої допомоги та реанімаційні заходи при травмі. Засоби транспортної іммобілізації при політравмі.
26. Переломи кісток, класифікація АО, види зміщень, клініка, діагностика, можливі ускладнення.
27. Класифікації відкритих переломів за Капланом-Марковою, Gustilo-Mendoza-Williams.
28. ПХОр, визначення, класифікація, терміни хірургічної обробки ран. Види швів. Відкриті переломи. Види, клініка, діагностика, перша допомога, методи лікування.
29. Способи закриття шкірної рани на кінцівках при відкритих переломах.
30. Етіологія і патогенез хірургічної інфекції. Основні збудники раневої інфекції, шляхи поширення гнійної інфекції. Клінічний перебіг гнійної інфекції.
31. Сепсис: етіопатогенез, класифікація, критерії діагностики, загальне та місцеве лікування.
32. Сучасні методи хірургічного лікування ран. Хіміопрфілактика і хіміотерапія гнійної інфекції.
33. Сучасні методи остеосинтезу. Види, показання до їх застосування можливі ускладнення. Протипоказання.
34. Скелетний витяг, місця проведення спиць, укладки кінцівок, строки репозиції, подальша тактика лікування, реабілітація.
35. Гіпсова іммобілізація, типи гіпсових пов'язок, техніка фіксації, позитивні і негативні сторони. Помилки та ускладнення.
36. Новокаїнові блокади при травмах. Техніка виконання, можливі ускладнення.
37. Травматичний шок. Патогенез, класифікація, клініка, лікування на догоспітальному та госпітальному етапах.
38. Переломи ребер, грудини. Клініка, діагностика, перша допомога, лікування, ускладнення. Техніка плевральної пункції, міжреберної та вагосимпатичної блокад.
39. Пошкодження лопатки, ключиці. Види, клініка, діагностика, перша допомога, лікування.
40. Переломи шийки та діафізу плечової кістки. Клініка, діагностика, перша допомога, сучасні методи лікування.

41. Класифікація, клініка, диференціальна діагностика переломів на різних рівнях та епіфізеолізів плечової кістки, перелома-вивихи.
42. Розриви довгої головки *m. biceps brachii*. Діагностика. Методи лікування.
43. Переломи передпліччя. Переломи ліктьового відростку, головки променевої і ліктьової кісток. Види, клініка, перша допомога, методи лікування.
44. Переломи променевої кістки в типовому місці. Види, клініка, діагностика, перша допомога, методи лікування. Техніка репозиції, апаратний метод лікування.
45. Пошкодження сухожилків, клініка, діагностика, перша допомога, післяопераційна тактика, реабілітація.
46. Травми фаланг пальців. Переломи Бенетта. Види, клініка, діагностика, перша допомога, методи лікування. Витяг на кисті.
47. Стенозуючий лігаментит пальців кисті. Хвороба де Кервена.
48. Переломи шийки стегна. Класифікація, клініка, діагностика, показання до ендопротезування. Методи лікування. Техніка закритого остеосинтезу. Протипоказання до операції.
49. AP синдром, клініка, лікування.
50. Переломи діяфізу стегнової кістки. Види, клініка, діагностика, перша допомога. Особливості лікування у дітей.
51. Шок та жирова емболія при переломах стегна, профілактика, принципи лікування. Транспортна іммобілізація.
52. Особливості лікування переломів стегна у новонароджених, дітей до 1, до 3, до 6-7 років.
53. Дистальний та проксимальний остеоепіфізеолізи стегнової кістки (клініка, методи лікування, методики).
54. Ускладнення у дорослих та дітей при переломах стегна і травмах кульшового суглоба, їх профілактика, лікування.
55. Пошкодження колінного суглоба (менісків, зв'язок). Класифікація, діагностика, клініка, лікування, пластика зв'язок.
56. Класифікація, клініка та принципи лікування переломів та вивихів наколінка.
57. Біомеханічні принципи стабільності колінного суглоба.
58. Переломи кісток гомілки. Види, клініка, діагностика, перша допомога, методи лікування, техніка металоостеосинтезу, техніка фіксації переломів апаратом Илизарова.
59. Переломи в гомілково-ступневому суглобі. Класифікація, клініка, лікування.
60. Переломи та вивихи тіл хребців. Класифікація, клініка, діагностика, перша допомога, методи лікування, знеболення. Техніка скелетного витягу за череп.
61. Пошкодження зв'язок гомілково-ступневого суглоба. Діагностика, консервативне і оперативне лікування.
62. Пошкодження хребта. Класифікація переломів. Одномоментна та етапна репозиція, функціональні методи лікування. Принципи оперативного лікування.
63. Пошкодження тазу. Класифікація, клініка, діагностика. Пошкодження тазових органів. Перша допомога, лікування.
64. Політравма. Визначення ведучої травми. Симптоми здавлення головного, спинного мозку, внутрішньочерепні гематоми.
65. Пошкодження м'яких тканин. СТЗ. Клініка, діагностика, лікування.
66. Ускладнення переломів. Післятравматичні дегенеративно-дистрофічні синдроми. Етіологія, клініка, методи лікування.
67. Показання до шкірно-пластичних операцій. Техніка пересадки шкіри за Філатовим, Тіршем, італійським методом.
68. Витяг шкіри (дермотензія): показання, методики.
69. Травматичні вивихи плеча, види, клініка, методи вправлення та іммобілізації, ускладнення, оперативне лікування.
70. Етіологія, клініка, рентгендіагностика, класифікація звичних вивихів плеча.

71. Травматичні вивихи в ліктьовому суглобі. Види, клініка, діагностика, невідкладна допомога, методи лікування, реабілітація.
72. Травматичні вивихи стегна, класифікація, клініка, діагностика, перша допомога, методи лікування, знеболення, етапи лікування.
73. Переломо-вивихи передпліччя. Класифікація, клініка, лікування.
74. Ампутації, реампутації, види, показання, техніка виконання.
75. Екзартикуляція плеча, стегна. Показання, техніка виконання.
76. Протезування, види, ортопедичні апарати, взуття, їх значення.
77. Етіологія вродженого вивиху стегна, діагностика в пологовому будинку, до 3, після 3 місяців, до 3 років. Рентгенологічні симптоми. Методи лікування у даних вікових групах. Профілактика.
78. Клініка, діагностика, методи лікування дітей до 1 року з вродженим вивихом стегна, після 3 років, у підлітків та дорослих.
79. Вроджена кривошия. Етіологія, симптоматологія, діагностика, консервативне та оперативне лікування.
80. Вроджена клишоногість. Діагностика. Методи консервативного та оперативного лікування у дітей різних вікових груп. Апаратний метод лікування, ортопедичне взуття.
81. Дитячі церебральні паралічі (хвороба Літля). Етіологія, види та деформація кінцівок, клініка, методи лікування, реабілітація, профілактика ДЦП.
82. Діагностика, профілактика та ортопедичне лікування хворих з наслідками поліомієліту.
83. Сколіотична хвороба. Етіологія, клініко-рентгенологічна картина, профілактика, сучасні методи лікування. Санаторне лікування. Принципи оперативних втручань.
84. Остеохондроз. Етіологія. Клініко-рентгенологічна картина стадій процесу. Сучасні методи досліджень. Принципи консервативного та оперативного лікування. Мануальна терапія. Реабілітація, диспансеризація.
85. Туберкульозний спондиліт. Клініко-рентгенологічна картина різних стадій. Методи лікування. Санаторно-курортне лікування.
86. Остеохондропатії. Етіологія, локалізація, термінологія, перебіг стадій, клініко-рентгенологічна картина, диференціальна діагностика, методи лікування.
87. Хвороба Лег-Кальве-Пертеса. Клінічні стадії, диференціальна діагностика, сучасні методи консервативного та оперативного лікування.
88. Деформуючі артози. Етіологія, клініка, постадійна клініко-рентгенологічна картина. Діагностика, методи лікування. Види операцій при коксартрозах, гонартрозах, дефартрозах гомілково-ступневого суглобу. Реабілітація, диспансеризація.
89. Контрактури, анкілози, етіологія, класифікація, клініка, профілактика, консервативне та оперативне лікування.
90. Ендопротезування суглобів, показання, переваги, проблеми.
91. Набуті деформації стоп. Протезування та реабілітація ортопедичних хворих.
92. Клінічні особливості перебігу гострого гематогенного остеомієліту в різних вікових групах. Методи лікування.
93. Післятравматичний остеомієліт. Методи дослідження. Класифікація, клініко-рентгенологічна картина, діагностика, сучасні методи лікування, ускладнення. Диспансеризація. Трудова експертиза.
94. Вкорочення та дефекти кінцівок. Методика консервативного та оперативного лікування.
95. Класифікація методів кісткової пластики. Показання. Протипоказання.
96. Техніка білокального методу кісткової пластики за Илизаровим.
97. Операція кісткової пластики за методом Гана.
98. Порушення консолідації та псевдоартрози. Етіологія. Клініко-рентгенологічна картина, сучасні методи лікування.
99. Морфогенетичні білки. Методи оптимізації репаративної регенерації

100. Кісткові пухлини. Класифікація, клініко-рентгенологічна картина. Методи лікування. Прогноз, реабілітація.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Анестезія в ортопедії та травматології: навч. посібник для лікарів-слухачів курсів підвищення кваліфікації закладів післядипломної освіти / О.М. Хвисюк, В.С. Фесенко, М.І. Завеля, О.М. Хвисюк. - Х. : Прапор, 2006. - 416 с.
2. Анкин, Н. Л. Травматология. Европейские стандарты диагностики и лечения / Н. Л. Анкин, Л. Н. Анкин. - Київ : Кн. плюс, 2016. - 455 с.
3. Бабуркина Е.П. Патология менисков коленного сустава (генезис, лечебно-диагностическая тактика) / Е.П. Бабуркина. - Х.: Крокус, 2012. - 222 с.
4. Білінський П.І., Чаплинський В.П. «Практика малоконтактного багатоплощинного остеосинтезу». Самбір, 2010 р. - 158 с.
5. Блокады в травматологии и ортопедии: учеб. пособие / С.Н. Куценко, Т.В. Войно-Ясенецкая, Л.Л. Полищук, Д.А. Митюнин. - М. : Кн. плюс, 2006. - 111 с.
6. Бурянов О.А., Страфун С.С., Лакша А.М. та ін. Вогнепальні поранення кінцівок. - Київ. 2014. - 18 с.
7. Вернигора І.П. та співав. - Посібник з актуальних проблем кістково-гнійної хірургії та методів консервативного лікування. - Київ 1999, - 394 с.
8. Вирва О.Є. Модульне індивідуальне ендопротезування в лікуванні злоякісних пухлин довгих кісток: автореф. дис.. д-ра мед. Наук: 14.01.21 / О.Є. Вирва; Ін-т травматології та ортопедії НАМН України. - К., 2013. - 43с.
9. Відновлювальне лікування хворих з диспластичною та дегенеративно-дистрофічною патологією кульшових суглобів / Під. ред. К.Д. Бабова, Н.Г. Николаївої, І.В. Рой, В.І. Маколінця. - К.: «КІМ», 2012. - 68 с.
10. Вогнепальна скелетна травма - досвід етапного лікування / Я.С. Кукуруза, В.А. Яловенко, І.Й. Сличко, О.Я. Мусенко // Проблеми військової охорони здоров'я. - 2012. - Вип.32. - С.210-216.
11. Герцен, Г. І Травматологія літнього віку. Кн. 2. Металоостеосинтез при переломах довгих кісток у людей літнього і старечого віку / Г.І. Герцен, М.П. Остапчук, Р.М. Остапчук. - 3-є, допов. і перероб. - К. : Асканія, 2014 - .118 с.
12. Герцен, Г. І Травматологія літнього віку. Кн. 3. Травма хребта у людей літнього і старечого віку / Г.І. Герцен, С.В. Дибкалюк, М.П. Остапчук. - К. : [б. в.], 2006 - 240 с.
13. Глумчер Ф.С., Фомин П.Д., Педаченко Е.Г.: Политравма. Хирургия, травматология, анестезиология, интенсивная терапия. - К.: Медицина, 2012. - 736 с.
14. Голобородько Н.К. Лечение политравмы и шока (заметки хирурга поврежденных) 1966-2016. Харьков, 2016. - 107 с.
15. Двухэтапная пластика сухожилий сгибателей / С.С. Страфун., А.А. Безуглый. - Киев: ОЛБИ, 2013- 112 с.
16. Джавад Парвізі, Торстен Герке. Рекомендації міжнародної погоджувальної конференції з перипротезної інфекції. Консенсус. Український переклад за загальною редакцією проф. Коржа М.О., проф. Філіпенка В.А. Харків: Колегіум, 2016 - 320 с.
17. Довідник для аспірантів, клінічних ординаторів та молодих фахівців інституту травматології та ортопедії АМН України: довідкове видання / під заг. ред. Гайко Г.В. - К. : Інтерлінк, 2005. - 87 с.
18. Дынный А.А. Очерки истории клинического протезирования в Украине. Харьков. 2013 г. ЧП «Игвини», - 240 с.
19. Заболевания коленного сустава, обусловленные наследственной предрасположенностью (лечебно-диагностическая тактика) / Сименач Б.И., Бабуркина Е.П., Пустовойт Б.А. и др. - Харьков: ФЛП Бровин А.В., 2015. - 478 с.
20. Климовицкий, В. Г. Телемедицина в травматологии и ортопедии : учеб.-метод. пособие / В.Г. Климовицкий, А.В. Владзимирский. - Донецк : Норд-Пресс, 2006. - 138 с.

21. Климовицкий, В. Г. Травматизм подростков и факторы риска в условиях Донбасса : монографія / В.Г. Климовицкий, В.Н. Пастернак, А.В. Агарков. - Донецк : [б. в.], 2004. - 99 с.
22. Климовицкий, В. Г. Лікарські маніпуляції в практиці ургентної травматології: учб.-практ. посіб. / В.Г. Климовицкий, В.М. Пастернак ; Центр. метод. каб. з вищ. мед. освіти МОЗ України. - Донецьк : [б. в.], 2002. - 495 с. : іл.
23. Климовицкий, В. Г. Тести та ситуаційні завдання з травматології та ортопедії: навч. посіб. / В.Г. Климовицкий, В.М. Пастернак, О.В. Кравченко.
24. Клінічний протокол профілактики тромботичних ускладнень в хірургії, ортопедії і травматології, акушерстві та гінекології: наказ МОЗ України від 15.06.2007 № 329
25. Клінічний протокол. Антибактеріальна профілактика в хірургії, травматології, акушерстві та гінекології: наказ МОЗ України від 29.08.2008 № 502
26. Корж Н. А., Радченко В. А. и др. Справочник ортопеда. Киев, из. Здоровье Украины, 2015 – 432 с.
27. Корж Н. А., Радченко В. А. и др. Справочник травматолога. Киев, из. Здоровье Украины, 2009 – 504 с.
28. Корж Н.А., Прозоровский Д.В. Лечение переломов и переломовывихов проксимального отдела плечевой кости. Харьков. «Прапор» 2007. – 135 с.
29. Курс лекций по ортопедии и травматологии / под ред. В.Ф. Прозоровского. - Харьков, 2014. - 464 с.
30. Лябах А.П. Клінічна діагностика деформацій стопи. Київ. ЗАТ «Атлант ЮЕмСі» 2003. – 110 с.
31. Манипуляции в практике ургентной травматологии: Практическое руководство / В.Г. Климовицкий, В.Н. Пастернак. – М.: ООО «Издательство АСТ»; Донецк: «Сталкер», 2003. – 371 с.
32. Наследственные системные заболевания скелета / Волков М.В., Меерсон Е.М., Олекса А.П. Травматология і ортопедія. Підручник.— К.: Вища шк., 1993. — 511 с. — ISBN 5 11 004183 0. □
33. Невідкладна допомога при травмах : навч. посіб. для лікарів-інтернів хірург. профілю / за заг. ред. В.О. Бобоші, В.Г. Климовицького, Г.В. Лобанова. - Донецьк : Заславський О.Ю., 2012. - 287 с.
34. Ордынский Б. Повреждения тазового кольца. Варшава – Харьков. 2002. - 236с.
35. Ортопедія і травматологія в тестових питаннях та ситуаційних задачах : навч. посіб. / М.Л. Анкін, В.Й. Шуба, А.В. Білоноженко, О.А. Радомський, В.О. Левченко. - К. : Медінформ, 2010. - 239 с. : іл.
36. Ортопедія і травматологія: підручник для лікарів-інтернів і лікарів-слухачів закладів післядипломної освіти / за ред. М.І. Хвисяюка; МОЗ України; ХМАПО. - Х. : Оберіг, 2013. - 656 с. - (Медицина ХХІ століття).
37. Остеомієліт. Посібник з актуальних проблем кістково-гнійної хірургії та методів консервативного лікування / за ред. проф. Вернигори І.П. і проф. Гайко Г.В. Київ, 1999 р. – 440 с.
38. Переломы дистального метаэпифиза лучевой кости / С.С. Страфун, С.В. Тимошенко.- Киев, 2015. – 308 с.
39. Поворотнюк В.В. Захворювання кістково-м'язової системи в людей різного віку (вибрані лекції, огляди, статті): У 4 т. – Київ. 2015., - 360 с.
40. Повреждения хряща коленного сустава /Н.А. Корж, М.Л. Головаха, В. Орлянский // Запорожье “Просвіта”. – 2013. – 129 с.
41. Продан А.И., Радченко В.А., Корж Н.А. «Дегенеративные заболевания позвоночника» ИПП «Контраст», Харьков, 2007 – 272 с.
42. Прозоровский В. Ф. Курс лекции по ортопедии и травматологии / Под ред. В.Ф. Прозоровского. – Харьков: Коллегиум, 2014. – 464 с.
43. Реабилитация после артроскопических операций у спортсменов. Под редакцией проф. А.А. Коструба. Киев 2015. - 272с.

44. Справочник травматолога : справ. врача / под ред. Коржа Н.А., Радченко В.А. - 2-е изд., доп. - К. : Доктор-медиа, 2012. - 494 с. : табл., ил.
45. Строкань А.М., Шлапак І.П. Периферична регіонарна анестезія: Навчальний посібник для лікарів-інтернів і лікарів – слухачів закладів (факультетів) післядипломної освіти. – К.: (видавництво), 2014. – 142с.
46. Сучасний стан здоров'я народу та напрямки його покращення в Україні / В. М. Коваленко, В. М. Корнацький, Т. С. Манойленко, Н. М. Шуба. – Київ, 2005. – 141с.
47. Теорія і практика медичної реабілітації / О.М. Хвисьок (та ін.). Х.: Майдан, 2012. – 520с.
48. Термические субфасциальные поражения. 2-е изд. / В.К. Гусак, Э.Я. Фисталь, Э.Ф. Баринов, А.А. Штугин. – Донецк, 2012. – 276с.
49. Травматология и ортопедия: учебник для студентов высших медицинских учебных заведений IV уровня аккредитации / Бурьянов А.А., Голка Г.Г., Климовицкий В.Г., Лоскутов А.Е., Ивченко В.К. и др. ; под ред. Голки Г.Г. и др. - Вінниця: Нова кн., 2016. - 447 с.
50. Травматологія і ортопедія (посібник для практичних занять) / під ред. □ професора О. А. Бур'янова. Київ: "Книга плюс", 2006. – 135 с.
51. Травматологія та ортопедія: підручник для студ. вищих мед. навч. закладів / за ред.: Голки Г.Г., Бур'янова О.А., Климовицького В.Г. – Вінниця: Нова Книга, 2014. – 416 с.: іл.
52. Уліс, Н.Є. Нейроортопедія: посібник / Н.Є. Уліс ; за ред. Г.В. Гайка. - Київ : ВСВ Медицина, 2014. - 360 с.+16 с. кольор. вкл.
53. Ультрасонография мягких тканей опорно-двигательного аппарата: учебное пособие / Р.Я. Абдуллаев, С.Г. Керимов, А.Н. Хвисьок, В.Г. Марченко. – Х.: Новое слово, 2012.-144с.
54. Упровадження медичних стандартів в травматології та ортопедії на етапі первинної медичної допомоги / С.М. Павленко, О.В. Пелипенко, Ю. М. Півень // Сімейна медицина. - 2012. - N 4. - С. 148-149.
55. Эндопротезирование тазобедренного сустава. Под редакцией проф. Филлипенко В.А. и проф. Коржа Н.А. Харьков «Коллегиум», 2015. – 219 с.
56. Яременко Д.А. Приобретенные деформации стопы (диагностика и лечение) / Д.А. Яременко, Н.А. Корж – Харьков, 2014. –136 с.
57. Агаджанян В.В. Политравма: проблемы и практические вопросы // Новые технологии в военно-полевой хирургии и хирургии поврежденных мирного времени. – Санкт-Петербург, Россия, 2006. – С. 14-18.
58. Анкин Л.Н., Анкин Н.Л. Практическая травматология (европейские стандарты диагностики и лечения) – Москва, Книга плюс, 2002. – 480 с.
59. Анкин Л.Н., Заруцкий Я.Л., Анкин Н.Л. и др. Концепция первичного внешнего, вторичного внутреннего остеосинтеза при лечении переломов у пострадавших с политравмой // Новые технологии в военно-полевой хирургии и хирургии поврежденных мирного времени. – Санкт-Петербург, Россия, 2006. – С. 35.
60. Ашкенази А.И. – Хирургия кистевого сустава. – Москва, Медицина, 1990.
61. Борисов М.Б., Ганин В.Н., Розбицький В.В. Применение многоэтапной хирургической тактики при лечении сочетанных переломов длинных трубчатых костей // Новые технологии в военно-полевой хирургии и хирургии поврежденных мирного времени. – Санкт-Петербург, Россия, 2006. – С. 46-47.
62. Бюттнер Йоханнес, Блокады периферических нервов. – М.: МЕДпресс-информ, – 2013. – 272 с.
63. Вакаро А.Р., Барон И.М. Хирургия позвоночника. Оперативная техника. Москва «Панфилова», 2015, - 440 с.
64. Вертилэ С.Т. Переломы тел позвонков при остеопорозе. Клиника, диагностика, лечение. Москва, «Москва», 2014. – 100 с.
65. Горячев А. С., Савин И. А. Основы ИВЛ издание 3-е: – М., ООО «МД» – 2013. –258 с.
66. Деревщиков С.А. Пособие дежуранта/ издание второе. Горно-Алтайск – 2014.- 493 с.
67. Джеймс П. Рамфелл, Джозеф М. Нил, Кристофер М. Вискоуми.: Регионарная анестезия. Самое необходимое в анестезиологии. – М.: МЕДпресс-информ, 2013. – 276 с.

68. Джеймс П. Рамфелл, Джозеф М. Нил, Кристофер М. Вискоуми.: Регионарная анестезия. Самое необходимое в анестезиологии. – М.: МЕДпресс-информ, 2013. – 276 с.
69. Джонсон Д.Г. Оперативная артроскопия в 2-х томах. Москва «Панфилова» 2015. – 560 с.
70. Зацепин С. Т. Костная патология взрослых. М. Медицина, 2001. – 639 с.
71. Зоря В. И., Баловников А. В.. Повреждения локтевого сустава. М. ГЭОТАР-Медиа, 2010. – 464 с.
72. Зоря В.И. Травматические вивихи голени / В.И. Зоря, А.А. Морозов// Вестник травматологии и ортопедии. – 2013.- №1. – С.76-81.
73. Кадурина Т. И., Горбунова В. Н. Дисплазия соединительной ткани. Эли-СПб, 2009. – 704 с.
74. Каплан А.В. с соавт. – Гнойная травматология костей и суставов. Москва, 1985.
75. Ключевский В. В. Хирургия повреждений. Рыбинский дом печати, 2004 – 784 с.
76. Ключевский В. В. Хирургия повреждений. Ярославль, 1999. - 646 с.
77. Кованов В.В., Травин А.А. – Хирургическая анатомия конечностей человека. Москва, 1983. - 496 с.
78. Куценко С.Н. Блокады в травматологии и ортопедии. Москва. «Медпрессинформ», -96 с.
79. Лебедев Н.В. Системы объективной оценки тяжести состояния больных и пострадавших. Москва «Бином», 2015.– 160 с.
80. Майер Г., Периферическая регионарная анестезия: Атлас. – М.: Бином. Лаборатория знаний, 2014. – 260 с.
81. Малрой М.Ф., Местная анестезия: Иллюстрированное практическое руководство. – М.:Бином. Лаборатория знаний., 2014. – 400 с.
82. Миллер Р.: Анестезия Рональда Миллера. – М.: Человек, 2015. – 3328 с.
83. Мягкие ткани в травматологии. Принципы обращения и клинические случаи. Русскоязычное издание. Дэвид А. Волгас, Ив Хардер. Перевод с англ. Васса-Медиа, 2016. – 336 с.
84. Осипова Н. А. Боль в хирургии: Средства и способы защиты. – М.: Медицинское Информационное Агентство, - 2013. – 464 с.
85. Принципы лечения переломов. Том 1. Русскоязычное второе дополненное и переработанное издание. Rüedi, Buckley, Moran (Editors). Перевод с англ. Васса-Медиа, 2012. – 638 с.
86. Принципы лечения переломов. Том 2. Русскоязычное второе дополненное и переработанное издание. Rüedi, Buckley, Moran (Editors). Перевод с англ. Васса-Медиа, 2012. – 467 с.
87. Садофьева В.И. Нормальная рентгенанатомия костно-суставной системы у детей. – Л.: Медицина, 1990. – 222 с.
88. Саймон Р.Р.: Неотложная травматология и ортопедия: Верхние и нижние конечности. – М.: Бином. Лаборатория знаний, 2014. – 576 с.
89. Соколов В.А. "DAMAGE CONTROL" – современная концепция лечения пострадавших с критической политравмой // Вестник травматологии и ортопедии им. Н.Н. Приорова – 2005. - № 1. – С. 81-84.
90. Соколов В.А., Бялик Е.И., Гараев Д.А. "Контроль повреждений" опорно - двигательного аппарата у тяжелопострадавших с политравмой // Новые технологии в военно-полевой хирургии и хирургии повреждений мирного времени. – Санкт-Петербург, Россия, 2006. – С. 128-129.
91. Травматология и ортопедия. Под редакцией проф. В. М. Шаповалов, проф. А. И. Грицанова, доц. Ерохина А. Н. СПб, 2004 г. – 544 с.
92. Травматология и ортопедия (Учебная литература для студентов медицинских вузов)/ Х. А. Мусалатов, Г. С. Юмашев. - М. : Медицина, 1995. - 560 с.
93. Трофимова Т. Н. МРТ-диагностика травмы коленного сустава / Т. Н. Трофимова, А. К. Карпенко. – СПб: СПб МАПО, 2006. – 150 с
94. Усольцева Е.В., Машкара К.И. Хирургия заболеваний и повреждений кисти. Л.: Медицина, 1986. – 352 с.

95. Штробель М. Руководство по артроскопической хирургии. т. 1. М.: Бином; 2012: - 423с.
96. Штробель М. Руководство по артроскопической хирургии. т. 2. М.: Бином; 2012: - 378с.
97. Chapman M.W. – Operative orthopaedics. Volume I. – Philadelphia, 1993.- 274 с.
98. Clinical Orthopaedic Diagnosis. Third Edition. Sureshwar Pandey, Anil Kumar Pandey
Издательство JayPee Brothers, 2009 год Paper Back – 754 с. ISBN: 8184484186
99. Essential Orthopaedics, 4th edition. J. Maheshwari.Издательство JayPee Brothers, 2012 год, - 388 с, ISBN: 8184655428

КАРДИОЛОГІЯ

1. Організація та структура кардіологічної служби в Україні.
2. Клінічна анатомія серця. Фізіологія, біохімія та патологія скорочення серця
3. Регуляція тонузу периферичних судин. Роль біологічно активних речовин. Функції ендотелію.
4. Коронарний кровотік, його особливості і регуляція. Особливості мозкового та ниркового кровотоку і його регуляції.
5. Система гемостазу. Згоральна, протизгортальна та фібринолітична система плазми. Роль тромбоцитів.
6. Теоретичні основи ЕКГ. Механізми формування ЕКГ. Основні та додаткові відведення ЕКГ.
7. Черезстравохідна та ендокардіальна ЕКГ
8. Методи пролонгованої реєстрації ЕКГ.
9. ЕКГ ознаки гіпертрофії шлуночків та передсердь.
10. ЕКГ при порушеннях серцевого ритму.
11. ЕКГ при ІХС
12. ЕКГ при некоронарогенних захворюваннях міокарда
13. Ренгенологічні ознаки захворювань серцево-судинної системи
14. Клінічне значення комп'ютерної та магнітно-резонансної томографії в кардіологічній практиці.
15. Катетеризація серця і крупних судин, коронарографія, аортографія, вентрикулографія, ангіопульмонографія. Показники гемодинаміки.
16. Ехокардіографія. Діагностичні можливості і методика проведення.
17. Стрес-ехоКГ. Діагностичні можливості і методика проведення.
18. Діагностичні можливості черезстравохідної ехокардіографії.
19. Доплерівське дослідження серця і судин. Тканинна доплерехокардіографія. 20. Сцинтиграфія міокарду.
21. Діагностичне значення радіоізотопної вентрикулографії.
22. Поняття про позитронну емісійну комп'ютерну томографію.
23. Навантажувальні проби в кардіології, показання та протипоказання до проведення, методика виконання.
24. Магнітокардіографія, місце в сучасній кардіології
25. Медична психологія. Етика та деонтологія лікаря.
26. Клінічна фармакологія бета-адреноблокаторів
27. Клінічна фармакологія блокаторів кальцієвих каналів.
28. Клінічна фармакологія нітратів.
29. Клінічна фармакологія інгібіторів АПФ.
30. Клінічна фармакологія антагоністів ангіотензинових рецепторів.
31. Клінічна фармакологія діуретиків.
32. Клінічна фармакологія антикоагулянтів.
33. Клінічна фармакологія антиагрегантів.
34. Клінічна фармакологія тромболітичних препаратів.
35. Клінічна фармакологія серцевих глікозидів та інотропних препаратів.
36. Клінічна фармакологія гіполіпідемічних препаратів.

37. Немедикаментозні методи лікування кардіологічних хворих.
38. Атеросклероз. Етіологія та патогенез. Класифікація. Клінічні прояви атеросклерозу.
39. Лікування і вторинна профілактика атеросклерозу.
40. Визначення ІХС. Етіологія, патогенез та класифікація ІХС. Методи діагностики хронічної ІХС.
41. Гібернований міокард, прекодиціювання та оглушення міокарду.
42. Первинна і вторинна профілактика ІХС. Ефективність за даними доказової медицини.
43. Раптова коронарна смерть. Фактори ризику.
44. Стабільна стенокардія, клініка, алгоритм діагностики.
45. Медикаментозна терапія і вторинна профілактика стабільної стенокардії.
46. Хірургічне лікування хронічної ІХС: види, показання, результати. Ведення хворих після хірургічної реваскуляризації.
47. Механізм безбольової ішемії міокарда і її клінічне значення.
48. Гострі коронарні синдроми (ГКС). Визначення, класифікація ГКС. Біохімічні маркери некрозу міокарда.
49. ГКС без стійкого підйому сегмента ST. Особливості патогенезу. Патологічна анатомія. Клініка, діагностика і диференційна діагностика
50. Алгоритм ведення хворих на ГКС. Роль хірургічної реваскуляризації міокарда.
51. Первинна і вторинна профілактика ГКС. Реабілітація хворих
52. ГКС зі стійким підйомом сегмента ST, особливості патогенезу, клініка, атипові варіанти перебігу.
53. Особливості змін ЕКГ, ЕхоКГ, лабораторних показників при ГКС зі стійким підйомом сегмента ST
54. Медикаментозна терапія при неускладненому ГКС з підйомом сегмента ST.
55. Ранні ускладнення інфаркту міокарда (ІМ): гостра лівошлуночкова недостатність, порушення серцевого ритму і провідності, раптова серцева смерть, перикардит (клініка, діагностика, профілактика)
56. Пізні ускладнення інфаркту міокарда: рецидив ІМ, аневризма ЛШ, післяінфарктний синдром Дреслера, тромбоемболії (клініка, діагностика, профілактика).
57. Нейроциркуляторна дистонія. Визначення, класифікація та варіанти перебігу НЦД. Сучасні підходи до лікування НЦД
58. Артеріальна гіпертензія. Етіологія та патофізіологічні механізми розвитку АГ
59. Вторинні артеріальні гіпертензії (АГ): класифікація, клініка та лікування
60. Клініка і діагностика есенціальної гіпертензії. Ускладнення.
61. Лікування і профілактика ускладнень есенціальної гіпертензії.
62. Гіпертензивні кризи. Класифікація гіпертензивних кризів. Диференційована тактика лікування гіпертензивних кризів
63. Метаболічний синдром. Визначення, критерії діагностики та особливості лікування
64. Гіпотонічна хвороба: класифікація, етіологія і патогенез, клінічні прояви гіпотонічної хвороби
65. Електрофізіологічні механізми аритмій і можливості їх визначення в клініці
66. Класифікація та номенклатура аритмій серця. Клінічні прояви, ускладнення
67. Електрофізіологічне дослідження провідникової системи серця (інвазивне та черезстравохідне)
68. Класифікація антиаритмічних препаратів. Клінічна фармакологія антиаритмічних препаратів
69. Електроімпульсна терапія
70. Хірургічні методи лікування аритмій
71. Екстрасистолія і парасистолія, види, клінічне значення.
72. Надшлуночкові та шлуночкові тахікардії.
73. Фібриляція та тріпотіння передсердь. Типи. Ускладнення. Вибір стратегії і лікування. Профілактика тромбоемболій

74. Блокади серця. Класифікація і номенклатура. Клініка, ЕКГдіагностика і диференційна діагностика.
75. Приступ Морганї-Адамса-Стокса і інші ускладнення брадикардій. Невідкладна допомога. Роль електрокардіостимуляції при брадикардях.
76. Синдром слабкості синусного вузла. Визначення, етіологія, клініка, діагностика. Особливості ведення хворих.
77. Синкопальні стани. Причини, алгоритм диференційної діагностики.
78. Міокардити. Етіологія, патогенез, клініка різних форм міокардитів. Диференційна діагностика.
79. Лікування різних форм міокардитів и стратифікація ризику. Медикосоціальна експертиза хворих на міокардит
80. Дилатаційна кардіоміопатія. Етіологія, патогенез, пат. анатомія, клініка, діагностика. Роль Ехо-КГ, ендоміокардіальної біопсії. Диф. діагностика і вторинна профілактика.
81. Гіпертрофічна кардіоміопатія. Етіологія, патогенез, класифікація. Механізми субаортальної обструкції і її клінічне значення. Пат. анатомія, клініка, діагностика, диф. діагностика.
82. Рестриктивна КМП. Етіологія, патогенез, класифікація. Пат. анатомія, клініка, діагностика, диф. діагностика. Роль доплер Ехо-КГ. Медикаментозне і хірургічне лікування.
83. Кардіоміопатії при ендокринних захворюваннях і дифузних захворюваннях сполучної тканини. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диф. діагностика. Лікування. Показання до хірургічного лікування. Прогноз.
84. Гострий перикардит. Патогенез, пат. анатомія, клініка, діагностика, диф. діагностика. Особливості клінічного перебігу, діагностики, лікування, прогнозу різних форм.
85. Хронічний ексудативний перикардит. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диф. діагностика. Лікування. Показання до хірургічного лікування. Прогноз. Експертиза.
86. Хронічний констриктивний перикардит. Тампонада серця. Етіологія, патогенез, пат. анатомія клініка в залежності від етіології, діагностика, диф. діагностика. Лікування.
87. Вади мітрального клапана. Етіологія, патогенез, порушення геодинаміки, клініка, діагностика, класифікація. Покази і проти покази до хірургічного лікування, тактика ведення хворих після оперативного лікування.
88. Вади аортального клапану. Етіологія, патогенез, порушення геодинаміки, клініка, діагностика, класифікація. Покази і проти покази до хірургічного лікування, його види, тактика ведення хворих після оперативного лікування.
89. Вади трикуспідального клапану. Етіологія , патогенез, порушення геодинаміки, клініка, діагностика, класифікація. Покази і протипокази до хірургічного лікування, його види, тактика ведення хворих після оперативного лікування.
90. Вади клапану легеневої артерії. Етіологія , патогенез, порушення геодинаміки, клініка, діагностика, класифікація. Покази і проти покази до хірургічного лікування, його види, тактика ведення хворих після оперативного лікування.
91. Вроджені вади у дорослих: дефект міжпередсердної перетинки, дефект міжшлуночкової перетинки, відкритий артеріальний протік, коарктація аорти, стеноз легеневої артерії. Механізми порушення гемодинаміки, клініка, діагностика. Легенева гіпертензія, синдром Ейзенменгера та інші ускладнення. Покази та протипокази, види хірургічного лікування. Експертиза.
92. Інфекційний ендокардит. Визначення, патогенез, класифікація Клініка, діагностика, ускладнення. Особливості перебігу в залежності від збудника.
93. Лікування інфекційного ендокардиту. Показання до хірургічного лікування. Особливості антибактеріального лікування в залежності від збудника. Первинна і вторинна профілактика.
94. Серцева недостатність (СН): класифікація, етіологічні фактори, патогенетичні механізми. Діагностичні критерії хронічної СН.

95. Клінічні прояви хронічної СН і їх особливості в залежності від стадії , варіанту, ФК. Ускладнення
96. Базисні медикаменти для лікування хронічної систолічної СН : діуретики, інгібітори АПФ, бета-блокатори, серцеві глікозиди, антагоністи ангіотензинових рецепторів, інгібітори альдостерону, інотропні препарати.
97. Немедикаментозне лікування. Ресинхронізаційна терапія. Зовнішня контрапульсація. Трансплантація серця та імплантація кардіовертерадефібрилятора. Роль фізичного тренування.
98. Стратифікація ризику, прогноз, первинна і вторинна профілактика, експертиза у хворих з хронічною СН.
99. Гостра серцева недостатність. Визначення ГСН, класифікація, етіологія, патогенез, механізми розвитку. Клініка, діагностика, диф. діагностика, різних форм ГСН.
100. набряк легень як прояв ГСН. Причини, особливості клініки та лікування.
101. Кардіогенний шок. Визначення, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диф. діагностика.
102. Тромбоемболія гілок легеневої артерії (ТЕВЛА). Фактори ризику. Етіологія, патогенез, пат. анатомія, класифікація ТЕЛА. Клініка різних варіантів ТЕЛА. Гостре легеневе серце. Диференційна діагностика ТЕЛА.
103. Лікування ТЕЛА. Тромболітична, антикоагулянтна терапія ТЕЛА. Місце хірургічного лікування при ТЕЛА. Первинна і вторинна профілактика.
104. Раптова серцева смерть. Визначення і номенклатура РСС. Предиктори. Механізми РСС. Первинна і вторинна профілактика.
105. Серцево-легенево-церебральна реанімація. Правові аспекти СЛЩР. Організація СЛЩР. Особливості після реанімаційного періоду. Після реанімаційна хвороба
106. Легенева гіпертензія. Класифікація. Ідіопатична легенева гіпертензія. Патогенез, клініка, діагностика, ускладнення, лікування, прогноз
107. Хронічне легеневе серце (ХЛС). Визначення, класифікація, етіологія та патогенез ХЛС. Клініка, діагностика ХЛС. Ускладнення.
108. Лікування, профілактика різних форм ХЛС. Ускладнення різних форм ХЛС. Експертиза непрацездатності.
109. Хвороби аорти: аортит, аневризма, розшарування, х-ба Такаюсу. Етіологія, патогенез, Клініка, діагностика, диф. діагностика, лікування. Покази до операції.
110. Захворювання периферійних вен, сучасні підходи до діагностики та лікування
111. Показання та принципи підготовки хворих до діагностичних та лікувальних інтервенційних втручань
112. Сучасні хірургічні методи діагностики та лікування коронарної хвороби серця

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Амосова Е.Н. Клиническая кардиология. Т.1.2. // Киев, Здоров'я. -1998 (Т1), 2002 (Т2).
2. Антиаритмічна терапія при фібриляції передсердь. Рекомендації Робочої групи з порушень ритму серця Асоціації кардіологів України // К. – 2012. – 60 с. 3. Аритмологія и електрофізіологія. Сборник лекцій в схемах и таблицах / Под ред. О.С.Сычева – Киев, 2010. – 243 С.
3. Артериальная гипертензия и сердечно-сосудистый риск / Под ред.Ю.Н.Сиренко, О.И.Жаринова – Киев, „Четверта хвиля”. – 2009. – 159 С.
4. Боброва Е.В., Коломиец В.В. Эффективность бета-блокаторов у больных эссенциальной гипертензией в сочетании с сахарным диабетом // УКЖ. – 2014. - №4. – С. 47-48 6. Вершигора А.В., Долженко М.М., Несукай В.А., Островська М.М. // Надання допомоги пацієнтам з фібриляцією передсердь бригадами екстреної (швидкої) медичної допомоги за даними Центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф м. Києва // Здоров'я України. – 01.04.2015 7. Давидова І.В. Гиполипидемическая терапия у пациентов с высоким и очень высоким кардиоваскулярным риском. // Український медичний часопис. – 2015. - №2 (106).

5. Давидова І.В. Як можна поліпшити лікування хворих з АГ та ЦД і підвищити прихильність цього лікування? // *Диабет. Ожирение. Метаболический синдром.* – 2015. - №4. - С. 60-66
6. Давыдова И.В. Особенности течения и тактика ведения больных артериальной гипертензией в возрасте 60 лет и старше согласно современным рекомендациям. // *Здоров'я України.* – 2014. - №6 (33). - С. 22-23.
7. Давыдова І.В., Профілактика інсульту та судинної деменції при есенціальній гіпертензії. // *Ліки України.* - 2014 №7-8. - С. 6-11
8. Дзяк Г.В., Жарінов О.Й. Фібриляція передсердь // *Київ, Четверта хвиля.* – 2011. – 192 С.
9. Діагностика та лікування екстрасистолії і парасистолії. Рекомендації Робочої групи з порушень ритму серця Асоціації кардіологів України // *К.* – 2012. – 36 с.
10. Долженко М.М. Aspirin: yesterday, today, and tomorrow // *Pediatr Med Rodz.* - 2014. № 10 (2). - P. 137–151.
11. Долженко М.Н. Aspirin: yesterday, today, and tomorrow // *Pediatr Fam Med.* - 2014. № 1(1). – P. 2014. – 42-56
12. Долженко М.Н. Таблетка в кармане или что делать пациенту до приезда скорой помощи. // *Медицинский часопис.* – 2014. - № 5 (103)
13. Жарінов О.Й., Куць В.О. Холтеріське та фрагментарне моніторування ЕКГ. Навчальний посібник // *Київ.* – 2010. – 127 С.
14. Зозуля І.С., Боброва В.І., Ганджа Т.І. Діагностика мозкового інсульту в практиці сімейного лікаря // *Збірник статей «Здоров'я суспільства».* – 2014. – Т.3.- №1-2. – с.7
15. Кардиоанестезиология. Искусственное кровообращение. Защита миокарда. / Под ред. В.Б.Максименко. – К.: Книга плюс. – 2007. – 244 с.
16. Кардиология. Национальное руководство под ред. Ю.Н.Беленкова, Р.Г.Оганова - Москва, «Гэотар-Медиа». – 2014. – 1232 С.
17. Клінічна доплерівська ультрасонографія. За ред. Пола Л. Аллана, Пола А. Даббінса, Мирона А. Позняка, В. Нормана Макділена // *Львів, Медицина світу.* – 2007. – 376 С.
18. Коваленко В.М., Сичов О.С., Долженко М.М., Іванів Ю.А. Деяк С.І, Поташев С.В. Носенко Н.М. Рекомендації з ехокардіографічної оцінки діастолічної функції лівого шлуночка. Рекомендації робочої групи з функціональної діагностики Асоціації кардіологів України та Всеукраїнської асоціації фахівців з ехокардіографії. - 2013
19. Кушаковский М.С. Аритмии сердца (расстройства сердечного ритма и нарушения проводимости. Причины, механизмы, электрокардиографическая и электрофизиологическая диагностика, клиника. Лечение). Руководство для врачей / Издание 2-е, дополненное // *СПб: ИКФ «Фолиант».* - 1998. - 640 с.
20. Лизогуб В.Г., Кузно Н.В. Ишемическая болезнь сердца. – Киев, «Здоров'я». – 2007. – 432 с.
21. Лікування гострого інфаркту міокарда у пацієнтів з елевацією сегмента ST. Рекомендації Асоціації кардіологів України // *Київ.* – 2009. – 50 С.
22. Медико-соціальні аспекти хвороб системи кровообігу (аналітично-статистичний посібник) / За ред. В.М.Коваленка, В.М.Корнацького // *Київ.* – 2009. – 146 С.
23. Можливість гіпотензивної терапії у пацієнтів високого кардіоваскулярного ризику (Методичні рекомендації) // *Київ.* – 2008. – 32С.
24. Мырненко С.Н. Фибрилляция предсердий: вопросы патогенеза, алгоритмы диагностики, клиническая значимость, стратеги лечения. Часть 1 // *Ліки України.* - 2014 №2, - с.34 – 32-38.
25. Мырненко С.Н., Особенности течения фибрилляции предсердий при различных синдромах вопросы диагностики. Часть 2. // *Ліки України.* - 2014 №3-4, - с.27 – 32
26. Мырненко С.Н., Фибрилляция предсердий: вопросы патогенеза, алгоритмы диагностики, клиническая значимость, стратеги лечения. Часть 3. Тактика лечения больных с фибрилляцией предсердий // *Ліки України.* - 2014 №7-8, - С. 72-80
27. Нарушения сердечного ритма и проводимости. Руководство для врачей / Под ред. Сычева О.С. // *Киев* – 2009 – 654 С.

28. Нетяженко В.З. Гострий коронарний синдром. Діагностичні заходи та алгоритм лікування // Київ. - 2009. – 191 С.
29. Оцінка та модифікація ризику серцево-судинних ускладнень у хворого з артеріальною гіпертензією (Методичні рекомендації) // Київ. – 2008. – 19 С.
30. Пархоменко О.М., Амосова К.М., Дзяк Г.В., Нетяженко В.З., Воронков Л.Г. та інші. Клінічні рекомендації з діагностики та лікування гострої серцевої недостатності: оновлення 2014 року // Український кардіологічний журнал. - 2014. - № Додаток № 2. - С. 5-27.
31. Рекомендации по диагностике и лечению суправентрикулярных тахикардий 2012. Подготовлены членами Ассоциации аритмологов Украины и Рабочей группой по нарушениям ритма сердца Ассоциации аритмологов Украины // К. – 2012. – 26 с.
32. Рекомендации по применению имплантируемых устройств 2012. Рекомендации Рабочей группы по нарушениям ритма сердца Ассоциации аритмологов Украины // К. – 2012. – 26 с.
33. Рекомендації Асоціації кардіологів України з діагностики, лікування та профілактики хронічної серцевої недостатності у дорослих // Київ. – 2009. – 22 С.
34. Рекомендації з проведення катетерних абляцій. Рекомендації Робочої групи з порушень ритму серця Асоціації кардіологів України // К. – 2012. – 31 с.
35. Руководство по кардиологии. Под редакцией В.Н.Коваленко // Киев, МОРИОН. – 2008. – 1424 С.
36. Свіщенко Є.П., Багрій А.Е., Єни Л.М., Ковал С.М., Коваленко В.М., Меліна І.М., Сіренко Ю.М. Рекомендації Української асоціації кардіологів, Української асоціації ендокринних хірургів, Асоціації нефрологів України з диференціальної діагностики артеріальних гіпертензій 2014. Рекомендації підготувала робоча група Асоціації кардіологів // Артериальная гипертензия. – 2014. - №3. – С. 64 – 93.
37. Свіщенко Є.П., Коваленко В.М., Сіренко Ю.М. та інші. Рекомендації Української Асоціації кардіологів з профілактики та лікування артеріальної гіпертензії. Посібник до Національної програми профілактики і лікування артеріальної гіпертензії. П'яте видання, виправлене і доповнене // Київ. – 2011. 41. Серцево-судинні захворювання. Класифікація, стандарти діагностики та лікування / За ред. проф.В.М.Коваленка, проф.М.І.Лутая, проф. Ю.М.Сіренка. // К.: Асоціація кардіологів України. – 2007. – 128 С.
38. Серцево-судинні захворювання у віковому аспекті: особливості діагностики та лікування. Лекції Української кардіологічної школи ім.М.Д.Стражеска/За ред.В.М.Коваленка // Київ. – 2011. – 211 С.
39. Сичов О.С., Лутай М.І., Романова О.М. і інші. Амбулаторне ЕКГмоніторування. Рекомендації Асоціації кардіологів України // Київ. – 2010. – 44 С.
40. Сіренко Ю.М., Радченко Г.Д., Граніч В.М. і інші. Профілактика уражень мозку при артеріальній гіпертензії (Методичні рекомендації) // Київ. – 2010. – 47 С.
41. Соколов М.Ю. Реестр перкутанных коронарных вмешательств: первые результаты анализа // Серце і судини.— 2013.— № 3.— С. 7—19.
42. Соколов М.Ю., Студзинская М.И. ОКС без стойкой элевации сегмента ST, особенности интервенционной терапии // УКЖ -2013. - №5. - С.1426
43. ESC Guidelines for the Management of Stable Angina Pectoris Executive Summary //European Heart J. – 2006. – V. 27(11). - P. 1341-1381
44. ESC Guidelines on the management of cardiovascular diseases during pregnancy: the Task Force on the Management of Cardiovascular Diseases during Pregnancy of the European Society of Cardiology (ESC). // Eur Heart J. – 2011. – V. 32(24). – P. 3147-97
45. 2016 European Guidelines on cardiovascular disease prevention in clinical practice. The Sixth Joint Task Force of the European Society of Cardiology and Other Societies on Cardiovascular Disease Prevention in Clinical Practice (constituted by representatives of nine societies and by invited experts).// Eur Heart J. – 2016. – V.37. – P. 2315-2381.

46. 2016 ESC Guidelines for the diagnosis and treatment of acute and chronic heart failure. The Task Force for the diagnosis and treatment of acute and chronic heart failure of the European Society of Cardiology (ESC) // Eur Heart J. – 2016. – V.37. – P. 2129-2200.

ОНКОЛОГІЯ

1. Основні задачі онкології.
2. Доброякісні та злоякісні пухлини.
3. Етіологія та патогенез пухлинного росту.
4. Канцерогени та канцерогенез.
5. Сучасне уявлення про предрак.
6. Клінічні групи онкологічних хворих.
7. Міжнародні символи, що використовують для характеристики пухлинного росту.
8. Морфологічна диференціація пухлинної тканини.
9. Методи лікування онкологічних хворих.
10. Види оперативних втручань при онкологічних захворюваннях.
11. Абластика та антибластика.
12. Методи променевої терапії.
13. Види хіміотерапії.
14. Критерії ефективності цитостатиків.
15. Класифікація ускладнень хіміотерапії.
16. Комбіноване лікування пухлин. Комплексне лікування пухлин.
17. Етіологія та патогенез рака грудної залози.
18. Класифікація рака грудної залози по класифікації TNM.
19. Клініка та діагностика рака грудної залози.
20. Морфологічна діагностика рака грудної залози.
21. Лікування рака грудної залози.
22. Клініко-анатомічна класифікація раку легенів.
23. Етіологія та патогенез раку легені.
24. Клініка та діагностика раку легені.
25. Лікування раку легені.
26. Хіміотерапія хворих на недрібноклітинний рак легені.
27. Імунотерапія раку легені.
28. Лікування хворих на дрібноклітинний рак легені.
29. Етіологія та патогенез раку шлунка.
30. Гістологічна класифікація раку шлунка.
31. Клініка та діагностика раку шлунка.
32. Етіологія та патогенез раку підшлункової залози.
33. Клініка та діагностики раку підшлункової залози.
34. Лікування раку підшлункової залози.
35. Паліативна та симптоматична допомога онкологічним хворим.
36. Етіологія та патогенез меланому.
37. Клінічна картина та діагностика меланому.
38. Лікування меланому.
39. Етіологія та патогенез раку тіла матки.
40. Клініка та діагностика раку тіла матки.
41. Лікування раку тіла матки.

42. Етіологія та патогенез раку яєчників.
43. Клініка та діагностика раку яєчників.
44. Лікування раку яєчників.
45. Етіологія та патогенез раку шийки матки.
46. Клініка та етіологія раку шийки матки.
47. Лікування раку шийки матки.
48. Рак сечового міхура. Клініка та лікування.
49. Рак нирки. Клініка та лікування.
50. Рак стравоходу. Клініка та лікування.
51. Хірургічне лікування раку шлунка.
52. Рак ободової кишки. Клініка, діагностика, лікування.
53. Хірургічне лікування ободової кишки.
54. Онко-скринінг: які обстеження і у якому віці треба проходити чоловікам та жінкам.
55. Гормонотерапія раку грудної залози.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ

ЛІТЕРАТУРИ

1. Онкологія: підручник / За ред. Г.В. Бондаря, А.І. Шевченко, І.Й. Галайчука, Ю.В. Думанського та ін. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2019. – 520 с.
2. Онкологія: підручник / За ред. Г.В. Бондаря, Ю.В. Думанського, А.Ю. Поповича та ін. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2015. – 576 с.
3. Онкологія. Підручник 3-тє вид. / За ред. В.В. Севідова. Київ: Медицина, 2013. – 232 с.
4. Бондар Г.В., Попович О.Ю., Думанський Ю.В., Яковець Ю.І. та ін. Лекції з клінічної онкології. - Том 1-2. – Донецьк, 2006-7. - 442 с.
5. Бондар Г.В., Вітенко І.С., Попович О.Ю. Паліативна медична допомога. – Донецьк: Донеччина. - 2004. – 150с.
6. Онкологія: Підручник – 3-є видання, перероб. і доп. / Б.Т.Білінський, Н.А.Володько, А.І.Гнатишак, О.О.Галай та ін.; За ред. Б.Т.Білінського – К. Здоров'я, 2004. – 528с.
7. Шевченко А.І. Онкологія. Електр. підручник для студентів вищих медичних закладів. - Запоріжжя. - 2006.
8. Щепотін І.Б., Ганул В.Л., Кліменко І.О. та ін. Онкологія. - К.: Книга плюс. – 2006. – 496с.
9. Адаптовані клінічні настанови європейського товариства медичної онкології та клінічні протоколи спеціалізованої допомоги хворим на злоякісні новоутворення / Інститут онкології АМН України. — К., 2007. — С. 98—112.
10. Чепелевська Л.А., Орда О.М. Сучасні особливості смертності населення від новоутворень в регіонах України // Вісник соц. гігієни та організ. охорони здоров'я України. - 2011. - № 3. – С. 28-34.

РАДІОЛОГІЯ

1. Визначення спеціальності радіологія. Роль радіології в сучасній медицині.
2. Іонізуючі випромінювання (ІВ). Види і властивості ІВ.
3. Стохастичні і детерміновані біологічні ефекти ІВ.
4. Поняття дози іонізуючого опромінення. Дозиметрія. Експозиційна, еквівалентна, ефективна і поглинута дози опромінення. Методи вимірювання іонізуючого опромінення.
4. Захист пацієнтів при медичному діагностичному опромінюванні, зокрема вагітних.
5. Діагностичні референтні рівні опромінення.
6. Фізико-технічні основи рентгенодіагностики: отримання проєкційних зображень органів і тканин ікс-променями. Природна контрастність тканин. Штучне підсилення контрастності.

7. Фізико-технічні основи комп'ютерної томографії (КТ): отримання зображень поперечних зрізів тіла пацієнта. Переваги КТ перед проєкційними зображеннями.
8. Фізико-технічні основи ультразвукового зображення тканин і органів. Діагностичні можливості сучасної ультразвукової діагностики (УЗД): зображення морфології, зображення кровотоку, визначення еластичності тканин. Показання до УЗД.
9. Радіонукліди. Типи радіонуклідів. Час напіврозпаду. Поняття активність радіонукліда. Одиниці активності.
10. Радіометри клінічного призначення: клінічний радіометр, гамма-камери, ОФЕКТ.
11. ОФЕКТ – загальна характеристика методу, принцип роботи, апаратура, РФП, показання та протипоказання.
12. ПЕТ - загальна характеристика методу, принцип роботи, апаратура, РФП, показання та протипоказання.
13. Застосування ПЕТ в онкології
14. Фізичні і радіобіологічні основи променевої терапії. Іонізувальне випромінення (ІВ), використовуване для променевої терапії. Джерела ІВ для променевої терапії.
15. Радіочутливість і толерантність тканин нормальних органів і пухлинних клітин.
16. Терапевтичний інтервал. Фракціонування терапевтичного опромінення.
17. Методи традиційної променевої терапії: короткофокусна (поверхнева) променева терапія; ортовольтна променева терапія; мегавольтна променева терапія; внутріопераційна електронна терапія; брахітерапія. Конформна радіотерапія.
18. Варіанти комбінованої променевої терапії.
19. Передопераційна променева терапія: форми, показання, протипоказання.
20. Методики післяопераційної променевої терапії, показання, протипоказання.
21. Інтраопераційна променева терапія: варіанти, показання, протипоказання, переваги та недоліки.
22. Новітні методи променевої терапії: модульована за інтенсивністю радіохірургія; радіотерапія під супроводом зображень; томотерапія; стереотаксична радіохірургія; КіберНіж; стереотаксична радіохірургія тіла.
23. Хеморадіомодифікація : її задачі, показання.
24. Застосування радіосенсибілізаторів: задачі, доцільність, дискусійні питання.
25. Променева терапія невідкладних станів.
26. Паліативна променева терапія.
27. Променева терапія незлоякісних захворювань.
28. Критерії ефективності променевої терапії.
29. Класифікація ускладнень променевої терапії.
30. Новітні, перспективні методи лікування променевих ускладнень.
31. Основи радіаційної медицини. Природний радіаційний фон. Детерміновані та стохастичні ефекти випромінення.
32. Принципи контролю радіаційної безпеки.
33. Медичне опромінення. Ліміти доз опромінення населення
34. Професійне опромінення. Ліміти доз опромінення персоналу.
35. Внутрішнє опромінення. Детерміновані ефекти внутрішнього опромінення. Медичне опромінення. Захист пацієнтів під час терапевтичного та діагностичного опромінення
36. Внутрішнє опромінення ембріона чи плоду: онкогенез і тератогенез.
37. Гостра та хронічна променева хвороба. Клінічні форми локального радіаційного ураження.
38. Випадки радіаційних аварій на виробництвах.
39. Випадки радіаційних аварій на атомних електростанціях.
40. Комбіноване та комплексне лікування пухлин.
41. Методи променевого дослідження черепа.
42. Радіонуклідні методи дослідження нервової системи.
43. Радіонуклідні методи дослідження слинних залоз.

44. Методи променевого дослідження серцево-судинної системи.
45. Реносцинтиграфія: принцип метода, апаратура, показання, протипоказання, переваги та недоліки методу.
46. Променева діагностика захворювань щитоподібної залози.
47. Радіонуклідна терапія диференційованого раку щитоподібної залози.
48. Променева та радіонуклідна терапія медулярного раку щитоподібної залози.
49. Низькодиференційований, недиференційований, апластичний рак щитоподібної залози – класифікація, діагностика, методи лікування, прогноз – дискусійні питання.
50. Радіодотерапія дифузного токсичного зобу (ДТЗ) – показання, протипоказання, медикаментозний супровід, постлікувальний моніторинг.
51. Променеві методи діагностики кісткових метастазів. Показання, протипоказання, переваги та недоліки .
52. Радіонуклідна терапія непухлинних захворювань .
53. Променеві методи лікування кісткових метастазів.
54. Радіонуклідна діагностика і терапія кісткових метастазів.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Руководство по ядерной медицине. Учебное пособие/Т.П. Сиваченко, ДС Мечев, В.А. Ромененко и др. Киев «Вища школа» 1991
2. Радіологія. Променева діагностика та променева терапія. За загальною редакцією проф Ткаченка М.М. Підручник для студентів вищих навчальних закладів освіти IV рівню акредитації. Київ. Книга –плюс-2011.
3. Труфанов Г.Е. Лучевая діагностика. Учебник 2007
4. Труфанов Г.Е. Лучевая терапия. Учебник 2007
5. Онкологія: підручник / За ред. Г.В. Бондаря, А.І. Шевченко, І.Й. Галайчука, Ю.В. Думанського та ін. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2019. – 520 с
6. Норми радіаційної безпеки України-НРБУ -97. Київ
7. Л. Д. Линденбратен, И. П. Королюк МЕДИЦИНСКАЯ РАДИОЛОГИЯ (основы лучевой диагностики и лучевой терапии) Издание второе, переработанное и дополненное Рекомендовано Управлением научных и образовательных медицинских учреждений Министерства здравоохранение Российской Федерации в качестве учебника дл» студентов медицинских вузов Москва "Медицина" 2000
8. Basel Declaration:UEMS Policy on Continuing Professional Development. 2001.EACCME criteria for the accreditation of e-learning materials (ELM).
9. AECCME 2.0 criteria for the accreditation of live educational events (LEE).“Directive 2013/55/EU amending Directive 2005/36/EC on the recognition of professional qualifications and Regulation (EU) No 1024/2012 on administrative cooperation through the Internal Market Information System”.
10. Teresio Varetto, Durval C Costa “The new UEMS-EACCME criteria for accreditation of live educational events (LEEs): another step forward to improve the quality of continuing medical education (CME) in Europe”. European Journal of Nuclear Medicine and Molecular Imeging 2014; 41; 191-196.
11. Teresio Varetto, Durval C Costa “Continuing Medical Education Committee and UEMS-EACCME”. European Journal of Nuclear Medicine and Molecular Imeging 2013; 40; 470-474.
12. Teresio Varetto, Durval C Costa “Ideas from the second UEMS conference CME/CPD: new EU directives on a patients rights in cross-border healthcare and professional qualifications”. European Journal of Nuclear Medicine and Molecular Imeging 2014; 41; 2169-2173.